

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

Gloria Posthuma, E Multis, Qua Manuscriptis, Qua Typo Editis Documentis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

GLORIA POSTHUMA,

E MULTIS, QUA MANUSCRIPTIS, QUA TYPO EDITIS DOCUMENTIS

CAPUT I.

Gloria posthuma ex miraculis.

§ I. Miracula S. Teresiæ multa et magna : e quibus primum ea quæ Yepes refert, sed quæ non habet Ribera, succincte exponuntur.

Multa Deus per mortuam Teresiam miracula operatus est :

Gloriam S. Teresiæ posthumam capite primo illam exponemus quam ipse Deus ei contulit, operando, ipsa patrocinante, miracula; capite altero eam quam Ecclesia Sanctæ nostræ procuravit, concedendo in ejus honorem Officium et Festa atque Indulgentias; eodemque capite eam gloriam prosequemur quam varia hominum genera, a Summis Pontificibus ad promiscuum usque vulgus, et præsules et reges et viri pietate ac doctrina insignes, suo in S. Teresiam affectu et fiducia, illi comparaverunt; tertio demum capite ostendemus gloriam quam ipsa Teresia sibi peperit reformando Carmeliticum Ordinem, in quo spiritus ejus jugiter manet, hodieque ipsa vivit ac spirat. Quod primum igitur attinet, miraculorum quæ Deus per Teresiam viventem operatus est, alia in Commentario prævio jam exposuimus, alia in citatis a nobis Actis canonizationis habentur. Quare actum ageremus, si, exempli gratia, hic repeteremus a Sancta filiolum Joannæ sororis suæ ad vitam revocatum, de quo num. 40 et 810, et apud Riberam, lib. I, cap. VIII; si Annam a S. Bartholomæo scribere extemplo doctam fuisse, de quo num. 846; si multiplicatam fuisse farinam Villanovæ de la Xara, aut Annam a SS. Trinitate e gravi erysipelate in instanti solo tactu manus Teresiæ, aut Albertam Baptistam eodem modo e pleuritide gravique febris redditam salvam; quæ tria miracula in Actis canonizationis art. II superius recensentur. Idem dixerim de miraculis quæ in Sanctæ transitu aut paulo post evenerunt; de quibus ibidem art. III. Par quoque ratio est de apparitionibus, visionibus, multisque aliis divinæ bonitatis et potentiæ in Teresia ostentis, quibus vita ejus scætel, et quorum passim meminimus in Commentario nostro. De his ergo ibi, de aliis vero quibus Deus mortuam Teresiam illustravit, nunc dicam, sed de paucissimis dumtaxat. Neque inter miracula numerabo innumera illa spiritalia beneficia quæ S. Mater fusa oratione creberrime a Deo obtinuit, quæque tot ac tanta erant ut ipsa in vivis adhuc agens omnipotens appellaretur. Nimirum Deus illi pollicitus erat se præstiturum quæcumque postularet: sicut ipsa testatur initio capitis XXXIX Vitæ suæ, ubi plura impetratorum a se hoc modo beneficiorum allegat exempla, mirabilia hæc narrationi suæ verba

adjiciens: Multis factum est vicibus ut ad meam petitionem Dominus animas alias gravibus irretitas peccatis solveret, alias eveheret ad magnam perfectionem, liberaret alias e purgatorio, et singularia alia multa beneficia concederet, idque magis in sanitate animabus quam corporibus restituenda: taliter ut, si ea referre velim, et me ipsam scribendo, et lectorem legendo defatigem. Hæc ipsa asseverat Teresia, et quidem ita loquitur decimo ferme octavo jam ante mortem suam anno. Neque magis inter miracula recensebo a femina etiam in viris patrulam Ordinis reformationem, fundataque continuas inter contradictiones tot monasteria a virgine imbelli, inope et fere semper ægra: non dubitante ea de causa Cardinale Bentivoglio suo ad canonizationem ejus suffragio has voces addere: Quæ dixit, quæ fecit, quæ scripsit, omnia sunt miraculorum ejus velut præconia.

2 Porro neque animus fert pervestigare silvam prodigiorum a S. Teresia patratorum quæ litteris consignaverunt multi ac fide digni scriptores; nimia enim sunt quam ut ego ea hic inseram. Jam octavo a morte Teresiæ anno, cum fama ejus nondum Christianum orbem pervolarat, Ribera enumerabat septuaginta miracula; atque Yepes, sedecim annis Ribera posterior, ad Ribariana adjicit alia fere totidem, ac insuper notat in prologo libri sui quarti, in quo de miraculis agit, se tantum notabiliora memorare et impossibile esse enarrare cuncta, additque postremo libri illius capite, non fore dicendi finem, si vel solas sanationes omnes patrocinio ejus obtentas velit chartæ mandare: etenim capite illius libri quarto affirmat vel ducenta certa miracula allegare se posse patrata per solos panniculos sanguine oleove ex corpore ejus manante tinctos. Similiter, altero ab Yepesio anno, nempe 1608, P. Joannes a Jesu Maria in sua S. Matris Vita (lib. I, cap. I) ait: Si crebra Teresiæ miracula forent singula percensenda, et justum volumen exigerent et lectorem fortasse delassarent. Neque aliter Sacræ Rotæ auditores ante Servæ Dei beatificationem Paulo V affirmabant (ut supra legere est in Actis, art. I de miraculis in genere) per ejus intercessionem Omnipotentem Deum quam plurima ubique terrarum operatum esse miracula. Demum Chronici scriptor (lib. V, cap. XXIX, num. 1 et 2) ait magnum numerum miraculorum S. Matris demonstrari et biographorum ejus assertionibus, et institutis ante canonizationem informationibus, et factis a Sacra Rota Relationibus, et editis Summorum Pontificum Bullis: quare supervacaneum se judicare ait excurrere in enarranda tot prodigia, evolendasque tot revelationes et apparitiones quibus Sancta gloriam qua in cælo fruitur, clientibus suis manifestavit. Quare chronista lectorem suum ad historias particulares quæ de iis agunt, remittit.

3 Hunc ego si imitandum mihi ratus, quam plurima ea Sanctæ nostræ miracula, ab omnium nationum scriptoribus celebrata, silentio præteream, absit fingat sibi ideo quis me fidem iis denegare aut denegatam ab aliis velle. Clare namque profiteor iis accenseri me nolle hypercriticis qui, Joannis Launoji, Joannis Clerici et Adriani Bailleti

sed tantum pauca hic recensentur;

F

quin tamen ideo reliqua in dubium revocentur per hypercriticis,

EX VARIIS

A *Baileti vestigiis insistentes, credulitati antiquæ nimia incredulitate sua mederi volunt. Scilicet quodammodo dixeris auctores istos, aliosque quos hodierna ætas adhuc nequiores tulit, quique operam navant miraculis undequaque per fas et nefas eliminandis, eos, inquam, quodammodo dixeris credere Deum operose miracula patrare, atque ejus, cujus misereri videntur, sive mundum creantis, sive Ecclesiam hominesque gubernantis, labori parcere velle, ut, amotis quotquot possunt miraculis, et creaturis ordinario suo cursui relictis, Omnipotenti omnia levius fluant. Vah! insani homunciones qui Deum suo pede metuntur immensamque potentiam ejus sui cerebelli angustiis coarctant, summa imprudentia non advertunt viam se sternere ad procacem impietatem eorum qui omne commercium pernegant Creatorem inter et creaturas, et qui Factorem dicunt operis sui incurium, Deumque celo suo incarcerant, atque Numen comminiscuntur mutum, quod, ceu lethargia aut paralyti correptum, stertit, humani generis alte oblitum. Gressum, inquam, eo faciunt mali isti critici, qui ex congruis ad stabiliendam veritatem habendamque certitudinem testimoniis nacti cum fuerint sufficientem extraordinariam Dei in Sanctis suis operationum notitiam, adversus hanc proterve inficias eunt, et crasso liberoque errore hariolantur Supremo Numini etiam erga amicos suos agendum esse immutato usque rerum ordine et fere et humanæ politæ legibus: quod ni faciat, superbi isti fidem Deo suam præbere non dignantur.*

quæ ad impietatem ducit.

B *Atque eo modo illi e Sanctorum Vitæ miracula demunt, continuo refugiente insana eorum sapientia credere visiones, apparitiones, prophetias atque ueprodigia, quantumvis rite probata; et sic noxio suo exemplo docent lectores suos in dubium revocare portenta non minus miræ magna quæ continent sacræ utriusque Testamenti pagina, aliosque inducunt ut, quoties revelata a Deo facta non quadrant præconceptis suis ideis, recurrant ad allegorias, ad mythos et ad cætera pseudoægegeticæ somnia. Inde igitur fit ut ex nimia primitus in historia crisi auctoritas proborum auctorum historicæ ecclesiasticæ, ipsarumque Sacrarum Litterarum sensim minoris pendatur, et ut eo pedetentim, sin ipsi incauti hagiographi, saltem creduli eorum lectores deveniant, ut in omnibus passim rebus, spreta auctoritate, duces sequentes solam suam rationem, in barathrum tandem ruant incredulitatis. Ast alia prorsus ratione fidelis Christianus credensque rerum ponderator novit Deum ludere in orbe terrarum, mirabilem esse Deum in Sanctis suis, sermocinationem ejus cum puris animabus esse stupendam nimis, Deumque, ut S. Joannes Chrysostomus alicubi loquitur, per acervos miraculorum et in virtute prodigiorum manu sua suos conducere amicos. Nec tamen ideo prudens Catholicus omnia illico narrata miracula admittit; sed trutinatur argumenta quibus ea fulciuntur, eoque majoris fidei seu testes seu scriptores requirit quo proposita miracula fuerint magis prodigiosa crediturque difficiliora. His præmissis, ne quis sperni a me negarique suspicetur omnia miracula quæ S. Teresiae adscribuntur, dum ea non ob aliam causam omitto quam quod iis recensendis amplæ molis liber via sufficeret, aliquot modo, sed pauca, e certis plurimis probatisque miraculis proferram quæ speciminis loco sint cæterorum quæ prætermitto.*

Ea miracula quæ Sanctæ exuvias spectant, magni et certa esse

C *5 Celebria imprimis et ex eo genere miraculorum quæ permanentia dicuntur, illa sunt miracula quæ a tempore quo Sancta vita functa est, in ejus corpore resectisque corporis partibus conspecta fuerunt. De his in Commentario nostro prævio pluries jam incidit sermo, præsertim § LIV et seqq. ubi actum est de statu sacrarum*

S. Teresiae exuviarum; item in Actis canonizationis ejus, art. IV, § I, II et III, ubi inter duodecim miracula quæ illic referuntur, tria prima spectant corporis incorruptionem et odorem ac emanantem inde liquorem. Sed ad ea quæ ibi dicta sunt, nonnulla adhuc sunt addenda ob magnam prodigii celebritatem et momentum: adeo enim divina hæc in Sanctæ exuviis ostenta Sacræ Rotæ auditoribus mirabilia videbantur, ut, etsi exhibita sibi probataque magno numero haberent patrata per S. Virginem miracula, confiterentur tamen incorruptionem corporis Servæ Dei Teresiae miraculo maximo esse referendam (Relat. de miraculis, art. IV). Adhæc, quo magis hæc facta elucidentur, eo magis eorum apparuit certitudo, quæ tanta est ut quicumque scepticus esse et haberi noluerit, ea admittere cogatur. Nimirum adeo de his jam constabat Yepesi tempore, ut hic auctor, vigesimo quarto anno a S. Virginis obitu scribens, multiplex in ejus corpore prodigium (incorruptionis, effluentisque inde odoris, olei ac sanguinis) lib. IV, cap. II, Vitæ suæ Teresianæ coram tota Hispania asseveranter enuntiaret hocce modo:

6 *Nostris, ait, ea miracula contingere temporibus, neque uno altero die; sed viginti tres anni elapsi sunt ab exhumato illius corpore, totoque illo annorum spatio id prodigium contemplant potuerunt quotquot in Hispania sunt viri graves, seu episcopi, seu magnates, seu alii viri in dignitate constituti. Quippe cum universitas Salmanticensis quatuor solummodo leucis Alba distet, nullus magister fuit, præclarusque nullus doctor, qui, celebritate portentis illius excitus, non quaesierit, quod fama perceptorat, suis ipse oculis contemplari. Plures quoque tam Albæ quam Abulæ inelyti medici Sanctæ corpus examinarunt, ad unumque confitentur omnes esse ibi miraculum quo Deus Servam suam honorat, non sinens rodi a vermibus corpus quod concupiscentiæ ignes temerare non valuerunt. Quare, cum dux del Infantado Joannes Hurtado de Mendoza Sanctæ corpus vigesimo ab obitu ejus anno intuitus fuisset, vidissetque non modo id esse sine corruptione, sed et bonum exhalare odorem et emittere copiosum quemdam liquorem seu oleum, adeo de miraculi veritate ei persuasum erat ut in hæc proruperit verba: Ni Christianus jam essem, ob id solum prodigium Christianam amplecterer Religionem. Quin veritus non est inelytus e S. Dominici familia theologus P. Gonet (in suo Clypeo Theol. tom. VI, tract. X, disp. I in digress. Edit. Colon. 1672) inter motiva adhærendi Ecclesiæ Catholicæ ponere divina hæc in corpore S. Teresiae ostenta. Tota Hispania, ait, demiratur non integritatem solum et incorruptionem corporis Seraphicæ Virginis Teresiae, sed et cælestem liquorem omni balsamo puriorem ac suaviolem ex eodem sacratissimo corpore promanantem. Mirum igitur non est triplex illud in corpore S. Teresiae (incorruptionis, odoris et olei) prodigium pro triplici distincto miraculo ab Ecclesia, post rigidissimum pro more juridicum examen institutasque multas informationes, ad beatificationem Servæ Dei admissum fuisse: ac prudens certumque tanti Tribunalis judicium toties secutis temporibus confirmatum fuit quoties sacrarum earum Reliquiarum iteratum est examen.*

7 *Nova itaque illis miraculis non tam certitudo quam evidenter accedit ex longitudine temporis quo duraverit. Primum enim, quod mirabilem cadaveris incorruptionem spectat, hæc permansit toto illo annorum spatio quod interjacet inter Sanctæ transitum et ultimam anno 1760 factam corporis relectionem; imo verisimile admodum est integritatem illam hodieque perennare. In instrumento authentico anni 1750 (imo et anni 1760, siquidem in hoc posteriore affirmatur*

probatur ex Yepesi et aliunde:

E

F

quod confirmatur a longitudine temporis quo duravit sancti corporis integritas,

A *affirmatur idem esse cadaveris habitus qui fuerat anno 1750), sicut legi potest § LXX, dicitur fuisse repertum corpus integrum et incorruptum; et, enumeratis membris quæ inde ablata et per orbem dispersa sunt, hæc verba subjiciuntur: Reliquum corpus servatur cum pelle, carne et ossibus. Caput divisum est a trunco, quoniam ablata est potior pars colli; cæterum, asservatur integrum cum pelle et carne, adeoque in oculo dextro distinguitur acies seu pupilla et palpebræ. Quod omnium maxime mirabile est, brachium dextrum est tam flexibile quam si vivum foret. Videtur frustatim avulsa esse manus; et solum os medium, quod albissimum et pulcherrimum est, fuit relictum cum quibusdam nervis. Similiter in pede sinistro distincti cernuntur digiti et ungues. Adhæc in epistolis, laudatis § eodem, quibus moniales Albanæ referunt quæ in visitato nuper S. Matris suæ corpore suis ipsæ oculis conspexerant, testantur magnam ejus flexibilitatem, suavissimum odorem, oculi dextri claritatem, caput omni sua carne vestitum, pectorisque albedinem et pulchritudinem.*

Narratur qui vivus e cadavere pluries profuisset sanguis:

B *8 Non ut discretum ab incorruptione, sed ut ejus indicium et confirmatio, ab Ecclesia admissum est miraculum vivi illius sanguinis qui ex inciso, læso aut etiam dumtaxat presso cadavere pluries scaturivit. Juvat Ypestum de hoc, lib. IV, cap. II, audire loquentem: Non solum corpus omnis incorruptionis est expers, verum etiam (quod magis mirabile est) sæpe ex eo profluere conspectus est sanguis, idque post tot a morte ejus annos. Aliquot hic referam casus, qui omnes contigerunt personis fide dignissimis quas pro nulla mundi re veritatem læsuras esse scio. Mater anna a Jesu prioratu Madritensi defuncta, ad monasterium suum Salmanticense, comite P. Joanne a Jesu Maria, diffinitore generali Ordinis Carmelitarum Excalceatorum, se conferens, atque Albæ, qua transibat, sacrum corpus visitans, dum illud attente inspiciebat, circa scapulas partem vidit adeo rubram ut sanguis vivus illic adesse videretur. Quam cum admoto linteo parumper pressisset, illico affluente sanguine linteum tinctum est. Dedit Anna hoc linteum P. Diffinitori, et petiit alterum; quod ubi similiter sancto corpori applicuisset, humectatum fuit perinde ac primum, interim illæsa et cicatricis vulnerisque experte manente cute. Hac re Mater illa ita in admirationem rapta et tanto devotionis sensu mota fuit, ut per non exiguum temporis spatium animo suspenso perstiterit una cum cæteris omnibus qui aderant. Ego postulavi ut mihi unum e linteis illis daretur cum relatione omnium quæ facta erant; de quibus regem Philippum II certiore feci. Atque hæc prima occasio fuit qua rex mandavit ut Nuntius apostolicus Camillus Cajetanus juridicas informationes curaret instituendas. Miraculum autem hoc in sanguine S. Matris conspectum fuit duodecimo a morte ejus anno: quod sane tempus sufficiens erat ut sanguis corrumpere ac putreficeret; quippe quod ad corrumperendum ferum sufficit. Atque idem acciderat quando S. Mater primum exhumata fuit: nam lacerata inter vestiendum summa pectoris cute, tam vivus apparuit sanguis ac si vixisset ipsa Sancta. In brachio quoque cæterisque carnis ejus Reliquiis idem prodigium animadversum fuit. Quidam Carmelita Excalceatus, S. Matris examinans brachium, frustulum aliquod dentibus inde evellere tentavit; cumque vix aliud quam siccam pelliculam paululum e carne eminentem detraxisset, hanc lætissimus chartæ involvit: post octo vero dies eandem inspiciens, guttam sanguinis vividissimi per tres*

chartæ plicas transmissam reperit; et ubi huic chartæ admirandus alteram substituit, etiam in hac prodiit gutta sanguinis: quæ quidem res, a pluribus ejusdem Ordinis viris conspecta, magnum ac manifestum miraculum fuit. Nec minus stupendum est illud quod contigit Matri Hieronymæ a Spiritu Sancto, priorissæ Carmelitarum Excalceatorum Madritensium; quæ, præsentem monasterii sui subpriorissæ, chartam explicans qua particulam quamdam carnis S. Matris capiebat, linteolum quo illa involuta erat, quatuor guttis sanguinis penitus humectatum invenit, idque convocatis monialibus suis non sine admiratione videndum exhibuit. Ego autem postridie quam res ea acciderat, idem linteolum inspexi, cui tum alia adhuc guttula accesserat; illudque abstuli ut medicis ostenderem: hi vero nullam naturalem causam assignare noverunt hisce effectibus, qui e supernaturalibus divinisque causis nascuntur.

9 *Fuse jam exposito miraculo incorrupti cadaveris, restat ut de duobus aliis miraculis, nempe de suaveolentia Reliquiarum ejus et de liquore sive oleo quod olim inde emanavit, quedam disseram quæ nec in Ribera habentur neque apte in Commentario nostro prævio inseri potuerunt. Quoad primum notandum est incorruptionem et odorem, juxta apostolicæ Sedis et S. Congregationis præxim, duo esse distincta miracula: idque argumentum apposite ad rem nostram tractat Benedictus XIV (de Beatif. et Canoniz. lib. IV, part. I, cap. xxxi, num. 28) hisce verbis: In Relatione causæ S. Teresiæ in secundo miraculo post mortem ita legitur: "Quem odorem, licet illum consideremus in abstracto a miraculosa corporis incorruptione, etiam per se miraculo insigni adscribendum fore censuimus." Concordant Acta ejusdem causæ collecta a Joanno Paulo Mucantio, Congregationis Sacrorum Rituum secretario, quæ sunt in conventu S. Annæ Patrum Carmelitarum Excalceatorum Hispanorum in Urbe degentium, in quorum Actorum tomo I, pag. 276, enarrantur Congregationes habitæ super examine Relationis rotalis: "Illustrissimus et Reverendissimus Cardinalis Lancellotus incepit examinare articulum quartum ejusdem Relationis de miraculis post mortem, et primo loco examinavit miraculum de incorruptione corporis; quod miraculum per se esse et inter alia miracula annumerandum Illustrissimi et Reverendissimi Domini judicaverunt. Proposuit et examinavit secundum miraculum de odore mirifico qui ex corpore ipsius Servæ Dei emanabat; quod miraculum esse a prædictis Illustrissimis et Reverendissimis DD. Cardinalibus conclusum fuit." Concordat Relatio habita in Consistorio secreto de eadem causa S. Teresiæ a Francisco Maria Cardinali a Monte: "In eodem corpore tria miracula computantur, incorruptionis, odoris et liquoris perenniter desudantis."*

10 *Suavem fragrantiam Teresiam, dum adhuc vivebat, corpore suo emisisse narrat Yepes lib. II, cap. xxxviii, sequentibus verbis: Vivente Sancta, experiebat ex ore ejus prodire odorem ac fragrantiam haud modicam: unde aliquantulum hæsitare cœpi neque adeo bene de illa re, utpote parum mortificationi congrua, sentire; quoniam suspicio mihi nascebatur num forte pastillos dulciarios odoramentis conditos manducaret. Sciscitanti vero mihi dixit socia ejus Anna a S. Bartholomæo bona illa odoramenta ita conditioni atque invaletudini S. Matris esse contraria, ut, cum ei superiori nocte, quia propter infirmitates cœnare non potuerat, coptam porrexisset, ab hac comedenda abstinuerit non alia de causa quam quod aliquanto condita esset odore: adjectique*

EX VARIIS

D

atque bonus Reliquiarum ejus odor,

E

F

qualis jam in ea, dum adhuc vivebat, notatus fuit,

EX VARIIS.

A adjecitque eadem Anna se etiam, quando S. Matri, ex quo brachium ejus eluxatum erat, auxiliatrices ad vestes induendas præbebat manus, eandem odoris suavitatem ac fragrantiam experiri fuisse solitam, quam etiam post obitum suum conservabat. Magnam sane miraculum est e corpore mortuo (quod ex se aliud non est quam sterquilinum atque omnium hujus vitæ rerum nauseosissima, utpote intolerabilem passim fetorem exhalans, quo aer in tantum inficitur in pestes aliæque lues contagiosæ inde generari soleant) odorem hunc longe suavissimum exire, qui, ut porro dicturi sumus, hodie in ejus corpore cæterisque Reliquiis perseverat: cujus rei plurimi sunt testes, cum vigesimus quartus a morte ejus jam labatur annus.

enarratur.

B I Libro autem iv, cap. ii, hanc demortuæ suavolentiam latius explicat, sic inquit: Fragrantia illa quæ percepta fuit, cum primum cadaver ejus exhumaretur, et qua monialis quædam obtinuit sensum odoratus quo a nativitate caruerat, supra memorata est. Insuper eandem suavolentiam conservant cunctæ ipsius Reliquiæ, cunctæ vestes, chartæ, atque ipsi libri manu ejus exarati. Quippe, uti caro per peccatum corrupta et fœdata nequit ex se non emittere tetrum odorem, ita sanctam ac puram carnem bene olere vult Deus in terra; quo ostendat limpiditatem carnis illius suis placuisse oculis, simulque testatum faciat sancta precationum ejus odora menta ante conspectum Divinitatis suæ ascendisse, ac significet florida virtutum ejus sarta, quæ coram Deo suavissime redolebant sicut ager plenus et floribus vestitus. Est porro is odor suavissimus ac fragrantissimus atque ita vehemens ut experientia constet alias quasunque res odoriferas, ubi quibuslibet Sanctæ Reliquiis apponuntur, proprium ac naturalem suum odorem amittere ac Reliquiarum illarum odorem contrahere. Quod mihi ipsi contigit, cum paululum illius terræ de qua locutus fui (nempe terræ et tumulo S. Teresiæ desumptæ) et quædam linteola pyxidi pastillorum perquam odoriferorum ac pretiosorum imposuissem: odor nempe Reliquiarum suum pastillis odorem ademit, quin ullus vicissim ex hisce in Reliquias transfunderetur, non magis quam si hæ fuissent in aquam immersæ. . . . Ad id ipsum comprobandum Ulyssipone, dum Sanctæ manus in domo Alberti Cardinalis et Austriæ archiducis, qui tum Lusitanicæ regnum gubernabat (et qui postea Belgarum princeps fuit), asservabatur, D. Alphosus Coloma, hodie Carthagenensis episcopus, alique nobiles viri, principis cubicularii, cupientes miraculum hoc ad oculum videre, cultri mucrone aliquantum succi felis odoratæ sumpserunt: qui, tametsi olidissimus et lentus sit quam maxime, tamen, simul ac sanctæ manus fut affricatus, illico odorem amisit. Miraculosus ille odore adstruitur quoque in Actis canonizationis (art. iv, § 11); in Bulla canonizationis (num. 1398); in Chronico (lib. v, cap. xxx); in opere P. Gonet (loco supra citato); in Decore Carmeli religiosi, a P. Philippo a SS. Trinitate Lugduni in Gallia edito anno 1665 (loco mox citando); inque plurimis aliis libris, variis locis et temporibus editis, ac demum in epistolis a monialibus Albanis anno 1750 conscriptis (de quibus vid. § lxx). Quod si instrumentum quod tumbæ inclusum anno 1750 fuit, de ea fragrantia sileat, notandum est præcipuum hujus documenti scopum fuisse ut posteris mandaretur quo loco habituque essent urna et inclusæ ea Reliquiæ. Mox videre erit quomodo P. Fredericus, qui medio sæculo decimo octavo scribebat, asseveret se eam fragrantiam persensisse in terra Sanctæ imagine quæ composita erat ex humo sepulcro

C ejus vicina et probabiliter olim madefacta oleoso eo liquore qui e corpore defluebat.

D 12. *Distinctum quoque ab incorruptione alterum miraculum est oleosus hic liquor, atque e S. Virginis corpore diu et copiose manavit. Audi iterum Yepes lib. iv, cap. ii. hac de re scribentem: Permannens id fuit miraculum a tempore exhumati cadaveris ad usque hodiernum diem. Antequam exhumaretur (prout loco suo jam narratum fuit), cælestis ille liquor abundantissime ex eo scaturit; quandoquidem terram sibi in loco adjunctam humectavit. Hujus terræ tantulum ego accepi quantula est nux avellana; et, licet videatur terra sicca instar arenæ, linteola tamen et chartæ quibus involvitur, perinde madefiunt atque inunguntur ac si in oleum immersa forent: idque jam ab aliquot annis continua experientia mihi constat, sicut et aliis qui nacti fuerunt partem terræ quæ sancto corpori in sepulcro adhesit. Postquam vero inde extractum fuit, olei scatebra quædam id esse videtur: per tot enim annos mundis illud sindonibus ac linteis involvi sæpe oportuit, cum ad sacrum hoc oleum colligendum, tum ne in S. Matri arcam sepulcralem tumulumque effluat. Unde factum est ut plurimi panni oleo hoc imbuti in omnem Hispaniam fuerint dispersiti et ubique pro magnis eximisque Reliquiis habeantur. Dominus vero plurima per eosdem operatur miracula. Porro hoc oleum e sancto corpore scaturire æque notum vulgo ac manifestum est atque ipsa corporis incorruptio. Cum enim parva aliquot carnis frusta gravibus piisque personis nonnullis donata fuerint (quamquam a Summo Pontifice atque ab Ordinis moderatoribus, proposita anathematis pœna, vetitum fuerit ne quis sacrum corpus jam attingat), omnes sexcenties animadverterunt atque ad oculum viderunt ex hac sacra carne, quæ nec in vita nec in morte corrupta fuit, oleum effluere, quo significatur magna caritas qua Sancta, dum vixit, homines dilexit. Ac mihi quidem tertio quartove post mortem ejus anno obtigit articulus digiti manus sinistræ, quem exinde semper ad pectus meum gessi. Initio eum involvi linteolo e tela hollandica; quod postero die oleo fragrantissimo imbutum reperi: idem de altero quod priori substitui linteolo factum est; atque ita porro, cum per dies amplius quinquaginta novum quotidie linteum apposuissem, singula eodem liquore linteæ maduerunt. Neque id hodieum fieri desit; ita ut articulus ille tanquam fons quidam scaturiens esse videatur: si enim totus ex oleo constitisset, naturaliter pro sua parvitate jam dudum fuisset absumptus.*

D ejus vicina et probabiliter olim madefacta oleoso eo liquore qui e corpore defluebat.

E 12. *Distinctum quoque ab incorruptione alterum miraculum est oleosus hic liquor, atque e S. Virginis corpore diu et copiose manavit. Audi iterum Yepes lib. iv, cap. ii. hac de re scribentem: Permannens id fuit miraculum a tempore exhumati cadaveris ad usque hodiernum diem. Antequam exhumaretur (prout loco suo jam narratum fuit), cælestis ille liquor abundantissime ex eo scaturit; quandoquidem terram sibi in loco adjunctam humectavit. Hujus terræ tantulum ego accepi quantula est nux avellana; et, licet videatur terra sicca instar arenæ, linteola tamen et chartæ quibus involvitur, perinde madefiunt atque inunguntur ac si in oleum immersa forent: idque jam ab aliquot annis continua experientia mihi constat, sicut et aliis qui nacti fuerunt partem terræ quæ sancto corpori in sepulcro adhesit. Postquam vero inde extractum fuit, olei scatebra quædam id esse videtur: per tot enim annos mundis illud sindonibus ac linteis involvi sæpe oportuit, cum ad sacrum hoc oleum colligendum, tum ne in S. Matri arcam sepulcralem tumulumque effluat. Unde factum est ut plurimi panni oleo hoc imbuti in omnem Hispaniam fuerint dispersiti et ubique pro magnis eximisque Reliquiis habeantur. Dominus vero plurima per eosdem operatur miracula. Porro hoc oleum e sancto corpore scaturire æque notum vulgo ac manifestum est atque ipsa corporis incorruptio. Cum enim parva aliquot carnis frusta gravibus piisque personis nonnullis donata fuerint (quamquam a Summo Pontifice atque ab Ordinis moderatoribus, proposita anathematis pœna, vetitum fuerit ne quis sacrum corpus jam attingat), omnes sexcenties animadverterunt atque ad oculum viderunt ex hac sacra carne, quæ nec in vita nec in morte corrupta fuit, oleum effluere, quo significatur magna caritas qua Sancta, dum vixit, homines dilexit. Ac mihi quidem tertio quartove post mortem ejus anno obtigit articulus digiti manus sinistræ, quem exinde semper ad pectus meum gessi. Initio eum involvi linteolo e tela hollandica; quod postero die oleo fragrantissimo imbutum reperi: idem de altero quod priori substitui linteolo factum est; atque ita porro, cum per dies amplius quinquaginta novum quotidie linteum apposuissem, singula eodem liquore linteæ maduerunt. Neque id hodieum fieri desit; ita ut articulus ille tanquam fons quidam scaturiens esse videatur: si enim totus ex oleo constitisset, naturaliter pro sua parvitate jam dudum fuisset absumptus.*

F 13. *Præterea in Actis canonizationis id manantis olei miraculum probatum habes (Relatione de miraculis, art. iv, § 11). Ejus quoque meminit Bulla canonizationis, quam Gregorius XV publicavit quadragesimo post Sanctæ obitum anno, sic inquit: Sacrum corpus. . . repertum fuit odorato liquore circumfusum, quo perenniter usque in præsentem diem, Deo Ancillæ suæ sanctitatem jugi miraculo attestante, desudat. Item Lectio secta Breviarii Romani ad xv Octobris, miraculi illius mentionem facit, dicitque ejus corpus incorruptum, odorato liquore circumfusum, pia veneratione coli. Faletur tamen P. Francisus a S. Maria in Chronico (lib. v, cap. xxx, num. 3), tum cum scribebat, id est versus medium sæculum decimum septimum, id prodigium rarescere, minoremque quam olim, suo tempore esse liquoris copiam quam sacræ Teresiæ caruix stillabant. Attamen anno 1665 P. Philippus a SS. Trinitate, parte ii sui Decoris Carmeli religiosi (ut ait P. Fredericus lib. v, cap. viii), affirmat illud nondum*

Item qui miraculosus liquor e Reliquiis ejus manavit, explicatur:

quamvis hoc miraculum tandem desierit.

A *dum ex integro cessasse. Sicut corpus, inquit, re-
pertum fuit incorruptum, odore suavissimo fragrans
et odorato liquore perfusum, sic hactenus prædictæ
ejus Reliquiæ (nempe manus Ulyssipone et pes
Romæ) aliæque minores ubique dispersæ cum his
privilegiis perseverant, ut quotidiana constat experi-
entia. Etsi mirabilis illa stillatio, postquam
sexaginta aut etiam octoginta annos durasset,
hodie desierit, id spatium abunde sufficit et exci-
tandæ justæ admirationi, et, ob innumeros specta-
tores qui id viderunt actestati sunt, demonstrandæ
supernaturalis facti certitudini.*

Ex Yepeso
miracula enu-
merantur quæ
1° ad Sanctæ
corpus corpo-
ris partes,

14 Cætera S. Teresiæ miracula Yepesius ob
multitudinem partitur hoc modo. Postquam expo-
suit illa quæ viva patravit, aliæque quæ in morte
ejus acciderunt aut quæ spectanti ad corporis ejus
in corruptionem (de quibus nos hactenus egimus),
prima dein classe (lib. iv, cap. iii) illa complectitur
quæ Deo operari placuit ad corporis ejus Reli-
quias; secunda (cap. iv) quæ ad pannos sanguine
ejus oleove ex corpore manante tinctos; tertia
(cap. v) quæ ad vestium ejus contactum; quarta
(cap. vi) quæ ad Sanctæ epistolas scriptas; quinta
denique classe (cap. vii) quæ ad ejus invocationem.

B Prima ergo series hæc est. Comes de Lemos,
Gaspar Cortes qui marchionis del Valle filius erat,
et comes de Salinas, applicito illis frusto carnis
S. Matris, omnes tres sanitati restituti sunt.
Aloisia de Alagon Excalceatam se fore voverat;
incidit in morbum, a quo, inpositis capiti orique
S. Matris Reliquiis, convaluit, votumque in con-
ventu Excalceatarum Madritensium deinde im-
plevit. Villanovæ de la Xara Bulaliæ, Franciscæ
Lopez filix, os ita oclusum erat ut aperiri vi
ulla nequiret: ad extrema deductæ admotum
fuit paucillum e carne sacra; os aperuit, comedit,
convaluit. Pari modo Maria a S. Hieronymo Ma-
lagonensis præposita, aliæque monialis, hæc a
febris tertiana, illa a diuturno e naribus sanguinis
fluxu, vicaria item Franciscanarum Excalceatarum
Madritensium a capitis dolore immunes eva-
serunt. Comes de Triburcia, una cum marito ex
Hispania in Belgium navigans, maris tempesta-
tem, ex quo paululum e carne S. Matris in id
projecerat, sedatam vidit. Vallisoleti ejusdem
Reliquiæ Antonio de Tamayo febrem tabidam excu-
ssere; Cardenosa (in diocesi Abulensi) e muliere
demonem expulere: quod et Mancera factum.

C Barbaræ de Tapia, Sanctæ Matris consanguinæ,
filiam vehemens febris invaserat: admotis illi
Sanctæ Reliquiis, abacta febris est, miraculum
agnoscentibus medicis. Anno 1603 Isabella de
Monroy, S. Mariæ Dominarum Salmanticensium
professa, utroque oculo caeca, visum, monialis
vero Segoviensis, a Conceptione dicta, fragrantia
quam spirabat caro S. Matris percipiendæ cupida,
olfactum recepit: admovit eadem alias pectori
suo ejusdem Reliquias, et mox diuturna animi
anxietate liberata fuit et posthac permansit. Civi-
tate Regia in Castella Nova Hieronymam de
Poblete solo repente prostravit, velut mortuam,
illum dolor: frustum carnis jam sæpe dictæ
marito dedit P. Joannes ab Incarnatione, quod
brevis admodum tempore dolorem omnem prorsus
abstersit. Tauri (Hispanice Toro) ad Durium flu-
vium in Hispania Tarraconensi Joanni Atalaya
pictori S. Matris Reliquiæ dolorem dentium ad-
emerunt. Laterum dolor ibidem ademptus fuit
nobilis viri Francisci Deza filio circiter quin-
quenni, admovente ægro frustum carnis S. Teresiæ
P. Francisco a SS. Trinitate. Vallisoleti D. Lud-
ovica de Porras annis novem carcinomate labora-
rat; annis item quinque brachium e fistula male
affectum gesserat: S. Matris manum sibi appli-
cavit, et ex utroque malo convaluit. Ulyssipone
licentiatus Thomas de Baeza Polanco ad extrema
deductus, nec de peccatis confiteri valens, ubi
capiti ejus Sanctæ manum imposuit confessarius,
rediit ad serenitatem mentis, et universa peccata
confessus, cum animæ, tum corporis salutem
obtenuit. Maria a S. Hieronymo, Malagonensium
Excalceatarum præposita, oculum dudum inflama-
tum, imposito illi S. Matris digito, perpetuo
sanum reddidit.

15 Post hæc Yepes, miracula quæ adhibitis
pannis S. Teresiæ vel sanguine vel quod ex ejus
corpore dimanavit oleo tinctis facta sunt, relatu-
rus, hujusmodi facile ducenta sibi in promptu
esse præfatus, hæc tantum, quorum mentionem
Ribera haud facit, singillatim refert: at unum
dumtaxat, quod, adhibito panno ejus sanguine
tincto, contigit Francisco Morales, haud procul
Madrito habitanti, a quo istiusmodi pannus
febrim quartanam gravissimam abstulit; verum
plures enumerat qui, adhibitis quos proxime dixi
pannis, quantum Teresiæ apud Deum intercessio
posset, experti sunt: licentiati Vallæi, Albano
duci a consiliis, filium a febris liberatum; Joan-
nam a Jesu, Excalceatam in S. Josephi monasterio
Salmantino, a periculosissimo gutturis seu colli
apostemate; P. Balthasarem Ponce, Carmelita-
rum Mitigatorum provinciam, anno 1588 die
vi Septembris a febris tertiana; D. Petrum, con-
ventus de Miraflores priorem et Carthusiæ visi-
torem, ab ingenti aurium dolore; Mariam
Evangelistam, religiosam, ab affectis oculis;
Eleonoram a Matre Dei, Excalceatam, a febris;
Agnetem a Jesu, Excalceatam Segoviensem, a
pectoris callo; Mariam a Cruce, ejusdem conven-
tus, a podagra; Annam a S. Josepho a paralyti;
Franciscam ab Incarnatione ab erysipelate; sub-
priorissam conventus Excalceatarum Toletana-
rum, Agatham a S. Josepho, a febris tertiana;
mulierem Pastranæ a diuturna deflectione olfa-
ctus; duos obsessos Gironæ a demonis vexatione
ibi dem liberatos. Meminit et aliorum aliquot ejus
generis miraculorum; at quibus Sanctæ Reliquiis,
haud æque explicate tradit.

2° quæ adhibi-
tis pannis,
ejus sanguine
etc. tinctis,

16 Postquam e vivis abiit S. Teresia, vestimenta
ejus, seu integra seu in partes secta, quaquaver-
sum missa sunt, ad eorumque contactum plurima
intercessione ejus meritisque contigere miracula,
quæ partim saltem a Ribera pari diligentia ac
fide collecta supra videre est lib. v, toto cap. iv.
His Yepes sequentia addit. Spem vitæ propagandæ
nullam fecerat reliquam D. Joannes de Guzman,
marchio de Ardales; relictum a medicis ducissa
de Sesa Annæ a Jesu, Excalceatarum in conventu
Granatensi antistitæ, precibus commendavit:
misit Anna pusillum ex habitu S. Matris epistolæ
inclusum, quod ægro admotum continuo salutem
attulit. Grassante in civitate Granatensi peste,
ipsamet Anna a Jesu, D. Catharina de Ronquillo
aliique ea huc jam infecti eodem usi consilio inco-
lumes evasere. Ferdinando de Toledo, S. Joannis
priori, podagra laboranti, frustum veli S. Teresiæ
moniales Excalceatæ Albanæ miserunt; quod ut
sibi pie applicuit, convaluit illico, ac quatuordecim
aureorum millia testamento reliquit conver-
tenda in annuos reditus unde canonizationis S.
Matris sumptus ferent. Methymnæ Campi Aloisia
de Ordas, sedecim annorum puella, crebris mem-
brorum tremoribus animique deliquis agitata,
ingenti iten e violenta narium compressione
respirandi difficultate laborabat: mali causam
haud assecuti medici suadebant ut extremis mo-
rientium præsidii muniretur. Ad Excalceatarum
cenobium ductæ impositum fuit S. Matris soapu-
lare,

3° quæ ad con-
tactum vesti-
um ejus,

EX VARIIS.

A Relapsæ idem contigit quinquennio post. Hispalis e stomacho laborabat Antonius de la Cueva adeo ut a diebus jam quadraginta quatuor nihil eo retineri potuerit: frustum illi indusii S. Matris impositum fuit, neque deinceps id mali sensit. Villanovæ de la Xara D. Joanna de Ervias ob difficilem partum in vitæ discrimen venerat: manicam S. Matris sibi imposuit, et, stupentibus cunctis, prolem eniaca est illico. Parem inde opem in eadem civitate experta est D. Sperantia, Joannis Zapalæ uxor. S. Matris scapulare in cœnobio Excalceatarum Segoviensium servatum fuit, ejusque usu monialium plures variis e morbis ad sanitatem rediere: in his fuit Beatrix a SS. Sacramento, quæ dira phrenesi evagitata, mentis et corporis incolumitatem recepit. Madrii item in conventu Excalceatarum frustum indusii S. Matris servatum fuit, quod nullis sive æcenobii monialibus sive externis salutem attulit; uti experta fuit sobrina sororis licentiatæ Varrii, et Stephana, Valderravani, priori Ferdinando de Toledo a secretis, uxor, adhibito S. Matris velo, cum a medicis utraque jam esset derelicta. Catapotium nunquam sumpserat Aloisia a S. Dominico, conventus S. Annæ Madrii monialis, quin evomisset: potionis sumptio, uti censebant medici, admodum erat necessaria; egestio vero non minus periculosa: potionem sumenti applicitum fuit S. Matris indusium: sumptam retinuit stomachus, quod nunquam contigerat ante. Phthisi pene confecta erat Isabella a S. Dominico, Segoviensium Excalceatarum præposita: missum ad eam anno 1585 Abula pavucillum terræ fuit quæ S. Teresie digitis adhæserat: seato ea quo accepit die omnino convaluit.

4° quæ ad ejus scripta,

B 17 Miraculis quæ tertio loco reposuit, quæque per imaginem et epistolam S. Matris facta sunt, addit Yepes sequentia. P. Lobo, concionator apostolicus, multis animi angustiis Romæ pressus, accepta S. Matris epistola, iis se expeditum sensit. Prior quidam Carthusianus, vir valde probus, in gravissimam tentationem incidit, cui prope aberat quin succumberet; at, ut epistolam S. Matris manu ecaralam animo devoto exosculatus est ejusque subsidium imploravit, ea cessavit omnino. Licentiatius Petrus Fernandez Barragan, ecclesie S. Mariæ de Rosario Vallis Viridis in archiepiscopatu Hispalensi curio, cum multa de S. Teresie prodigiis ac sanctitate inaudisset, illi se commendare ac indes gestorum ejus quidpiam perolvere assueverat: placuere ei imprimis hæc Teresie inter obtreptatorum calumnias apud Riberam (lib. IV, c. VIII) verba: Deo laus, quod hoc ipsa loco (Hispalis) talis esse noscar qualis revera sum: alibi quippe omnes in errorem perducti sunt; tantamque in ea animi demissionem admiratus, verba illa transcripsit gessitque in sinu, præsidio sibi aliquando futura: cum enim Hispalis in solarium ædium archiepiscopatum una cum Bernardino Rodriguez, archiepiscopatus providore, versaretur, isque scloppum minorem explodere frustra iterum atque iterum tentasset, dum scloppum Petro porrigit, explosione facta, globuli seu scrupuli plumbei in Petri pectus acti ipsum non modo non lædunt, sed et decem aut duodecim pedum spatio retroaguntur: ipse vero Teresie verbis, quæ, ut diximus, in sinu transcripta gerebat, salutem suam debere dixit. Prodigii mox legitima instituta est inquisitio. Novem mensium febris vexata Agatha a S. Josepho, subpriorissa Toletana, postquam nocte una frustum habitus S. Matris et chartam in pectore gesserat, postridie a medico inventa est incolumis, neque in febrim relapsa est, quod Yepes lib. IV, cap. IV narrat.

18 Haud pauciora ad invocationem S. Teresie patrata fuere miracula: his quæ Ribera profert lib. V, cap. ultimo, hæc addit Yepes ad lib. IV calicem. P. Joannes de Montalvo Ordinis S. Dominici, in conventu S. Thomæ Abulensi concionator, anno 1595 Vallisoletum tendens, ad locum quemdam (Boecillo dictum) tribus inde leucis dissitum progressus, jumentum quo vehabatur, ad aquarium duxit; quo illud eo se proripuit impetu ut in periculo Pater esset ne ad saxeam aquarii frontem sibi caput illideret: mox ergo S. Teresie auxilium invocavit; stupentibus vero cunctis, tandiu jumentum substitit, donec P. Joannem e stapeda pendulum famulus periculo exemit illesum. Marchio de Almazan, vir admodum pius, per binas horas magna animi ariditate et molestia orationi vacaverat, ut pium animi motum aut de peccatis dolorem conciperet; sed incassum. Tædio itaque captus, finem orandi facit; at dum surgit, oculos in Teresie iconem conjicit, atque quadam edita voce eam rogat mœrenti sibi ut propitia esse velit: mox interna consolatione usque adeo delibutus fuit ut ex oculis magna lacrymarum vis foras eruperit, et referendis Deo ac S. Teresie gratias, ut tum, ita et deinceps sese agnovit impari. Vallisoleti monialis Cisterciensis, infirma admodum brachioque contracta, auditis S. Matris miraculis, ingenti erga illam devotione officii cepit; cumque in choro eniæ ejus patrocinio se commendasset, momento integram incolumitatem adeptæ, socias suas, ostenso quod sibi obligerat miraculo, ad parem erga Teresiam devotionem incitavit. Villaregi ab apostemate laborans quidam Societatis Jesu non absque prodigio, uti postmodum domus illius incolæ testati sunt, sanatus est.

5° denique per ejus invocationem D

19 Monialis quedam Excalceata conventus Abulensis, adeo membris contracta ut neque incedere neque se vestibus induere neque cibum per se sumere posset, anno 1606 die XXIV Junii ita sanitati S. Matris intercessionem restituta est ut per se cibos sumeret, triclinium adiret et domum perinde circumiret ac ante. Novitiæ cuidam, Helenæ a Cruce, quies nulla, animi nulla tranquillitas fuerat: volente tirocinii anno, Teresianis castris excedere statuit: conducto die cognatam accersit, hortumque ingressa eremitorio subit: ibi religiosis vestibus se eacuere cepit, anxie tamen Virginis Deiparæ ac S. Teresie favorem implorans; huic autem aiebat: Jamne, Mater, me domo tua vis pellere? Vix hæc elocuta, ecclus vestes festinato resumpsit, et una cum vestibus mentis hilaritatem induit, quam, nuncupatis incunctanter votis, deinceps perpetuam habuit. Agneti a Jesu, Excalceatarum Segoviensium sacristæ, allatus fuit calix novus; quem, quo primum die usu fuit, mensæ minus caute imposuit: hunc ibi in pavimentum lapidibus stratum lapsum ac plane distortum vidit, primum ad præpositam, inde ad chorum mæsta se contulit, conjectisque in S. Matris iconem oculis, mæstitiæ abs illa solamen petiit. Ad sacristiam redux calicem ita pristinae formæ restitutum offendit ut nullum servaret læsionis indicium.

frequentissime

F

20 Persona quædam religiosa multæque auctoritatis Annæ a SS. Trinitate in conventu Excalceatarum Salmantino retulit gravi se pectoris humorumque dolore multis diebus pressam, cum sæviret vehementius malum, S. Matris opem implorasse; hanc vero sibi a Sacra Synaxi apparuisse, valide simul ac suaviter et citra dolorem altera manu pectus, altera humeros pressisse, ac benedixisse: ex quo ab hujusmodi malo permansit immunis, sed et in divino obsequio evasit animosior. Albæ

contigerunt.

in

A in conventu Excalceatarum soror Catharina a S. Joanne Baptista ex mandato prepositæ putres loculi in quo jacerat Sanctæ corpus, tabulas igni tradidit; mox ignis caminum corripuit: at, ut invocata ab illa S. Mater fuit, nulla re combusta, restinctum fuit incendium. Alias eadem soror pedem clavo impegerat: ea neglectu vulneris pes intumuit adeo ut stare non posset: medicamentum utrique malo chirurgus apposuit, et pannis involvit; vis digressus hic erat: Quid, inquit, hoc mihi opus est medicamento, modo in S. Matrem sat sit fiducia? Simul hoc abjicit, simil illi se commendat. Die postero, depulso utroque malo, quasi nihil fuisset passa, incessit. Jam decennium febrî quartana conflictata fuerat in conventu Excalceatarum Toletano Teresia a Conceptione; demum eam febris invasit, præ cuius vehementia sibi emortitura videbatur. Sanitatem, suo ut officio fungi posset, a Domino S. Matris intercessione petiit: visa sibi est S. Matrem mentis oculis ægra corporis sui membra signo crucis signantem intueri ac dicentem audire hoc illam in signo sanandam esse; quod et factum est. Bis itidem alias, a medicis derelicta, præsens S. Matris patrocinium experta est eadem. Ferdinando de Mala, ecclesiæ Hispanens concionatori, soror erat, nomine Francisca, quam veterno ac febrè tabifica laborantem S. Matri, quam sibimet propitiam non semel senserat, exitæ commendavit. Morituram ea his malis non evasuram affirmabant medici: contra bene sperabat ægræ frater: nec irrita illi spes fuit: convaluit illico. Atque hæc contracta ex Tepesio.

§ II. Antverpia patrocinio S. Teresiæ, simul et precibus Annæ a S. Bartholomæo, miraculose liberatur.

Plures utriusque miraculorum probaciones

Præsidio fusarum ad Deum a Ven. Anna a S. Bartholomæo orationum Antverpianam summo discrimine ereptam fuisse, ex probationibus mox adducendis plenissime constat: sed et simul constat S. Teresiam fuisse quæ celesti monito Annam ad orandum excitavit; ita ut hoc prodigium interventui non minus S. Teresiæ quam Ven. Annæ attribui possit et debeat. De eo igitur hic agendum est: neque obiter id præstabitur; sed pro rei gravitate miraculosum factum inquiramus, et stabiliemus gravissimorum argumentorum sanctione. Non potuit utique iis de rebus agi in causa canonizationis S. Teresiæ, quippe cum hæc absoluta esset, quando illæ contigerunt; sed late de iis actum fuit in causa Antverpiensi Ven. Annæ, ut patet e Philippi a Sebastianis ad Animadversiones promotoris fidei Responsione (num. 62—78, pag. 169 et seq.); cui Responsioni omnino concordant ipsæ, partim autographæ partim authenticatæ, monialium tunc temporis in Carmelo Antverpiensi viventium juratæ (quas

penes me Antverpia acceptas habeo) depositiones. Ex his præcipua summatim contraham argumenta, certam fidem facientia, quibus passim interseram adjectitias quasdam annotationes quæ ea argumenta adhuc confirmant. Ubi ipsa Actorum verba referam, typis utar romanis, italicis vero, ubi tantum contractum eorum sensum; atque uncis includam quæ ego inseruerim. En itaque quomodo laudata Acta loquantur.

22 Duo præteriri non possunt miracula quæ plene probata reputamus, liberationem videlicet seu præservationem urbis Antverpiæ, secutam anno 1622, et liberationem seu præservationem arcis ejusdem urbis anno 1624. Utramque hanc, imo trinam præservationem, de mandato P. Joannis a Matre Dei, confessarii ejusdem Ven. Servæ Dei, narravit ipsamet in relatione facta hispanico sermone. Verba dein afferuntur quibus testatus est is Annæ confessorius eam quam commissariis exhibebat relationem, esse ab Anna scriptum ad instantiam deponentis. [Ante oculos habeo hispanam eam Annæ autographam relationem, ad Antverpienses pertinentem Carmelitissas, quæ illam mihi, hæc tractaturo, inspiciendam permiserunt. Ex momentoso eo instrumento, cujus characterum signa, quantumvis lurida, eviderenter referunt manum Annæ (cujus multa penes me commodato accepta habeo autographa ex archivo Carmelitum Bruxellensium Antverpiensi), lineas hic in ima pagina positas insculpendas curavi. Voces autem quas exaratas cernis, hæc sunt: Yo las dije: Vistanse, y vamonos al Santissimo Sacramento, que debe de haber alguna traicion, que parece ser nuestra Santa la que nos despierta. Y fuemos. Yo dije ad Señor: Aqui os traigo vuestras siervas, que os piden lo que deseo * (vide ad calcem paginæ). Quod latine sonat: Conferamus nos ante Sanctissimum Sacramentum, quoniam debet esse aliqua proditio: apparet enim esse nostra Sancta Mater quæ nos excitat. Ivisus, et dixi Domino: Huc adduco famulas tuas, ut petant id quod desidero. Ex analogia autem hispanæ cum latina lingua facile dignoscitur ad quas latinas supra voces hæc hispanæ respondeant. Quod si quis miretur intelligibilem vis esse hanc Annæ scripturam, advertat velim, præterquam quod manus ejus nunquam concinna fuerit, scriptam esse eam relationem a femina senio confecta et quæ jam apoplexia correpta erat. Constat enim Annam hac laborasse biennio ante mortem, quæ contigit vii Junii 1626; et cum in relatione sua mentionem faciat mortis Maurilii Nassovii, qui xxiii Aprilis 1625 e viris excessit, consequens est eam quatuordecim postremis vitæ suæ mensibus hæc scripsisse, et proin eam paralyti jam fuisse tactam]. Sic autem ea relatio in latinum conversa sonat, quæ etiam in Actis Ven. Annæ reperitur.

23 In his bellicis rebus aliqua notabilia mihi contigerunt. Ipso die quo Mauritius cum magnis copiis ac magna resolutione ad intercipiendam civitatem Antverpiensem accedebat, quadam nocte majorem sui militis partem naves conscendere jussit. Ipsa nox serena et tranquilla fuit. Suis porro dicebat:

EX VARIIS.

ex Actis in causa beatificationis Annæ a S. Bartholomæo hauriuntur:

E

F

citaturque eutographa Ven. Annæ de revelatione anni 1622

*
 Vistanse y vamonos al Santissimo Sacramento, que debe de haber alguna traicion, que parece ser nuestra Santa la que nos despierta. Y fuemos. Yo dije ad Señor: Aqui os traigo vuestras siervas, que os piden lo que deseo * (vide ad calcem paginæ).
 Quod latine sonat: Conferamus nos ante Sanctissimum Sacramentum, quoniam debet esse aliqua proditio: apparet enim esse nostra Sancta Mater quæ nos excitat. Ivisus, et dixi Domino: Huc adduco famulas tuas, ut petant id quod desidero. Ex analogia autem hispanæ cum latina lingua facile dignoscitur ad quas latinas supra voces hæc hispanæ respondeant. Quod si quis miretur intelligibilem vis esse hanc Annæ scripturam, advertat velim, præterquam quod manus ejus nunquam concinna fuerit, scriptam esse eam relationem a femina senio confecta et quæ jam apoplexia correpta erat. Constat enim Annam hac laborasse biennio ante mortem, quæ contigit vii Junii 1626; et cum in relatione sua mentionem faciat mortis Maurilii Nassovii, qui xxiii Aprilis 1625 e viris excessit, consequens est eam quatuordecim postremis vitæ suæ mensibus hæc scripsisse, et proin eam paralyti jam fuisse tactam]. Sic autem ea relatio in latinum conversa sonat, quæ etiam in Actis Ven. Annæ reperitur.

EX VARIIS.

A dicebat: "Eamus alacriter; solus Deus aut diabolus me ab interceptione impedit", assecurando ipsos quod essent Anverpia potituri, ac eos inde multum divites reversuros. Accedendo autem propius Antverpiam, protinus exorta fuit tempestas ac magnus ventus frigidus, quo aqua congelata fuit; unde momento naves ac multi milites submersi sunt. Solus Mauritius liber, rependo per aquam, evasit cum maxima difficultate: ita ut ipsi corpus apertum fuerit, ac deinceps sanitatem non recuperaverit, ac tandem exinde mortuus fuerit. Hac nocte, prodigionis hujus, cum qua veniebat, cum essem inscia, ab ipsa hora duodecima ingenti timore percussa fui, ac magno cum impetu, elevatis in cœlum manibus, ad orationem recursum habui. Cumque brachia defessa demitterem, mihi visum fuit quod rursus ab aliquo elevabantur, dicebatque mihi nescio quis: "Jam non est hora; habe ele-
vata." Sic autem persisti fere usque ad auroram. Tunc intellexi exauditam fuisse petitionem meam. Hæc est pura veritas.

item de altera
anni 1624 re-
latio;

B 24 Alia vice, cum decumberem dormiens, evigilavi ad aliquos clamores qui e dormitorio emittebantur, quos etiam evigilans audivi; vocavi, et venerunt duæ religiosæ, quibus dixi: "Vadant per cellas videre quænam se male habeat; quia audio clamores." Responderunt: "Omnes dormiunt, nulla infirma est." Ego dixi ipsis: "Induant se, et conferamus nos ante Sanctissimum Sacramentum; quoniam debet esse aliqua prodigio. Videtur enim quod sit nostra S. Mater quæ nos excitat." Ivimus, et dixi Domino Deo: "Huc adduco famulas vestras, ut petant id quod desidero: ego enim nihil possum." Sic autem consentiebam huic veritati, coram Domino confusam me inveniens. Cum autem aliquantulum ibidem perstitissemus, statim, absque eo quod aliquid viderem aut audirem, intellexi quod poteramus discedere. E memoria effluerat quod simul cum clamoribus quos audiebam, audiebam pariter in castello ad arma pulsari. Respexi autem per fenestras quas versus illam partem habemus, si forte aliquod lumen videre possem; nihil tamen vidi, omnia erant obscura: nihilominus intellexi aliquid mali subesse. A paucis abhinc diebus, evigilavi hora secunda post mediam noctem cum impetu sive interno instinctu quod opus esset orare. Cum autem somno opprimerer, redibam ad lectum; sed sentiebam tantam inquietudinem quod non poteram requiescere: ex quo intellexi Dominum velle quod orarem. Sic accessi ad orationem elevatis manibus cum impetu, sed instinctu petendi misericordiam. Ita ab hora secunda usque ad quartam, id est duabus horis, abstracta a sensibus, et absque eo quod in mea potestate esset desistere, sic elevatis in cœlum manibus permansi; ac toto illo die mansi quasi mortua, corpore adeo rupto quasi baculis percussa fuisset. Nescivi quid esset; sed postea dictum mihi fuit quod hæretici quamdam prodigionem præ manibus habebant, quam non potuerunt ad effectum reducere, etc. [Revera autem fuisse ter, quoties Anna hic memorat, paratas in Antverpiam insidias dolosumque assultum scriptores plures referunt: v. g. anonymus auctor libri cui titulus: Civilium apud Belgas bellorum initia, progressus, finis optatus; qui (p. 245 et 276), de tertia contra Antverpiam expeditione agens, ait Batavos, cum integram prope noctem in ericeto a via errassent, cumque perpluti et madidi via tandem sub arcem venissent, cœlesti quodam lumine perterritos et consternatos, ausos non fuisse eam aggredi. Hæc autem expeditio cum sine hominum naviumque jactura tentata fuerit, facile potuit celari aut

D digna non videri historiographis quæ posteris traderetur].

25 Dein Acta asserunt totum hoc quod Ven. Serva Dei ex sui confessarii mandato scripsit, esse quoad primum et tertium in Relatione ejus casum confirmatum a testibus de visu; atque referunt prolata a juratis iis testibus verba, quorum summam lectoribus hic exhibeo. § x. Nonum miraculum. Præservatio urbis Antverpiensis (anno 1622) ab incursu hæreticorum. Decimus testis, qui confessarius fuerat Ven. Annæ, totam rem, ut supra in hujus relatione est, enarrat, et id se intellexisse ait ex ore Ven. Annæ. Decimus sextus testis, monialis cœnobii illius, dicit se ingressam fuisse hora quinta matutina cellulam Ven. Matris, et sibi a Ven. Matre dictum: "Filia, nocte hac magnum impendit periculum. Pugnavi hac nocte quasi contra hostilem exercitum. Brevi aliquid intelligemus." Viditque deponens quod dicta Mater erat valde debilitata ac penitus in sudore, ratione cujus sudoris fuit ipsi mutata tunica alique vestimenta. Et in fine addit paulo post auditum esse comitem Mauritium Nassovium super mare fuisse cum exercitu ad intercipiendam civitatem Antverpiensem ex improviso, ac credere se Deum Dominum dictam interceptionem impedivisse ob intercessionem Ven. Annæ. Decimus nonus testis, item monialis ejusdem cœnobii, pariter testatur idem se hora quinta ex ore Ven. Annæ audivisse, ac credere hoc esse miraculum et naturæ vires excedere, atque eam liberationem attribuendam esse præsidio orationum Ven. Matris. Alius testis, tunc temporis prior conventus Carmelitarum Discalceatorum Antverpiæ et confessarius Annæ, dicit sibi postridie illius eventus mane ab Anna declaratum esse se pernoctasse in oratione, et in magno agone fuisse, et rogasse Dominum Deum pro aversione imminenti periculi a civitate Antverpiensi. Dicitque deponens fuisse miraculosam hanc revelationem, et dictam Ven. Annæ præcibus liberationem civitatis Antverpiensis a Deo impetratam. Tandem serenissima regina Franciæ et suum de publica miraculi fama adjunxit testimonium, quod in Actis ad canonisationem Ven. Annæ (pag. 178) refertur sequentibus verbis: Dicit opinionem esse publicam, et pro indubitato haberi Antverpiæ et alibi, imo etiam inter personas primariæ qualitatis, urbem Antverpiensem liberatam fuisse ab hostium incursu intercessione Ven. Annæ a S. Bartholomæo; eaque de causa sua Majestas insculpi curavit argenteæ capsæ supradictam historiam.

F 26 § xi. Decimum miraculum. Liberatio seu præservatio arcis Antverpiensis (anno 1624) ab incursu hæreticorum. Primus testis (qui confessarius fuerat Ven. Annæ), dicit: quod anno 1624, cum a marchione Spinola nomine regis Hispaniæ obsideretur Breda, dictus comes Mauritius princeps Auriacus, dux exercitus Hollandorum, aliquot millia militum destinavit ad intercipiendam per insidias arcem Antverpiensem: et cum de nocte valde obscura et tempestuosa ad arcem accessissent cum scaphis juxta portam quam vocant auxiliarem, et mirabilia instrumenta secum detulissent, et illa applicare conarentur ad pontes et alia opera subruenda, ut sibi ingressum in arcem pararent, dicta Ven. Mater Anna circa mediam noctem excitata fuit; et cum audivisset aliquem gemitum certo pulsu ad parietem, vocavit ad se Matrem subpriorissam, et jussit ut aperiret religiosarum cellas, et videret an aliqua male haberet et ideo emeret: quæ cum id fecisset et bene dormientes omnes invenisset, idque dictæ Ven. Matri Annæ renuntiasset, dixit eidem Matri subpriorissæ se pensivisse quod

atque synopsis
testimonio-
rum e § x

et e § xi lau-
datorum Acto-
rum præbetur.

A quod civitas Antverpiensis esset in magno periculo, et propterea excitaret omnes religiosas, et juberet convenire ad chorum ad orandum Deum pro ista necessitate: quod cum factum esset, paulo post audita sunt tormenta bellica, et intellectum est hostem circa arcem illam egisse quæ supra dicta sunt, ac relictis instrumentis abivisse re omni infecta. Dicitur autem R. P. Deponens dicit tunc temporis se fuisse Bruxellis existentem priorem conventus Bruxellensis, et dictam Ven. Matrem Annam tunc ad ipsum R. P. Deponentem scripsisse quæ supra sunt de ipsa relata, et se tunc illius litteras ostendisse Serenissimæ Infanti Isabellæ quæ etiam illas retinuit, et, ut credit, in Hispaniam misit ad regem Catholicum; et jussit Serenissima Infans ut dictus R. P. Deponens Antverpiam proficere, ut omnia particularia intelligeret atque illius Celsitudini referret. Et dicit ulterius dictus R. P. Deponens dictam Ven. Matrem Annam sibi dixisse supradictum gemitum fuisse S. M. Teresiæ, quæ ipsam ad orandum excitavit; et credit R. P. Deponens evidenter dictam revelationem esse miraculosam, et liberationem dictæ arcis per intercessionem et preces supra narratas; et dixit R. P. Deponens

B utramque hanc liberationem civitatis Antverpiensis ubique per Belgium et alias provincias esse publicam et notoriam. *Decimus testis, qui actualis Annæ erat confessarius, dicit se postridie mane, cum vix ulli in civitate facti notitiam habebant, Ven. Annam adiisse, ab eaque totam rem sibi fuisse narratam; et porro ea refert quæ jam attuli supra e declaratione primi testis. Undecimus testis, illius cœnobii monialis, deponit idem; et dicit se cum cæteris sororibus media nocte interfuisse orationi in choro, atque audivisse verba quæ Ven. Mater tum protulit, de periculo nempe in quo Antverpia erat. Dicimus sextus testis, item moniales ibidem, declarat se eadem percepisse, non quidem visu, sed tantum relatu Ven. Annæ (nam ad chorum cum aliis non accesserat ægritudinis causa), atque se ex ore ipsius Annæ audivisse fuisse S. Teresiam quæ eam ad orandum impulerat. Ac Deponens ait se quævisse ex aliquot militibus arcis de tempore quo machinatio fuisset detecta, et intellexisse se ex iis id factum esse ipsissimo tempore quo Ven. Mater dixerat periculum cessasse. Tandem, ne citandis his Actis diutius immorer, fidem hic faciam allegando verba monialis cœnobii Antverpiensis (in quo eo tempore filiæ ex præcipuis Belgii familiis Deo se dicarant); quæ ad allatum jam supra testimonium suum hæc addidit: Se intellexisse ex ore Innici de Borgia, ipsius arcis gubernatoris, quod, ut utramque machinationem significaverat Serenissimæ Infanti Isabellæ, (dixissetque) castro minus bene esse provisum, adeoque ipsum facile periclitari posse, quod inquam, Serenissima Infans ei responderit: "De castro et civitate Antverpiensi nihil metuo tamdiu quam ibidem habeo Matrem Annam a S. Bartholomæo, cujus defensionem pluris facio quam copiosum exercitum", etc.*

C 27 Quædam nunc quæ aliunde quam ex Actis illis hausi, argumenta adjungam, et primo quidem authenticas de duplici illa miraculosa, urbis anno 1622, et arcis anno 1624, liberatione approbationes quas Ill. Episcopus Antverpiensis dedit post juridicum facti examen. Bina et authentica documenta, in membrana conscripta et munita episcopi sigillo, quod in cera rubra impressum in pyxide e membrana pendet, Antverpia accepta penes me habeo, eaque hic ad litteram insero. Prius ex iis sic sonat: Joannes Dei et apostolicæ Sedis

gratia episcopus Antverpiensis. Omnibus has visuris salutem in Domino. Notum testatunque facimus, visis depositionibus factis respective coram nostris commissariis RR. DD. Godefrido Diepenbeke archipresbytero, Zegero van Hontsum pœnitentiario, Davide van Heemissen et Gaspere Estrix plebano, S. T. licentiatii et canonicis cathedralis ecclesiæ nostræ Antverpiensis, per Matrem Priorissam et moniales alias conventus Discalceatarum hujus civitatis Antverpiensis in platea dicta den Rogier, R. Patrem Provinciale ejusdem ordinis, Joannem Greyns nautam, et Adrianum Beerendoncq notarium, iisque serio et mature examinatis, habito etiam consilio theologorum et aliorum piorum virorum, nos declarasse, prout declaramus per presentes, per dictas depositiones satis nobis constare quod in Decembri anno MDCXXII, cum princeps Orangiæ Mauritius intenderet partim vi partim prodicione capere Antverpiam, et Deo volente dissiparetur classis ejus circa Willemstadt, ita ut vento et gelu urgente ipse vix evaderet, Venerabilis Anna de S. Bartholomæo media nocte fuerit divinitus incitata ad orandum; in quo miraculosa quædam revelatio notanda est, et quod diu etiam ultra vires, incitante Deo, in oratione perseveraverit, et suis meritis ac perseverantia in oratione obtinere visa sit miraculosam istam prædictam, de qua toti mundo constitit, classis hostiis dejectionem: quod sane sanctitatis ipsius merito haberi potest indicium. In quorum fidem presentibus manu nostra subscripsimus et sigillum nostrum apponi jussimus. Datum Antverpiæ die quarta mensis Octobris anno MDCXXIX. Joannes episcopus Antverpiensis.

28 Posteriori vero scriptum est in hæc verba: Joannes Dei et apostolicæ Sedis gratia episcopus Antverpiensis. Omnibus has visuris salutem in Domino. Notum facimus, visis depositionibus factis coram nostris commissariis RR. DD. Gaspere Estrix plebano et Davide van Heemissen, S. T. licentiatii et canonicis cathedralis nostræ ecclesiæ Antverpiensis, per Matrem Priorissam et moniales alias conventus Discalceatarum hujus civitatis Antverpiensis in platea dicta den Rogier, R. Patrem ejusdem Ordinis Provinciale, Andream de Sea, Alphonsum Martines milites, D. Jeronymum de Guerra capitaneum et locum tenentem in arce nova hujus civitatis, et Adrianum Beerendoncq notarium, iisque serio et mature examinatis, habito etiam consilio theologorum et aliorum Deum timentium, nos declarasse, prout declaramus per presentes, per dictas depositiones satis nobis constare ista nocte quæ fuit immediate post duodecimam mensis Octobris anno MDCXXIV in magno periculo fuisse arcem Antverpiensem supradictam, et illud periculum eodem tempore quo contigit generatim fuisse revelatum divinitus Ven. Matri Annæ de S. Bartholomæo piæ memoriæ, priorissæ tunc temporis dicti conventus Discalceatarum, et ipsam divino motu suas moniales ad orationem media nocte convocasse, atque non sine divino Numine sensisse quando periculum istud cessaverit, ideoque in eo facto peculiarem dictæ Ven. Matris sanctitatem et humilitatem eluxisse. In quorum fidem presentibus manu nostra subscripsimus et sigillum nostrum apponi jussimus. Datum Antverpiæ die tertia mensis Octobris anno MDCXXIX. Joannes episcopus Antverpiensis.

29 Juridica hæc solemnique sub accepta a totalibusque testibus jurisjurandi fide facta ab antistite Antverpiensi informatio mirandum in modum confirmatur ultroneo testimonio omnium prope auctorum qui, Belgicam Batavicamve illo-

EX VARIIS.

D

E

F

e' anni 1624.
miraculo juridica approbatio.

Hæc episcopi
judicium confirmatur modo

EX REPER.

A rum temporum historiam contemnescentes, diserte animadvertunt Deum evidenter intervenisse, qui iterata illa Mauriti molimina cassa reddiderit, elaboratissimaque ejus consilia destituerit; quamquam dubitandum non est plerosque eorum prorsus ignorasse quid in asceterio Antverpiensi Carmelitissæ Annæ a S. Bartholomæo evenerit, quidve ab episcopo Antverpiensi actum exploratione fuerit. Talia aliquot scriptorum judicia indicabo, prætermissis auctoribus aliis quam plurimis, quos qui voluerit consulere, inveniet illos eodem fere modo neque minus expresse loqui atque hos quos assero. En itaque nonnullos qui cives incolæve Antverpienses fuerunt; quibus dein addam alios quosdam alienigenas, præsertim Batavos, qui nil tale suspicantes, non leve subsidiarium robur directis miraculi probationibus adjecerunt.

quo historici.

30 Antecessores nostri, qui Antverpiæ degebant, et qui proin rerum, a se pro more suo sollicite inquisitarum nec leviter asserendarum, bene conscii erant, ad diem vii Junii, agentes de Prætermissis (pag. 3) sic habent: Ven. Mater Anna de S. Bartholomæo, Teresianarum fundatrix Antverpiæ, quam urbem suis precibus semel iterumque ab imminentibus hostibus eripuit. Ac fere idem B dicunt tomo II Martii, pag. 398. Item Joannes Diercænsens in suo opere: Antverpia Christo nascens et crescens, secundis curis, Antverpiæ 1773 (tomo VII, pag. 148, ad annum 1622), ait circumferri imagines Ven. Annæ, dicatas Infanti Isabellæ Claræ Eugeniæ (ergo factas ante annum 1633, quo archiducissa obiit), sub quibus hoc lemma legitur: Miraculis claruit ante et post obitum: inter cætera anno 1622 urbem Antverpiensem, prout anno 1624 ejusdem arcem, sua intercessione ab hostibus liberavit. Sic quoque Aubertus Miræus in Chronico suo Belgico (ad annum 1624) inter prodigiosa divini Numinis præsidia refert quod Antverpia semel et iterum atque tertio ea artificiose paratis insidiis incolumis evaserit, hoc modo inquit: Durante porro obsidione Bredana, cum in arce Antverpiensi paucos milites præsidio relictos esse Mauritius princeps Arausionensis ab exploratoribus certo accepisset, eam mense Octobri clam noctu tentari jussit. Noctis obscuræ tenebris tecti hostes scaphas in fossam arcis dimiserant; scalas muris admovent; malleos, vectes reliquaque instrumenta ad claustra portasque frangendas expediverant: cum ecce lumen ex alto emissum Batavos detexit, et vehemens ventorum turbo effecit ut neque liures firmare neque scalas muris affigere valerent. Id genus prodigia ac præsidia divina et an. 1607 itemque an. 1622 nos ipsi Antverpiæ sensimus. Anno certe 1622 postridie kalendas Decembres. . . Mauritius Nassovius, numerosa ac valida classe Antverpiam petens, ingenti tempestate subito exorta, prope Bergas ad Zomam tantum non periit. Utriusque miraculosæ illius liberationis meminit etiam Valckenisse pluribus locis memorialium suorum quæ manuscripta asservantur in Bibliotheca regia Bruxellensi sub numeris 5038, 5963, 6195 et 17243. Pari ratione Adrianus van Meerbeeck in flandrico suo opere cui titulus: Mercurius Belgicus (Bruaxellis, 1625, part. I, pag. 109 et seqq.) fuse evoluit et paratam diuturno labore immensisque sumptibus classis armaturam, et certam de felici successu Mauriti fidenciam, et milites nautasque cum procellis ac hieme misere collectantes, et diruta a Deo hominum molimina. Atque his testificationibus Antverpiensium scriptorum (supersedeo afferendis aliorum Belgarum sententiis) adstipulantur scriptores etiam alienigenæ, v. g. Angli, Galli etc. Legesis Historiam universalem ex anglico gal-

lice conversam (Parisiis, 1788, tom. CI, pag. 47 et 69); item Gabrielem Chappuys in generali sua Belgici belli Historia (Parisiis, 1633, lib. xviii, pag. 504, et lib. xix, pag. 590); item Josephum de la Pise in historica Tabula principum Arausiæcorum Arausiæ principatus (Hagæ Comitum, 1638, pag. 789 ad annum 1622, et pag. 799 ad annum 1624); item Joannem Leclerc in Historia de fœderatis Batavici provincii (e gallico batavice facta sub titulo: Geschiedenissen der vereenigde Nederlanden, Amstelodami 1730, tom. II, pag. 235).

31 Demum, quod dignum est notatu, ipsimet scriptores Batavi his de rebus taliter loquuntur, ut, quin advertant, plane confirmant juridicum præsulis Antverpiensis processum. Non modo enim condolent inopinatum illam repetitis vicibus stragem et tristem ignotæ sibi causæ effectum; sed et diserte affirmant fuisse tantam congestam bellicam vim, tantamque adhibitam prudentiam et tantas artes, ut uni Deo adscribendus sit malus exitus iteratorum istorum ad potiundum Antverpia Mauriti tentaminum, quæ, pro ea quæ exhausta in iis parandis erat humana prudentia, videbantur non posse non habere prosperum successum. Imo, quod adhuc magis singulari ac mirandum est, eorum complures, post quam pronuntiata a Mauriti verba, quibus ipsemet asseveranter declararat a solo Deo impediri posse successum, retulerint, expresse et ultro confitentur divinum fuisse Numen quod ejus consilia subruerit. Juvat ipsamet Batavorum aliquot scriptorum, qui Mauriti partes utique tuerentur, verba oculis lectorum subjicere.

etiam Batavi, utrumque eum eorum referunt,

32 Leo van Aitzema in amptissimo suo opere de Rebus politicis et bellicis (Saken van staet en oorlogh, anno 1669, tom. I, pag. 132), postquam narravit asperissimo repente gelu anno 1622 correptas et subito exortis horribilibus procellis jactatas collisasque fuisse naves, pro epiphonemate addit Omnipotentem Deum satis ostendisse se illi (de invadenda Antverpia) Mauriti consilio cæptoque favere noluisse (Dat God Almachtig wel toonde desen aenslach niet te willen segghen). Pari ratione Joannes van den Sande in sua batavice conscripta patriarum historiarum Synopsis (Amstelodami, 1650, lib. vii, ad annum 1622) hæc habet: Princeps meditabatur incursum in castellum Antverpiense, tamque certum se de prospero eventu confidebat, ut, in navem Dordraci consensens, quibusdam diceret: " Id quod aggredior ausum, " tam certo eveniet prospere, ut unus Deus id F " prohibere possit. " Quod et factum est (" Desen " aenslag gaet so vast, dat niemandt deselve ver- " hinderen kan als God alleen. " 'T welck oock gebeurde.) Simili modo Alexander van der Capellen (in Commentariis, Trajecti ad Rhenum anno 1777 editis, tom. I, pag. 126 et 316), infaustam primum memorans anni 1622 expeditionem frustratamque Mauriti fidenciam, dicit se sperare fore ut Deus, qui solus prohibuit successum istius cæpti, simili aliquando iterando tentamini melius faceat: hoopende dat God de Heere, die nu alleene dit werck belet heeft (gelyck de Prints, van Dordrecht gaende, geseit heeft, dat geen menschen ter werelt syn dessein konden breken of beletten, maer Godt de Heere alleene), op een ander tyt beter seggen geven sal. Item de altera, anni 1624, expeditione tractans, postquam dixisset duas jam horas feliciter impensas fuisse pontibus clam faciendis apportandisque instrumentis, sic narrationem suam claudit: Sclopetarii et nautæ parati scandendo castro instabant, cum custos eos oculis prius quam auribus intercept, subito hora a media nocte prima splendescens clarissime stellis. Quod ni evenisset, non detecti

v. g. van Aitzema, van den Sande, van der Capellen,

A detecti aggressores arceque fuissent potiti : non enim plures quam presidarios milites centum arx habebat qui arma tractarent ; nec facile ac certo ex urbe suppetiæ potuissent afferri. Apparet Deo hactenus non placuisse ut res ea bene cedat. Conjunctio tale quid denuo in Flandriæ loca a Mauritio structum iri.

ac Cl. van der Kemp, sive anni 1622

33 Denique, quem unum pro cæteris omnibus adhuc citem, Cl. C. M. van der Kemp, qui nuperime amplam Mauritiæ Vitam batavico idiomate evulgavit Roterodami anno 1843, utrumque eum bellicum eventum fideliter et cordate describit (tom. IV, pag. 153 ad annum 1622, et pag. 162 ad annum 1624, cum annotationibus pag. 372 et 392). Priore autem loco, ad annum 1622, ita loquitur : Mauritius, occasionem arripens qua remotus desperitusque erat hostium exercitus, xxx Novembris pluribus e locis equitatum in Antverpiensia quæ dicuntur ericeta congregavit : et simul 88 cohortes peditum cum tormentis reliquoque belli apparatu et vel quadringentarum diversæ amplitudinis navium classem accivit Guilielmopolim ; atque ipse eo die Haga Comitibus discessit, et altero post die illuc attigit, stipatus principe Henrico, comite Ernesto Casimiro omnibusque fere belli ducibus. At ipso quo advenerant die bidnoque sequenti acerrimum illico incubuit frigus, ita ut equites non possent progredi, regredique cogerebantur. Vix autem redierat equitatus, ut regelavit. Sed cum iter denuo capessere vellent, procellosa adeo tempestas debachari cœpit ut Mauritio classee suæ vix receptui locus esset et ut maximo versarentur in vitæ discrimine : quippe nautæ hiemis rigore et turbinum vehementia suas regere amplius non valebant naves, quæ conflictabantur et quarum aliquot in rapim pellebantur. Eæ interea moræ effecerant ut consilium percrebuisset : quare, remisso ad hiemalia milite, Mauritius propositum liquit, nonaque Decembris die Hagam jam reverterat. . . . Attamen certam adeo boni exitus fovebat ille spes, ut, Dordraci navem conscendens, nonnullis proceribus hæc dixisse verba perhibeatur : « Deum precamini ut cæptis bene faveat : « nam solus Deus felicem successum prohibere « valet. Secus, ni ipse impediatur, prosperum successum non minus in mea habeo potestate quam « hanc meam quam vobis porrigo dexteram. » Ergo (concludit Cl. van der Kemp) evidens est voluntate

C Dei sinistre hoc evenisse cœptum. « Mijne Heeren, « bidt God voor onze onderneming : want God alleen « kan mij dezelve doen mislukken : anders heb ik « den aanslag zoo zeker in mijne macht, als de « hand die ik u toereik. » Het was dan ook duidelijk Gods werk hetwelk dien aanslag deed mislukken. Porro exhibet D. van der Kemp ipsam Mauritiæ rerum a se gestarum missam iii Decembris ad Status qui dicuntur Generales relationem ; quæ cum prolucior sit quam ut hic referatur, lectorem eo remitto : ubi inter alia plura legat convocatas Dordracum in xxx Novembris copias ; classem in altum vela dedisse i Decembris a meridie, ut postridie exscensio fieret ; viæ æquor ingressos, vespere totaque insequenti nocte vexatos fuisse fædissima tempestate et tanto frigore ut, procellarum vi injecta navibus aqua, quæ mox congelascebat, nautæ funium apparatu uti nequirent ; fluentia postero die repleta actaque fuisse glaciatis aquis ; ergo singulas naves quemcumque poterant petivisse locum ; ex iis quasdam Guilielmopolim reventas ; 50 vel 60 alio in tutum se recepisse ; majorem ratium partem prope ripam alicubi gelu constrictam jacere ; 10 vel 12 in scopulos actas elisasque esse.

34 Ad alteram quod attinet expeditionem, nempe anni 1624, idem auctor D. van der Kemp hoc modo ejus meminit : Summo in silentio parat Mauritius pedites circiter mille equitesque ducentos. Tam solerter cuncta erant disposita ut, non secus ac anno 1622, ille declararit non esse, præter Deum, qui felicem impedire posset successum. Verum tamen Deus hunc impedivit (Evenwel God verhinderde dien). Perventum jam erat ad arcis fossam, militesque in eo erant ut in muros scanderent, cum atra eousque nox protinus tam clara evasit ut excubitor motum prospiceret strepitumque cerneret. Ergo infecta re discessum est, nullo tamen amisso milite. Hic interserit auctor (nota 457) quædam e Regestis Statuum generalium ad diem xix Octobris 1624 excerpta loca, quibus ipsi mandant ut regis Galliarum apud rempublicam Balacam legatus hisce verbis certior fiat de infelici illius expeditionis successu : Excubitor qui in arce vigiliæ agebat, rem advertit, non equorum strepitu aliove rumore, sed lucescente inopinato cælo et exorto splendore stellarum ; quo factum est ut custos aggressores viderit, sclopetumque laxarit ; ita ut retro fuerit cedendum. Tandem claudit Cl. van der Kemp hanc suam narrationem gravibus hisce vocibus quas hausit e Cl. Bosscha : Digna profecto memoratu res est heroem cujus consilio et fortitudine multa ardua, imo quæ impossibilia æstimabantur, bellica facinora Marte secundo peracta sunt, a suis armorum primitiis tot adornasse in Antverpiam molimenta, nec tamen ullius prosperum fuisse exitum. Immutabili dixeris stetisse divinæ Providentiæ decreto ut hæc urbs federatarum nostrarum provinciarum reipublicæ accederet numquam. Igitur, quod ex longa hac argumentatione consequens est, si multorum gravissimorum testium jurata depositio apud antistitem Antverpiensem valuerit ut eam quam num. 27 et 28 exhibui judiciale tulerit sententiam, fatendum est judiciale eam præsulis Antverpiensis sententiam iis quæ adjecti historicorum, et quidem præcipue Batavorum et acatholicorum, verbis haud parum esse contestatam et confirmatam. Unde Ven. Annæ a S. Bartholomæo applicari videtur posse id quod libro Judith (cap. iv, v. 13) de Moyse Amalecitarum gentem debellante pronuntiat : Confidentem in virtute sua et in potentia sua... non ferro pugnando, sed precibus sanctis orando disjecit. Atque hæc dum claudio, lectorem denuo meminisse velim supra demonstratum esse, si Anna orarit, S. Teresiam fuisse quæ cælesti monito Annam ad orandum incitarit : ita ut utrique et Annæ et Teresie, imo primo loco Teresie, laus amoti ab Antverpia periculi sit tribuenda.

EX VARIIS.
sive anni 1624
expeditionem
describant:
D

§ III. Specialia aliquot miracula selecta.

Editor compendii Actorum canonizationis S. Teresie, in prologo suo præmonet ea solum illic memorari miracula quæ singillatim pro canonizatione et a procuratore Ordinis presentata et a Rota approbata fuere : præter quæ, ait, sunt et alia quam plurima evidentiâ, pleneque probata testium depositionibus in processibus desuper confectis : ac novissime, post gratiam beatificationis ipsius Virginis, satis compertum est alia per ipsam Deum patrasse, maxime duo illa excellentiora, in contradictorio judicio ab Ordinariis discussa et approbata, suscitationes scilicet duorum mortuorum.

E multis Sanctæ miraculis

Proferam

EX VARIIS.

A *Proferam ergo utramque hanc suscitationem, verbis utens P. Frederici (lib. v, cap. x), qui narrationem sequitur Chronici (lib. v, cap. xxxii).* Anno Domini 1614, quo Beatorum fastis Sancta nostra inserta fuit, Augustinus Josephus de Alva, filiolus duorum municipum Burgensium, accepto die viii Septembris, duodecim vel quatuordecim diebus a sua natiuitate, baptismo, male se habuit et vita functus est. Nutrix quæ eum lactabat, ne tristitiam matri inferret, pueri aegritudinem dissimulavit: at hæc, materno affectu complusa, cum inter septimam et octavam noctis horam filiolum suum voluisset invisere, eum colore mutatum invenit, alte defossis oculis, ore incomposito, motu, pulsu, sensu, denique vita carentem. Quem talem ex inopinato cernens, fasciis mœrens mater exsolvit, propius circumspicitura an aliquod vitæ indicium in ipso appareret: sed nihil aliud ex diligenti sua indagatione retulit quam certiorum se esse factam quod misellus filiolus suus omnino obiisset. Tunc plura beneficia quæ a Seraphica Matre nostra jam acceperat, ejus menti recurrerunt; et plique recordatione recte uti novit. Alte inelamabat, et magna cum fiducia ac devotione illius auxilium invocabat, iniquis: " Sancta Mater, intercede apud Sanctissimam Virginem et Dominum nostrum Jesum Christum ut " obtineam filium meum et eum recuperem vivum, " si sic expediat. "

mortui unius

B 36 Unius horæ cum dimidia ferme spatio perseveravit, eadem verba ingeminans; et juxta precationis augmentum crescebant in ipsa desideria, devotio, spes. Interea non pauci, ad ejulatus accurrentes, pueruli aperire os satergerunt, nutrix lac ipsi infundere, ut experiretur illudne gustaret: at quorsum id in defuncto? Subinde mater ardentiori fiducia intercessuræ Teresie adhæsit, nec sine superna motione inquit: " Eum cuncti bene conspiciat, et an vita sit " functus, certos vos facite, ut magis inde aliquod " Domini prodigium fateamur. " Novis investigationibus curaque adhibita cuncti respexerunt: cunctique iterum, nemine refragante, defunctum esse testati sunt. Tum spe repleta mulier supra caput mortui filioi posuit sacram iconem Teresiam exhibentem; et ecce illico uno temporis puncto is suscitatus lac et nutrice sugit sanumque se præbet, quantum tenerrima ejus ætas indicare par erat.

C Postero die nonnullorum pietas, qui admirabilis admodum prodigii erant conscii, parentes pueri hortata est, ad majus devotionis excitementum in fidelium animis erga Beatam Teresiam, illum proximo Octobri in supplicatione quæ in ejusdem festos habenda erat, circumduci juberent. Hujusmodi suasioni obstiterunt parentes; cito tamen Sancta eos ad assensum duxit. Vix enim ipsi stauerunt minime permittere ut eorum filiolus in supplicatione gestaretur, hic a lacte gustando abstinit, nec, quocumque facto tentamine, ullius ubera sugere voluit: quo ipsi viso, se non tantum in supplicatione illius anni eum circumlaturos esse sponderunt, sed et in cæteris in Teresie honorem deinceps celebrandis; et puerulus in eodem promissionis eorum puncto iterum manifesta sanitatis indicia dedit, lacque gustavit. Hoc super facto ab archiepiscopali Burgensi curia legitima instrumenta confecta, et a fiscali objectiones consuetæ habitæ; cumque patefieret veritas facti, D. Ferdinandus de Azevedo archiepiscopus definitivam miraculi sententiam protulit: quæ magna cum solemnitate edita fuit, et cives Burgenses ad peculiariter Sanctam colendam animati sunt.

37 Duo nondum volverant anni ab ea suscitatione, cum altera evenit in oppido Gueneja Ga-

ditanæ dioceseos. Isabella de Belver, puella quadriennis, diuturna maligna febris, debilitate summa et cibi defectu, ad quem capiendum impotens erat, ad mortem tandem adducta est, et viii Augusti 1616 obiit. Cum nullus restaret anhelitus, frigida ac protensa haberet membra, mortis colore pallesceret, oculis esset emunctis atque ita horribilis aspectu ut mater ipsa ad eam quam antea adeo tenere amplectebatur, timeret accedere, non erat dubium quin puella ex hac vita migrasset. Auditis afflictæ matris femineis de more clamoribus, qui valde procul insonuerunt, vicini turbati ac trepidi statim advenerunt. Genitor, ubi paternum ex animo dolorem ob filia amissionem ostendit, maxima fiducia permotus, ea, inquam, fiducia qua majorem, ut ipse in processibus testatus est, numquam in seipso expertus fuerat, cujuscumque alterius Sancti immemor, supplicem se totum exhibuit B. Matri Teresie a Jesu, ut vitam defunctæ restitueret; tantoque animi fervore orabat ut minime ipsi potestas esse aliter faciendi videretur. Cumque magis ejus spes augetur, ad mortuæ cor puellæ papyraceam Sanctæ nostræ E appositum imaginem, ferventibusque suis precibus ulterius incubuit. Haud ita post, ut ipse ac mater a cadavere recesserunt, audierunt ambo sacra ab effigie fieri strepitum, qui aures bis distincte percudit, veluti scilicet evenire mos est quando valide charta percutitur. Ad suam filiam respiciendam mirantes accurrerunt, ac invenere pulsationem in ipsius corde, et membra, quæ omnia prius obriuerant, calida esse ac flexilia; adeoque indubie ad novam mortalem vitam revocata est puella, ut summopere hilaris et optime valens, et peculiari, quam nunquam antea in ipsa adverterant, pulchritudine respersa faciem, aliquid ad manducandum petierit, egressa fuerit domo, et cum suis coævis ad ludendum in viam processerit. Super his juridice processus est habitus, adhibitis de more formulis quæ in hujusmodi factis requiruntur. D. Nicolaus Valdes de Carriazo y Otorala, episcopus Gaditanus, definivit hoc esse evidens miraculum. a B. M. Teresia patratum; effigiem vero quæ hujus prodigii instrumentum fuit, Pater Prior Alphonsus a S. Joseph, hujus definitionis procurator ab Ordine institutus, ad suum conventum Velezmalaitanum detulit.

F 38 E magno numero miraculorum quæ Deus per Sanctam nostram operari dignatus est, adhuc pauca quedam, quæ memorem, seligam. Et quidem ea promam ea dissitis variisque temporibus, ut pateat omni ævo potens Sanctæ patrocinium fuisse, idque non interuisse aut debilitatum fuisse temporis lapsu. En itaque unum quod, ut alia plura, a theologis medicisque, Ordinariorum jussu et interposito jurejurando, legali inquisitione facta, plenissime constat. Refert illud P. Josephus a S. Teresia in Floribus Carmeli (num. 75); unde illud hausit P. Fredericus (lib. v, cap. x), cujus verba hic latina facio: P. Michael de la Valle Ord. Præd. Mexici anno 1615, illo nempe quo in Indiis festum beatificationis Seraphicæ Matris celebratum est, in morbum incidit; isque tam malignus et pericax fuit ut post quadrimestrem curationem in domo unius ex patris ejus, cum illum medici sanare diffiderent, tamquam mortuum deseruerint. Fratres sui Ordinis, cum sine loquela, sine sensibus, obfuscatis oculis ac sine aliquo vitæ signo cernentes, ad cœnobium reversi sunt, Sacrum in suffragium ipsius animæ facturi, ac monituri P. Priorem ut præciperet quæcumque ad sepulturam opus esset. Id nuntiantibus aderat P. Joannes

et alterius suscitatio narratur: D

F item sanatio xpi in urbe Mexico anno 1615,

de

A de Olazabal, theologiae in eo conobio lector; et affectu ac devotione motus quam S. Teresiae profitebatur, e cuius Reliquiis particulam apud se servabat, eandem alteri Fratri in manus tradidit, ut illam ad decubentem, sive is adhuc viveret sive jam decessisset, ferret, a potenti Teresiae intercessionem ipsius salutem sperans. Eo se contulit Frater; cumque aegrotum, sicut illum ante reliquerat, sine ullo vitae indicio invenisset, in aqua vas Reliquiam mersit, eamque, Sancta nostra primum invocata, et Fratris ore, quod sibi tenaciter cohaerebat, per vim aperto, ejus labiis admovit: vix aliquas in eo guttas infuderat, cum is qui minime respirabat nec ullum vitae signum edebat, perinde ac si a profundo se somno excuteret, nova virtute in vitam rediit, statimque sensus recepit, solutis feбри, nullumque aliud praeterite aegritudinis indicium retinens praeter lassitudinem, quae tamen depulsa est paucissimos intra dies. Res in omnium conspectu adeo versata est totque habuit testes ut P. Aloisius Bagliexo, qualificator Sanctae Inquisitionis, piam petitionem obtulerit Illustrissimo ac Reverendissimo archiepiscopo D. Joanni de la Serna, ut ad miraculum comprobandum juridica fieret informatio. Quatuordecim testes, cuncti omni exceptione majores, factum in processibus deposuerunt: promotor fiscalis objectiones suas minime praetermisit: his vero ex integro dilutis, archiepiscopus, postquam utriusque cleri insigni fama viros et aliquos medicorum facultatis doctores in consilium adhibuit, die quinta Martii anni 1616 sententiam pronuntiavit pro veritate miraculi, illudque per urbem vulgari jussit; ac inde non modicum incrementum erga Sanctam Fundatricem devotio cepit.

atque alterius

39 Aliud P. Fredericus (lib. v, cap. xii) miraculum exhibet, quod Bononiae anno 1751, quo tempore ipse suam italicam S. Teresiae Vitam parabat, evenit. In asceterio, inquit, SS. Josephi et Teresiae Carmelitana erat tertiaria, nomine Teresia Maria a Corde Jesu, cujus mirabilis sanatio anno sequente in ea civitate typis in lucem edita est, praevie habitis quae assolent juridicis informationibus coram notario publico die 1x Octobris anni 1752, accedente approbatione P. D. Aurelii Castagna, clerici regularis S. Pauli, ecclesiae metropolitanae pönitentiarum, consensu D. Francisci Cotogni vicarii generalis, et judicio duorum peritissimorum medicorum, qui suam in hunc modum sententiam ediderunt: " Praefatam sanationem in accurata historia " allatam, attentis morbi circumstantiis, et irritis " omnium remediis usu, nec non subito et inopinato ejusdem adventu, mirabilem prorsus et a consueti naturae ordine alienam esse asserimus. " Dominicæ Maria Gusmanus Galeazzi, Phil. et " Medicinæ doctor et medicus supradicti conventus. " Jam vero deveniamus ad praedictae Historiae narrationem, prout in impressa pagina legitur. Praefata illa tertiaria soror, utut virenti ac juvenili esset ætate, longo abhinc tempore variorum acerbitate malorum insolita quadam ratione gravabatur. Ab anno enim 1744 usque ad 1749 modo sævas plurimum ac crebras cephalicas pertulit, obstinatas modo acres tusses a tuberculis sive parvis pulmonis vomitibus excitatas, cum sanguineis item sputis, purulentis interdum, cumque acutissimis non raro febribus. Tandem die xxiii Januarii anni 1749, cum praememorata mala vehementius urgerent, secus spinam dorsi et in partibus musculorum sacrolumbarium et semispineorum maximis doloribus spasticis correpta fuit; qui, vim eludentes efficacium opportunorumque remedium quæ ad Tomus vii Octobris, Pars Prior.

hibuerunt tum excellentissimus dominus Joannes Baptista Cingari, praestans aequè ac infatigabilis curationis medicus, tum doctor Gusmanus Galeazzi, vir celeberrimus et extraordinarius monasterii medicus, quin idcirco remitterent, paralyticos musculos effecerunt, inferiores artus ita omnino stringentes ut dies suos in amaritudine ducere coacta semper fuerit, nunc affixa lecto cum summa respirandi difficultate, sequè ab uno ad aliud latum vertendi impotens, nunc in sede immobilis, nunc, paucis licet vicibus, dura ex necessitate aegre post se crura trahens, innixa baculo et religiosarum suarum sororum valde mœrentium manibus suffulta.

40 Ut ipsam a feris adeo malis ac pernicibus liberarent, nihil intentatum praedicti medici reliquerunt, quin et aliorum doctorum sententiam exquirere decretum est; cumque propterea D. Cingari de integra morbi serie fidelem relationem exarasset, eamque ad D. Angelum Ceccarini misisset, magni nominis medicum Liburni, in patientis patria, qui etiam ejusdem exemplar Neapolim transmisit ad alium celebrem doctorem D. Josephum del Vecchio, ab ambobus una cum laudatis curationis medicis definitum fuit desperandum esse de sanatione miseræ sonoris patientis diu et dictis iterato mediis frustra tentata, imo eandem ex toto claudam futuram et ad quælibet agenda inutilem. Quare afflictissima ut erat aegrotans soror, quocumque artis remedio posthabito, ex animo, ardentique cum spe, obedientia freta primum, ab Altissimo, qui cujuslibet certioris remedii fons est, efficacius opportuniusque subsidium quaerere studuit, Seraphicæ Matris suæ S. Teresiae adhibens patrocinium. Hinc ejus festivitati anni nuper transacti 1751 devotissimum praemisit novendium, in quo vel unum figere gressum millies conata est, unoque temporis momento baculum et sustentacula ponere; at vero incassum: quippe suis illa malis cruciabatur acerbius. Novendio igitur quod fuerat aggressa, summa cum perseverantia, resignatione ac spiritu fervore expleto, ac illucescente decima quinta Octobris die, ob festam beneficentissimæ Sanctæ memoriam solemnem, se sensit impelli, ut ipsa pluries asseruit, vel potius efficaciter roborari ab interiori Sancti Spiritus motione, ad exoptatam sanitatem a Sancta flagitandam, tuto ac enixe fidens eam se esse obtenturam. Sumpto igitur Christi Corpore, et impetrata a Matre praeposita licentia, supra chori altare baculum deposuit, ac nullo jam usa fulcro, coram sororibus ibi congregatis propter conscientiae examinationem, quam praemittere prandio solent, illico curva quæ erat et viribus destituta, se plane crexit incolumis, ea virium copia pollens ac si nunquam vel quid leviusculum passa fuisset; adeo ut post semihoram ministrare praestoque esse sororibus ad mensam voluerit, quæ admiratione captæ et gaudio perfusæ lacrymabantur, ac miseraciones Domini et validam beneficentissimamque S. Matris suæ potentiam extollebant. In posterum semper ipsa optima valetudine floruit, qua nunquam, praeter omnem comparisonem, meliorem habuerat; ita ut ad hodiernam usque diem quocumque maxime laboriosum monasterii officium exercere, suæque Regulæ, austeræ licet, praescripta servare potuerit. Hæc est fide digna ac jurejurando firmata narratio mirifici eventus, quæ ad hodiernum usque diem a medicis consulto dilata est, ut, plenissima sororis valetudine constanter perseverante, praclarissimum beneficium magis magisque constaret, omnesque omnipotentem Deum æquissime concelebrarent, qui tali prodigio

anno 1751
Bononiae.

EX VARIIS

A prodigio S. Teresiam glorificare dignatus est. Porro eo ipso capite ubi P. Fredericus hoc miraculum describit, S. Teresiam erga Italos summe beneficam fuisse ostendit hocce modo: Multarum quas Sancta hæc nobis comparat gratiarum locuples testis est tota Italia. Cum fiducia crebro ad aras ejus recurritur, harumque tholis vota donaria ornatusque appenduntur. Plures civitates eam elegerunt in patronam; quod præcipue Neapoli pro toto Neapolitano regno factum est anno 1628 cum pompa quam solemnissima. Multis in locis festum ejus de præcepto est, aliis civitatibus aut pagis opi ejus adscribentibus liberationem a peste, aliis ab inundatione, aliis ab aliis calamitatibus. Imo plurimi tanta in hanc Sanctam feruntur fiducia ut ipsius auxilium invocare idem iis videatur atque rem postulatam adipisci. Vicinitasque deserti nostri Longobardici, sicut mihi, cum eum locum anno 1751 visitavi, asseveratum fuit, dicere solet: "A Sancta illa impetramus quidquid voverimus."

nec non mira
sanatio Com-
plutensis
puellæ hocce
arculo.

41 Mirabilem modo sanationem, quæ nuperius quam memorata hactenus miracula evenit, proferam. Ab indendo tamen huic facto miraculi nomine, tametsi illud certa testificatione munitum sit, abstinere, eo quod ecclesiasticus de eo processus, quem Synodus Tridentina requirit, institutus non fuerit. Illud ex autographa epistola R. M. Angelæ Josephæ, priorissæ Excalceatarum Carmelitarum Complutensis cœnobii cui a Corpore Christi nomen, mihi Madrito perscripsit R. P. Lerdo, nunc Romæ Societatis Jesu Assistentis, data xxiv Martii 1840 epistola: e qua ipsa Angelæ Josephæ verba hic transumpta habes. Die xxx Decembris 1807 nata est in hac civitate Gregoria Alvarez de la Campa, filia Emmanuelis Alvarez de la Campa et Mariæ Saldana. Puellula hæc, insciis parentibus, e brachiis ancillæ deciderat: unde, cum jam accrevisset, deprehensum fuit eam incedere non posse; ac brevi parentes animadvertentes coxendices ejus prominere, genua vero retrorsa esse. Medicos igitur advocarunt: sed quæcumque hi adhiberent remedia adeo non sustulere malum ut imo auctum fuerit potius. Accessit ad eam curandam chirurgus Estremensis; at inanem sumpsit operam. Denique puella, quæ non aliter quam quadrupedum more rependo paululum se movere poterat, quinto circiter ætatis suæ anno eo devenit ut ne repere quidem amplius posset. Prædie autem festi S. Matris nostræ Teresiae stauerunt mœstissimi parentes S. Missæ Sacrificium in Sanctæ honorem Deo offerendum curare. Pater itaque domo ad ambulationem egressus atque instinctu quodam interiori ad cœnobium S. Didaci PP. Franciscanorum hujus civitatis deductus, P. Monedero, re narrata, commendavit ut Sacrum in honorem S. Teresiae faceret. Inde regressus domum, uxori ait: "Curam jam habui ut Missa ex voto nostro celebretur"; dumque ambo conjuges in conclavi inter se colloquuntur, filiola ex angulo ubi posita erat, repente se erigens, currere cœpit ac parenti dixit: "Pater, pater, en quomodo per totum conclave discurram!" Parentes, præ stupore vix sui compotes, gratias actum ierunt Sanctæ, et exinde, quamdiu potuerunt, quotannis votivum novendium instituerunt in S. Matris honorem et intererant concionibus quas præcipui doctores ac cathedralitici hujus civitatis pro magna sua erga Sanctam religionem habere consueverunt. Puella illa etiamnum vivit; petique ab ea num aliquam haberet scriptam miraculi testificationem. Hanc quidem ait se non habere: attamen quemdam e vicinis suis, qui hodieque in vivis degit, posse de miraculo

testimonium dare; se vero ipsam, si necesse foret, D jurejurando illud asserturam quale a me relatam est. Parentes ejus, qui parvulam veste monialium Teresianarum induerant, legitimam miraculi probationem neglectui habuerunt; ac modo vita functi sunt. Ipsa porro Gregoria jam a bimestri matrimonium iniiit. Scribebam Compluti die xxi Februarii 1840. Angela Josepha u S. Teresia.

42 Paucis his singillatim prodigiis enarrantis finem imponens, modo ea generatim beneficia annotabo quæ per pulverem ad Sanctæ sepulcrum collectum multi graves auctores fieri attestantur. Sequar rursus P. Fredericum, qui de his (lib. v, cap. xiv) sic loquitur: li qui sinceram fidem cum Christiana humilitate conjungunt, norunt ac contentur quodlibet in manu omnipotentis Dei instrumentum habile esse quo prodigia operetur: neque vacillat eorum fides, cum legunt patrata a Moyse miracula virga, a Samsone maxilla asini, a Christo saliva, a Petro umbra. Igitur cavillis cachinnisque, ut confido, abstinere, ubi audierint hodieum vigere eam pietatem qua prisci Christiani Sanctorum sepulcra olim prosequerantur, teste S. Gregorio Nysseus, qui in Oratione de S. Theodoro Martyre ait: "Quod si quis etiam pulverem quo sepulcri locus obsitus est, secum auferre permittat, pro munere accipitur, et tamquam res magni pretii reposita terra ista servatur." Quod idem videri potest apud S. Gregorium Turonensem in Vita S. Martini. lib. ii, cap. i, et lib. iii, cap. xi et seqq. In loco ubi Sanctæ corpus Albæ primo fuit inhumatum, terra circumquaque reperta fuit oleoso liquore madefacta. Ex hac igitur terra, cui admixtus est sepulcri pulvis, parvæ statuæ conflantur S. Teresiae effigiem referentes, ac distribuuntur piis ejus cultoribus. Indubitate autem ego affirmare ausim me in hujusmodi una suavissimam expertum esse fragrantiam: scilicet æstimo eam humectatam fuisse illo liquore qui tumuli terram ipsosque circumjactos lapides penetrarat. Sed is odor ordinarie hodie non amplius advertitur in iis statuæ quæ ex Hispania in Italiam afferuntur. Fideles magno fructu eas adhibent. Nimirum tantillum inde pulveris deterunt, quem deglutunt chartula involutum, magno suo ex ope Sanctæ quam invocant in necessitatibus commodo.

Ut pulvere
sepulcri pla-
rium Sancto-
rum olim,

43 Cum P. Procuratorem generalem Congregationis nostræ Hispaniæ, ut mihi gratias quasdam distincte explicaret quas fideles ex pio eo more percipiunt, essem percontatus, xxii Decembris anni 1750 hæc mihi rescripsit: "Allata ab Hispania imaguncula S. Matris nostræ Teresiae ex pulvere illius sepulcri postquam confiantur; hoc est, e terra aliqua glutinosa sepulcro prius injecta, ibique per tempus aliquod conservata, cui pulvis e sepulcro extractus admiscetur. Innumera vero sunt gratiæ sive curationes miraculosa quas passim ac perpetim in Hispania, maxime in regno Gallaciæ, sicuti in provinciis Italiae et aliis fere totius Christiani orbis, imo et apud infideles, hujus sacri pulveris applicatione vel sumptione divina virtus operatur. Veteribus nova jugiter succedunt mirabilia, quæ, veluti ex assiduitate vilescentia, nec jam scribuntur nec debita admiratione multoties observantur. Unde, etsi nonnulla audierim vel viderim, nullius tamen authenticam probationem modo transmittere valeo." Atque ego affirmare ausim id et hic etiamnum evenire. Totque sunt beneficia quæ eo modo obtinentur, ut, ob numerum, juridica de iis informatio non fiat: continuoque percrebescit fama de multis iis ac quotidianis, non

ita hodie pul-
vere sepulcri
S. Teresiae
F

secus

A secus ac legitur in vetusto quodam libello qui Mediolani incerto anno typis prodiit Francisci Vignis et instructiones continet ad in Sanctæ honorem pie decies feriam quartam abundam : " Innumera rables sunt gratiæ ac subsidia quæ Deus patrocino Seraphicæ S. Teresiæ fidelibus confert, et iis quidem maxime qui in infirmitatibus suis devote pulverem sepulcri ejus sumunt, qui vulgo pulvis S. Teresiæ dicitur. "

plura miracula sunt, quæ unum Genuæ anni 1702 citatur.

44 Inter plura quæ P. Fredericus (loc. cit.) narrat miracula hoc pulvere patrata, unum ego seligam quod Genuæ contigit et cujus relatio ibi et etiam Mediolani typis vulgata est. Sanatio id fuit quæ juridice declarata fuit miraculosa post seriam valde informationem a Joanne Baptista Spinola, archiepiscopo Genuensi, hisce verbis : Pronuntiamus et declaramus constare de curatione miralulosa secuta in persona dictæ Rev. Sororis Mariæ Victoriæ Centurionæ, monialis in monasterio S. Teresiæ Excalceatarum ; et successive permittimus publicari ad majorem Dei gloriam. Datum Genuæ ex palatio archiepiscopali die iv Maji 1702.

Hæc porro relatio typis excusa ita sonat : Anno nostræ salutis 1701, xxiii Januarii, die Dominica,

B R. Soror Maria Victoria a S. Teresia Centuriona, annos 26 aut 27 habens, quadam vertigine gravabatur, dicta a medicis tenebrosa et essentiali, juncta paralyti, quæ cum a minimo dextræ manus digito incepisset, inde ad totum dextrum pariter brachium ac latus pervenerat. Earum porro accessus vertiginum frequens adeo erat et vehemens, ut, præterquam quod magnam ipsi oculorum obscuritatem attulerint et omnimodam visus extinctionem, eam insuper ad impotentiam redegerint vel per minimum quidem temporis spatium se vertendi vel tantillum caput movendi, ægrota testante gravissimum se super calvariam pondus et nimium in capite æstum sentire. Hic morbus septennio ante a parvis brevibusque vertiginibus cepit initium, quæ, dum e lecto surgeret, ei visionem per semihoram circiter impediabant, quasque, quantum opinari licuit, ideo passa erat quod pluribus noctibus apertis fenestris auram dormiendo captaverit, et per diem solis reflexus multum exceperit. Progressu temporis eam vim prædictæ vertigines obtinuerunt ut piam earum sororum sollicitudinem impulerint ad varias medicorum consultationes tam Genuæ quam alibi urgendas,

C ut aliquod miseræ patienti levamen adhibere curarent ; at frustra semper : licet enim a parvis atque frequentibus sanguinis et jugularibus venis emissionibus, trium ferme vel quatuor per vices unciarum, aliquid commodi caperet, per brevi tamen, ut prius, iterum laborabat ; eo vel magis quod tanta effusio sanguinis, supputata ab exitu Octobris anni 1700 usque ad xxiii Januarii anni 1701, 10 ad 12 librarum erat : crebræque vertigines, quæ in eodem speciatim mense Januario sibi mutuo succedebant, opinionem hanc medicis ingerebant ipsam denique posse apoplectico ictu corripri, qui eam ad obitum certo duceret. Adeo demum Reverenda Sororis Mariæ Victoriæ valetudo in pejor versa erat ut ei restituendæ oclusam esse viam periti censerint, eo quod promptissimis et efficacissimis remediis tam diu oblectata fuisset ; cum ad Sanctam suam Matrem Teresiam fidenter admodum conversa, ab assistentibus sororibus enixe petiit parumper illius terræ seu pulveris ex parva quadam Sanctæ statua, quam ex ejus sepulcri terra confectam fuisse præfatæ Sorores se audivisse testantur. Allatum illa pulverem devotissime sumpsit, et visum illico recuperavit, caput movit, quod a prædicto calore minime

amplius gravari dolebat, seque incolumem et a quocumque mali genere eam pridem vexante immunem sensit. Imo, ut evidentius pateret miraculum, non modo a pertinaci morbo divina benignitas ipsam solvit, sed insuper carnosiores ac rubicundiores quam ante morbum fuerat, eam reddidit, sicuti ad unum fatentur illustres medici.

45 Gaudeo me, quod hactenus de spirituali pulveris illius efficacia e P. Frederico dici, etiam pro hodierno tempore posse gravissimi viri, R. P. Lerdo, testimonio corroborare. Laudata enim jam pluries epistola xxiv Martii 1840 sic ille scribit : Parvæ imagines terræ, quas Teresinas vocant, et quas tum Albæ tum Abulæ ex pulvere terræque sepulcro Teresiæ adjacente moniales conficiunt, distribuuntur, eaque pro eliminandis febribus tertianis præsertim, dum in pulverem redactæ bibuntur, utilissime per totam Hispaniam, maxime per Castellam, usurpantur. Neque ab simile est aliud beneficium quod idem eadem epistola asseverat hisce verbis : Antiqua et novis experimentis semper constans fiducia est qua fideles populi, tum Pastranæ tum in oppidis adjacentibus, obtinere certatim querunt particulas ligni ex arbore albæ mori, ab ipsa S. Teresia illo in horto plantatæ, quas in suis languoribus morbisque curandis admirabilis efficaciam esse sentiunt. Huc etiam referri potest quod de pio æque ac proficuo sive sericarum sive chartacearum Teresiani cordis imaginum usus exposui § LXXII Commentarii prævii, ad quem lectorem remitto.

46 In animo tandem mihi erat, non tam particularia facta, quam alia quædam prodigiorum genera memorare quæ in quibusdam auctoribus reperio, quæque, si congruis stipata essent probationibus, aptum hic locum obtinerent. Verum, cum his munita illa non sint, contra vero cum advertam auctores qui ea referunt, esse paratiores ad fuscè describenda mira quædam visa promendante miraculorum copiam, quam ad subministranda authentica documenta justasque eorum admittendorum rationes, ideo cogor ea in medio relinquere. Extremo tamen, post allata e Ribera Yepesioque miracula et post exhibita ea quæ in processu canonizationis S. Rota approbavit, aliæque nonnulla quæ episcopi, adscito e Tridentinæ Synodi placitis theologorum aliorumque doctorum virorum auxilio, exceptis etiam pro more testium juramentis, examinarunt et comprobaverunt, jurat exponere, sin ut miraculum, saltem ut singularem quemdam eventum, factum sequens, quod confido fore, cum cuius lectori jucundum, tum spirituali S. Teresiæ proli, ob recens quod S. Mater visa sit dare obedientiæ specimen, proficuum. Illud factum R. M. Angela Josepha a S. Teresia, priorissa Complutensis, cujus alteram narrationem jam supra (num. 41) allegavi, ita ad R. P. Lerdo anno 1840 perscripsit : Die ii Decembris 1808 Gallis civitatem Complutensem invadentibus, inde excesserunt monialium cœtus, ut qualicumque qui occurrere posset tumultui sese subducerent. Omnium ultima civitatem liquit communitas hæc Carmelitarum Excalceatarum S. Mariæ, a Corpore Christi dictarum ; quia imminens periculum ignorabant, et, tametsi religiosi nostri eas monuerant, id non credebant. Præurbatione, festinatione et mœrore quo afflictebantur, non poterant in tuto ponere pretiosas Reliquias quæ asservabantur in cella S. Matris nostræ Teresiæ, cujus ibi sculpta extat effigies ad mensam charta et atramentario instructam sedentis ac calamum manu tanquam ad scribendum composita tenentis. Effigies hæc eximia est atque pulcherrima, adeoque

EX VARIIS.

D

hodieque pius et efficacis pulveris usus perdurat.

E

Singulariter rememneratur priorissæ Complutensis in S. Teresiam fiduciam anno 1808.

F

XX VARIIS.

A adeoque quotquot eam vident, asserunt eam nonnisi in cælo formosiorē esse posse. Præposita, quæ erat Mater Isidora a SS. Trinitate, magna animi cum Deo conjunctione spectabilis, S. Matris nostræ cellam ingressa sanctoque zelo accensa, ingenti mentis ardore dixit: "Mater mea, obedientiæ, dum vivebas, fuisti amatissima, atque hanc virtutem nobis filiabus tuis impense commendaſti. En nos digredimur; tu vero remanes. Pro meo præpositæ munere tibi injungo ut Gallis nequaquam te videndam exhibeas, nec sinas ut in cellam tuam ingrediantur. Ecce jam videbo num jussa factura sis: cura ut sis mihi obediens." Intrarunt porro in cœnobium octingenti Galli: qui quantocius (prout nobis retulit famulus, qui monasterii hortulanus erat atque ad illud custodiendum ibi relictus, quique etiamnum vivit) ad cellam Sanctæ properarunt, ut ostium ejus ascia aperirent; verum, quantumvis id molirentur, seram excutere non valuerunt. Videntes igitur suos conatus esse frustraneos, per aream, quam aream Sanctæ vocare solemus, transierunt ad cellæ ejus fenestram perumpendam, in quam nonnulli ex ipsis sclopetarias glandes emisērunt; ac fatigabant se, quin tamen quidquam proficerent.

B Tum cellam præpositæ, quæ cella S. Matris contigua est, ingressi, parietem medianum terebris perforare cœperunt; et quidem hunc laborem usque eo perduxerunt ut nonnisi tantillum fere spatii forandum restaret, quantillum, si ita loqui fas sit, habet densitas putaminis ovi: nec tamen inceptum opus ad exitum deduxere. Quod vero maxime prodigiosum est, præposita, ubi cellam S. Matris observaverat, præ mentis turbatione clavem in plano ad imam cellæ suæ fenestram reliquit; et hanc nihilominus, licet ita in propatulo jacentem, nemo Gallorum arripuit; ita ut reduces moniales, postquam usque ad diem xv Januarii a sua domo abfuissent, clavem invenerint eodem in loco adhuc permanentem, et ingenti cum gaudio viderint cellam S. Matris obseratam esse, laceram animadvertentes parietem. Plures ex iis monialibus adhuc in vivis sunt.

CAPUT II.

Gloria posthuma ex cultu.

§ I. De Indulgentiis, Officiis ac Missa in S. Teresiæ honorem concessis.

Indulgentiæ concessæ plures.

D De utroque translationis et transverberationis festo, deque cultu quem S. Teresia a beatificatione sua apud Carmelitas primum et dein per Hispaniam consecuta est, suis jam exposuimus locis. Collecta quoque, Secreta et Postcommunio, quas Summus Pontifex canonizationis die Missæ inseruit, legi possunt ad xxxi Julii, § cv Commentarii prævii in Vitam S. Ignatii. Non est igitur cur eas hic repetamus. Quare ordior ab Indulgentiis. Plenariam elargitus est Gregorius XV, cum S. Matrem cum quatuor suis sociis Sanctorum ordini adscripsit; atque eadem die, Bullam canonizationis promulgans, relaxavit omnibus Christi fidelibus, vere poenitentibus et confessis, qui annis singulis S. Teresiæ festo die, ad sepulcrum in quo corpus ejus requiescit, visitandum accesserint, unum annum et unam quadragenam; iis vero qui in ejusdem festi octava,

40 dies de injunctis seu quomodolibet debitis poenitentis remisit. Dein Brevi xix Septembris 1622 dato plenariam Indulgentiam concessit, consuetis sub conditionibus, omnibus Carmeli Excalceati ecclesiam die xv Octobris visitantibus. Exiat hoc Brevi in Anno Teresiano (tom. IX, pag. 314) et in Bullario Carmelitano (tom. II, pag. 396). Ad Carmelitas Calceatos extensa fuit hæc Indulgentia non secus ac reliqua privilegia Excalceatorum per litteras apostolicas Clementis X, die xxxi Octobris anni 1670 datas, quibus initium est: Ad uberes. Has in eodem Bullario (tom. II, pag. 577) reperies.

48 Mutationes plures in S. Teresiæ Festo, Officio et Missa contigerunt. Primo itaque de Festo. Constat a primis initiis S. Matris memoriam annexam fuisse diei v Octobris, et hæc dies in litteris apostolicis de Beatificatione servata est his verbis: Ut deinceps in futurum singulis annis in die depositionis dictæ B. Teresiæ, videlicet die quinta mensis Octobris, . . . Officium et Missa . . . recitari et celebrari respective possit . . . concedimus. Cui ordinationi nullam immutationem intulit Bulla canonizationis. At quæstio fit cur S. Matris festum diei v assignatum fuerit, cum tamen inter horam 9 et 10 vespertinam die iv Octobris supremum obierit diem. Variæ a variis respondetur. P. Petrus Thomas Saracenus de Bononia, in Menologio Carmelitarum, anno 1628 Bononiæ impresso, ad calcem Vitæ S. Matris (pag. 376) ait S. Teresiam e vivis quidem in cœlum migrasse die iv Octobris; sed, inquit, Summo Pontifice cedente, publice et in Ordine apud Discalceatos Patres, ne D. Francisci solemniam impedirentur, die v Octobris colitur. P. Montoya aliam dat rationem, adstruens S. Matrem mortuam esse die v Octobris secundum computum Italarum, diei initium ab antecedente vespere repetentium. P. Fredericus (lib. v, cap. 11) tertiam inquit sententiam, scribens S. Matrem exspirasse die iv Octobris inter horam 9 et 10, cum dies v surgeret atque etiam secundum computum ecclesiasticum a primis Vesperis jam esset inchoata; quapropter, quoniam dies iv S. Francisco sacra erat, S. Matris festivitatem usque ad annum 1629 die v fuisse celebratam. Guyetus in Heortologia (lib. 11, cap. 11 pag. 128) ad quæstionem: Quo die consignandus sit in fastis Natalis cujusque Sancti, late de præsentis dubitatione disserit, adstruens Natalem diem a vespere ad vesperam computandum suaderi ratione Officiorum; usu tamen communi, quam exempla plura, puta S. Francisci de Paula, S. Ludgeri, S. Cuniberti Coloniensis, probent, eundem a media nocte ad mediam noctem computari: licet ipse haud improbaverit usum contrarium, si Sancti post horam Completorii obiverint, tum quoniam Officium non præcedere, sed sequi aut certe comitari debeat Sanctorum triumphum, et eo potissimum die celebrari eorum transitus quo primum vulgatus fuerit; dicitque his adstipulari festivitatem S. Martini, media nocte demortui, S. Teresiæ vespere decedentis, aliorumque item multorum, quos non nominat.

49 Porro die v Octobris, ut ex P. Saraceno intelleximus, adhuc anno 1628 agebatur Teresianum Festum; at sequenti anno ea mutatio contigit quæ in epistola P. Ferdinandi a S. Maria, Præpositi Generalis Excalceatorum Congregationis Italicæ, xvi Junii 1629 data, impressa vero cum Officiis propriis Ordinis anno sequenti, sic exponitur: S. D. N. Urbanus Papa VIII Officium S. Matris nostræ Teresiæ ab eadem Sacra Rituum Congregatione approbatum celebrari præcipit die xv Octobris, in quo depositio ejusdem Sanctæ

Ejus festum initio v Oct., non iv Oct.,

dein vero xv celebratum.

eo

A eo anno occurebat secundum reductionem decem dierum a Gregorio XIII anno 1582 eadem die xv factam. Vide etiam P. Fredericum lib. v, cap. 11. Quantum vero hæc dierum suppressio ad S. Matris festivitatem pertinet, ea declaratur a P. Guyeto (lib. v, c. 11, quæst. xiv) in hunc modum: Anno 1582 facta est a Gregorio XIII Pont. Max. correctio calendarii, cujus primum caput illud fuit ut decem dies eo anno omitterentur. Locus autem omissionis ejusmodi indictus est mense Octobri, inter diem iv Octobris et v, adeo ut, celebrata de more iv nonas seu v dies mensis, sed idus ipsæ seu xv dies numeratus sit. Ipsa vero eadem die iv Octobris sub vesperam contigit felix ad Deum transitus S. Virginis Teresiæ, cujus proinde Natalis, juxta id quod a nobis dictum est, . . . postriedie in fastis consignandus erat. Et vero consignatus fuit primitus ipsa v die Octobris. Verum cum ipsamet dies fuerit prima ex omittendis, Romæque adeo, et alibi ubi tum servatum fuit Pontificis decretum, non v Octobris, sed xv numerata sit, rectius postea inscriptus fuit illius S. Virginis Natalis ipsis idibus seu xv ejusdem mensis. Eruditissimos Gregorianam correctionem duobus mensibus serius in Gallia ita fuisse factam ut decem dierum ommissio a die x Decembris usque ad xix inclusive calendario induceretur; verumtamen quotquot novi kalendaria dioceseon Gallia, ea S. Matris festivitatem, nisi dies impediatur, ad xv Octobris exhibent.

Varium fuit
ejus Officium.

50 Nunc de ipso Officio dicemus. Ex Brevi beatificationis anno 1614 Carmelitis Excalceatis utriusque sexus et clero Albano concessum fuit Officium et Missa de B. Teresia tamquam de una Virgine; atque hæc concessio non multo post ad Hispaniam universam et ad totum Carmelum fuit extensa, prout ex aliis Brevibus patet. Neque per canonizationem aliquid huic concessioni additum fuit. At, cum anno 1629 diem festum S. Matris transferret Urbanus VIII, proprium simul concessum fuisse Officium ex epistola præcitata Præpositi Generalis liquet. Quod Officium, quale anno sequenti excusum est, præ oculis habeo. Est autem pro Carmelitis ritus duplitis et de Communi Virginum; sed proprios habet Hymnos Vesperarum et Matutini, propriamque Orationem, et eas secundi Nocturni Lectiones quæ etiamnum in Romano Brevariario habentur. Per annexam vero octavam recitabantur in ii Nocturno Lectiones desumptæ e SS. Patrum scriptis. Nihil itaque hic mihi describendum est. Atamen, quod ad Hymnos spectat, præter eos quos annotat Græcolas (Comment. hist. in Breviar. Rom., lib. 1, cap. xxviii) suis temporibus ipsi Urbano VIII Pont. Max., poeticis suis operibus laudatissimo, solitum fuisse adscribi, Chronicum (lib. xxiii, cap. xliii, num. 4) tradit ad eo etiam conditos fuisse Hymnos S. Mariæ Magdalensæ de Pazzis et S. Teresiæ. Eandem sententiam amplectens P. Fredericus eos sub Urbani VIII nomine cum dupliti paraphrasi seu versione metrica italice ad calcem libri quinti edidit. Imo etiam Lectiones cæterasque Officii partes Urbano VIII esse tribuendas, patet cum e P. Alphonso de Andræ (Prologo ad Monita spiritualia S. Teresiæ, pag. 13), tum e P. Petro a S. Andrea, suam Cardinali Barberino dedicante Historiam generalem Excalceatorum Congregationis Italice, ubi eum ita alloquitur: Specialis illa patri tui (Urbani VIII) in Seraphicam Parentem nostram Teresiam devotio. . . illum. . . tot inter gravissimas pontificatus curas ad ejus gesta elegantibus Hymnis, Oratione ac Lectionibus, e sacro pectore depromptis, cogenda ac Brevariario apponenda adegit. Faustinus quoque Arevalus plura de his Hymnis edisserit in Hymnodia Hispanica

(pag. 201), notatque, cum hi Hymni etiam in festo Transverberationis cordis recitentur, atque in secundo hæc verba: Hæc est dies qua candidæ instar Columbæ Cœlitum ad sacra templa spiritus se transtulit Teresiæ, minime cum festivitate consonarent, anno 1788 S. Rituum Congregationem jussisse in festo Transverberationis dici: Felix dies qua candidæ, etc. Unde nihil jam huiusmodi superest.

51 Ad annum ferme 1629 referenda est prima inscriptio nominis S. Matris in Martyrologio Romano. Ex Thesaurio enim Sacrorum Rituum Bartholomæi Gravanti (sect v, cap. xxi, num. 7) et ex Benedicto XIV (de Beatif. et Canoniz., lib. iv, part. 11, cap. xvii, num. 7) immotescit in recognitione editionis Baronianæ jussu Urbani VIII festa Sanctorum qui nuperius canonizati fuerant, enuntiata fuisse, positus primo loco iis Sanctis quibus datum erat Officium de præcepto. Hos inter nondum erat S. Mater, inferiorem idcirco nactura locum. Hujusmodi editione usus est Balduinus Willot in sua gallica Martyrologii versione, cui præmisit decretum Sacræ Congregationis quo statutum fuit xxiii Aprilis 1630 ut hoc excuderetur Martyrologium typis Romanis Andree Brogiotti. Anno sequenti excusum est idem Martyrologium Moguntia, atque ex eo Tamayus de Salazar S. Matris memoriam producit his quæ cum versione Willoti consonant verbis: Albæ S. Teresiæ Virginis, Fratrum et Sororum Ordinis Carmelitarum arctioris observantiæ Matris et Magistræ. Reapse non capio quare umquam hæc annuntiatio immutanda visa sit: verumtamen in editione Romani Martyrologii, anno 1748 curata ab ipso Benedicto XIV, loco Albæ habes Abulæ in Hispania, licet S. Mater Albæ sit defuncta, atque huic proin ejus alliganda videantur cœlestia natalitia. Quod typothetæ cave ne adscribas, quoniam pag. 373 in adjecto Martyrologio Carmelitano eadem repetita occurrunt. Anno 1709 prior commemoratio adhuc obtinebat, ut ex Castellani versione gallica liquet. In Martyrologio Parisiensi, item in Ebroicensi et Antissiodorensi Albæ assignantur S. Matris natales. Latiores Teresianas laudes, illic exstantes, mihi non recensendas arbitror, ut nec illas quas tum Ferrarius anno 1625 inseruit suo generali Catalogo Sanctorum qui in Martyrologio Romano non sunt, tum Saussayus Appendici Martyrologii Gallicani.

52 Occasionem concessi Officii proprii inde repetit Chronicum (lib. xxiii, cap. xliii, num. 4) quod jam anno 1629 agebatur de inserendo S. Matris Officio ipsi Romano Brevariario et toti præscribendo Ecclesiæ. At non ita cursim id fuit factum. Nam anno 1634 Gaspar de Guzman, duca de Olivares, epistolas Romam dedit, ut testatur idem Chronicum (lib. xx, cap. xxxv, num. 6), quibus facta ea de re petito urgeretur. Quare Cardinalis Alvornoz, regis Hispaniæ legatus, huic negotio suas impendit curas (ibid. num. 12). Ac post multas superatas difficultates (ut hic Cardinalis, in Hispaniam destinans decretum tantopere expetitur, ad Gasparem de Guzman die xv Septembris 1636 rescripsit) tandem impetravit ut proprium S. Matris Officium, in Hispaniis jam recitatum, per totam Ecclesiam cuilibet, ad Horarum canonicarum recitationem adstricto, ad libitum sub ritu semiduplici celebrandum concederetur. Atque ipsum decretum legere est in Chronico (ibid. num. 13). Nescio utrum tunc primum S. Matris Festum agi coeptum sit in Polonia. Josephus Geldolphus a Ryckel, abbas S. Gertrudis Lovanii (de Patriarchis Familiarum Religiosarum, pag. 669, ex lib. 111, cap. 11, de Purgatorio P. Eliæ), ait Vladislaum, regem Poloniæ (anno

EX VARIIS

D

Nomen S. Teresiæ quando et qui Martyrologio Romano insertum.

E

Concessio recitandi ejus Officii gradatim amplior

F

XX VARIIS

A 1632 regnum is est adeptus) recens coronatum, a Sede apostolica duo petiisse et impetrasse: Quorum primum fuit ut S. Teresie festum per universum Poloniae regnum celebrari juberet ritu duplici; alterum ut cuilibet sacerdoti in eodem regno Poloniae fas esset in die Animarum tria celebrare Sacra, prout assolent in Natali Domini. *At hic pium Teresianorum desiderium non stetit; sed novis supplicationibus ab Innocentio X impetrarunt xxix Octobris 1645 ut per universam Ecclesiam S. Matris festivitas sub ritu semiduplici de præcepto recitaretur* (Vide Benedictum XIV de Beatif. et Canoniz., lib. IV, part. II, cap. XVI, num. 8, et P. Fredericum, lib. V, cap. XVI). Viginti vero annis post, die scilicet XIX Septembris 1665, indultum est ad preces P. Joannis a Conceptione, procuratoris generalis Congregationis Hispanicae, ut prima die non impedita cujuslibet mensis S. Matris Officium sub ritu semiduplici in hac Congregatione recitari posset; quod anno sequenti XVIII Septembris ad totum Ordinem ipsosque Calceatos propter privilegiorum communicationem extendi declaratum est. *Eastant decreta in Bullario Carmelitano (tom. II, pag. 542 et 544). Quid deinde fuerit actum, ex sequenti Sacrae Rituum Congregationis decreto intelligere est: Officium S. Teresie Virginis Ordinis Carmelitarum, nuper Breviario Romano ex præcepto recitandum sub ritu semiduplici idibus Octobris appositum, Sanctissimus Dominus Noster, piis Catholicorum fere omnium principum votis annuendo, ex sententia Congregationis Sac. Rituum in posterum sub ritu duplici in eodem Breviario imprimi, et ab omnibus Christi fidelibus, tum sæcularibus tum regularibus utriusque sexus, qui ad Horas canonicas tenentur, in tota Ecclesia recitari præcepit. Hac die XXI Julii 1668. M. Episc. Portuensis Card. Ginettus. — Bernardinus Casalius Sac. Rit. Cong. Secr. Quod decretum confirmavit Clemens IX litteris sub forma Brevis XI Septembris 1668 (vide Bullarium Carmelitanum, tom. II, pag. 552 et 553). S. Teresiam primam esse Virginem non Martyrem cui Officium duplex in Breviario Romano datum sit, notat P. Fredericus a S. Antonio (lib. V, cap. XVI).*

Officium S. Teresie quale in Ordine Carmelitico;

B Romano ex præcepto recitandum sub ritu semiduplici idibus Octobris appositum, Sanctissimus Dominus Noster, piis Catholicorum fere omnium principum votis annuendo, ex sententia Congregationis Sac. Rituum in posterum sub ritu duplici in eodem Breviario imprimi, et ab omnibus Christi fidelibus, tum sæcularibus tum regularibus utriusque sexus, qui ad Horas canonicas tenentur, in tota Ecclesia recitari præcepit. Hac die XXI Julii 1668. M. Episc. Portuensis Card. Ginettus. — Bernardinus Casalius Sac. Rit. Cong. Secr. Quod decretum confirmavit Clemens IX litteris sub forma Brevis XI Septembris 1668 (vide Bullarium Carmelitanum, tom. II, pag. 552 et 553). S. Teresiam primam esse Virginem non Martyrem cui Officium duplex in Breviario Romano datum sit, notat P. Fredericus a S. Antonio (lib. V, cap. XVI).

C 53 Porro IX Junii 1696 approbavit Sacra Rituum Congregatio Lectiones proprias quæ in S. Matris festivitate et persequentem octavam a Carmelitis recitarentur. *Eas inter servatæ sunt tres veteres Lectiones secundi Nocturni. Quadriennio post oblata sunt propria Antiphonæ, Responsoria et Versiculi, in quibus ad Magnificat in secundis Vesperis encomium doctrinæ S. Matris cernere est. Officium vero quale Ordo hodiernum recitat, postquam a Cardinali Colloredo revisum ac correctum esset, indultum fuit XIX Junii 1700: quod ipsi prænotatum edito existat Officio. Ex epistola P. Josephi a SS. Sacramento, procuratoris generalis Romæ, ad P. Josephum ab Incarnatione octiduo post hanc innovationem (sed forte ante ejus promulgationem) data, editaque a P. Antonio a S. Joachim in Anno Teresiano (tom. VI, pag. 359), partem gestorum eruere licet. Ejus dicta ex idiomate hispanico latina facio: Concessio Officii proprii in S. Matris laudem die XIX Junii (anni 1700) oblata est absque Evangelio Doctrinæ; quod petium non est, quia id consilium mihi dederant Cardinales etiam ii qui maxime S. Teresie devoti sunt, dicentes Sanctæ quidem merita inesse Doctrinæ, sed in Ecclesia moris non esse hoc assignare Evangelium mulieribus, quantumlibet sanctis et doctricibus mysticis, qualis esset S. Teresia; ideoque inanem fore similem petitionem, quæ sine dubio rejiceretur. Hymnum ad*

Laudes, compositum a Cardinali, immutavit Cardinalis Colloredo, scribens VIRGINES; qui etiam noluit expungi pristina Antiphonam quæ primo loco est ad Laudes: HÆC EST VIRGO SAPIENS ET UNA DE NUMERO PRUDENTUM, quatuor tamen reliquas proprias faciens: atque insuper Antiphonas binas, alteram ad primas, alteram ad secundas Vesperas, proprias fecit; quam triplicem Antiphonarum diversitatem in solo Natali Domini usurpat Ecclesia. Hæc omnia sunt pulcherrima et majestate plena, et quam accommodatissima stylo Ecclesie universalis. Romæ, xxvii Junii 1700. Hæc de Officio Romano.

54 Verum duobus annis priusquam Ordini Carmelitano speciale aliquod S. Matris Officium concederetur, proprio jam utebantur monasteria Ecclesiarum Carmelitanarum quæ in diocesi Parisiensi erant. Anno enim 1627 impressum est Parisiis apud Franciscum Hors ex concessione archiepiscopi, VIIII Januarii ejus anni data, Officium proprium recitandum tum die festo tum persequentem octavam. Quamvis id præ manibus mihi sit, et aliisque similibus hic exscribendis, ne prolixior sim, supersedeo, et eo quidem magis quod Romano Officio multo sint inferiora. At dignum censeo ut hic referatur id peculiare Officium quod Emin. Card. Cæsar Montius, archiepiscopus Mediolanensis, anno 1647 inseruit Ambrosiano Breviario. Sic autem sonat:

dein quale in ritu Ambrosiano.

ORATIO PRIMA. Superni luminis Pater, qui ad meliora semper æmulanda charismata mentem Beatæ Virginis Teresie charitatis amore inflammare et sapientiæ luce illustrare dignatus es, quesumus ut, ipsa interveniente, quod ore et opere docuit, et simplici capiamus mente et toto cordis ardore compleamus. Per Dominum etc.

ORATIO SECUNDA. Beatæ Virginis tuæ Teresie meritis nos, Domine, in tui amore propitius accende, ut, sicut illa tibi placuit et flore virginitatis et charitatis ardore, ita nos valeamus ea intercedente bonis operibus abundare. Per Dominum etc.

ANTIPH. (ad Cantica Magnificat et Benedictus). Audivisti, filia, et inclinasti aurem tuam, et ideo concupivit Rex decorem tuum, et oleo lætitiæ unxit te præ consortibus tuis.

PSALLEND. Ut stella matutina in medio nebulae, ut luna plena in diebus suis, et sicut sol fulget in meridie, sic Beata Teresia fulget in Templo Dei.

LECTIO. Teresia Virgo Hispana, piis ingenisque parentibus Abulæ nata, tenerissima adhuc ætate Sancti Spiritus igne succensa, in Christianæ perfectionis fastigio suæ jecit eximie sanctitatis fundamenta. Etenim domo pie profuga, trajicere tentavit in Africam, ut in lapideis Barbarorum cordibus æternum de Jesu Christo insculperet suo sanguine testimonium, quod nondum per ætatem potuisset exprimere lingua. Verum peculiari Dei consilio domum reducta, sanctimonialium Beatissimæ Virginis Montis Carmeli Institutum professa, tanto exarsit perfectionis ardore, ut, mundo infernoque undaque adversantibus, severiore Carmelitarum vivendi Regulam, Pio IV approbante, pristinae observantiæ restituerit et in duobus supra triginta monasteriis cum virorum tum mulierum, sola Dei ope, ipsamet propagaverit. Libros ad orationis studium et celestium desideria mentes hominum inflammantes non persuasibilibus humane, sed divinæ sapientiæ verbis, rerum divinarum experientia magis quam lectione magistra, conscripsit. Eam novo sponsaliorum ritu, suæ scilicet passionis clavo, annuli vice, sibi Christus in sponsam adscivit; et exinde tanto ipsa patiendi flagravisset desiderio ut exclamaret identidem: Domine, aut pati aut mori. Non defuit æstuanti Sponsus, sed per Angelum ignito jaculo cor ipsi transverberavit; illaque

A illaque Sponso tanta charitate respondit ut insolitum et perdifficile votum semper efficiendi quidquid perfectius esse et ad majorem Dei gloriam pertinere intelligeret, constantissime emisit. Visionibus revelationibusque præclaris mirabiliter illustrata, amoris magis erga cœlestem Sponsum quam morbi vi animam Deo reddidit Albæ anno salutis 1582 idibus Octobris juxta Gregorianam calendarii emendationem, ætatis vero suæ 67 (dic 68). Virgini morienti Christus inter Angelorum agmina adfuit : ejus anima sub specie columbæ in cœlum evolantis visa est ; et arbor cellæ illius proxima, jamque dudum arida, præter omnem temporis et naturæ rationem, tantæ Virginis ad cœlestis Agni nuptias feliciter intrantis testis, repente effloruit ; multaque alia admiranda ejus obitum illustrarunt. Denique corpus illius odorato liquore circumfusum et adhuc incorruptum pia veneratione colitur, illamque in vita et post mortem multis clarum miraculis Gregorius XV in Sanctorum numerum retulit. *Non est cur miretur quisquam me hæc de Teresiano Officio absolventem non meminisse quarumdam anno 1622 de cœlo, ut ferunt, delapsarum chartæque inscripturarum precum, quarum meminit P. Fredericus (lib. v, cap. xvi). Præterquam enim quod portentum adeo singulare infirmo nitatur testimonio, ex prævio beatificationi processu Granatensi constat illas jam tum, partim saltem, concinnatas fuisse preces. Quare, missis aliis argumentis, hæc pro næniis habentor.*

Missa in honorem Sanctæ celebrata, qualis.

B 55 Jam de Missa S. Matris, sepositis his quæ ad ritum pertinent, utpote ex dictis de Breviario satis cognitis. Primis temporibus recitabatur Missa de Communi Virginum ; cujus tamen Collectam his finire verbis Paulus V vivæ vocis oraculo permisit : Ita piæ devotionis et cœlestis doctrinæ erudiamur affectu. Gregorius XV, omnia vivæ vocis oracula irritans, hoc quoque de medio sustulerat ; ad die 1 Januarii 1624 probavit formulam : Et cœlestis doctrinæ erudiamur affectu. Præsens norma debetur Urbano VIII, anno 1628 præscribenti hæc verba : Cœlestis ejus doctrinæ pabulo nutriamur, et piæ devotionis erudiamur affectu. Usque ad annum 1665, ubi jam inter Calceatos et Excalceatos Carmelitas omnigena privilegia communia erant, dicebatur apud Calceatos Missa de Communi cum una Collecta propria, quæ hodie in Missali Romano superest. In Missarum autem supplemento excuso anno 1699 eadem adhuc Missa recurrit ; sed inserta tamen habet, qualia festo S. Ignatii de Loyola sunt in Missali Romano, Secretam et Postcommunione. Huic Missæ insertum est postea Evangelium festi S. Francisci Assisiensis ; quod servatum est, cum reliqua omnia præter Collectam xxvii Julii 1720 immutata sunt. Quantum licebat, in hac Missa quæsitum est ut S. Matris doctrina extolleretur, et ut innuerentur plura ejus gesta aut dicta. Satis fuerit Epistolam : Optavi et datus est mihi sensus, ex capite VIII libri Sapientiæ, annotasse. Hæc Calceatis atque Excalceatis propria. Hi vero in Confiteor, tum ad Missam tum in Officio divino, licet cæterum ritu Romano fere a suis exordiis utantur, post SS. Petri et Pauli nomina subdunt nomina Beati Eliæ et Beatæ Teresiæ, non appositis Patris nostri seu Matris nostræ titulis. Adhæc Pius VI kalendis Februarii 1794 approbavit Præfationem propriam, quæ ab Excalceatis dicitur in festivitatibus S. Teresiæ et per festi ejus octavam, ac in omnibus ejusdem Missis per annum votivis. Sic autem sonat : Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere : Domine Sancte, Pater omnipotens

eternæ Deus : per Christum Dominum nostrum. Qui B. Teresiam Sanctorum scientiæ ac divinæ caritatis ardore munerare : et Angeli visione, ignito jaculo præcordia ejus transverberantis, vehementius inflammare : eamque sibi spirituali connubio sociatam, data dextera, significare dignatus est. Quo caritatis incendio dum B. Teresiæ vita consumitur ; spiritus ejus, columbæ specie egredi visus, sublimem cœlestis gloriæ gradum conscendit. Et ideo cum Angelis, etc.

EX VARIIS

§ II. De reliquo S. Matris cultu, et speciatim de tutelari regni Hispaniæ patrocínio.

M illo, ne prolixior sim, de Summis dicere Pontificibus, quorum magna erga S. Teresiam pietas satis constitit ex iis quæ de Reliquiis, canonizatione et cultu ecclesiastico prolata jam sunt. Primo itaque de regibus, et quidem de solis regibus Hispaniæ. Philippus II, cui Carmelus Reformatus beneficia quam plurima in acceptis referre debet, erga S. Matrem vitam sanctam servavit, imo auxilium, venerationem, studium et amorem quem sæpe exhibuerat vivæ ; ita ut ejus libros inter pretiosissima cimelia reponeret, utque, audito Ypesio coram eo pro concione propalante Teresiani corporis integritatem, coleret S. Matris lipsana exciperetque venerabundus panniculos qui anno 1594 ex scapulæ lactu sanguinolenti facti fuerant, etc. : quæ quidem pietas adhuc clarius constat ex litteris, mandatis omnigenisque curis in canonizationis negotio impensis. Similibus argumentis, potissimum beatificatione et canonizatione procuranda celebrandaque, et patrocínio Hispaniarum S. Matri credendo et ab adversariorum vindicando contradictionibus, inclaruit Philippi III et Philippi IV sincerus erga S. Matrem amor et religio. Quin voto se Philippus IV ejusque conjux obstrinxerunt ad primæ nascituræ sibi filiæ conferendum Teresiæ nomen (vide P. Fredericum, lib. v, cap. xvi). Item Carolus II magnam coluit erga S. Teresiam pietatem, cujus ipsemet testis est, scribens in sui testamenti codicillo se ejus devotum præstitisse clientem. Argumento est facta ab eo ejusque conjuge fundatio qua diu noctuque ante S. Matris sepulcrum binæ lampades in perpetuum arderent ; atque id magis adhuc patet e litteris quas ad patriarcham Indiarum dedit, quasque ego hic latine versas exhibeo : Ob peculiarem devotionem quam erga S. Teresiam animo foveo, statui in sacello (regio) die xv Octobris festivitatem celebratum iri cum concione et solemnibus Sacro, quemadmodum in festo S. Ferdinandi aliorumque fieri assolet. Atque tibi mando ut secundum hoc meum statutum ea exequenda cures. Madridi die v Julii 1681. Cum autem postea adverteret se id temporis sæpius Madrito abfuturum, celebritas dilata est ad diem quæ immediate sequitur festivitatem patrociniæ B. M. Virginis (Chron. lib. xviii, cap. v, num 3). Profiteatur in memorato supra codicillo Carolus sibi per totam vitam in votis fuisse sui regni patrociniæ S. Matri credere, ac se id negotium, ut rem momentosam, suo successoribus enixe commendasse. Quid porro Ferdinandus VI ejusque uxor ac Carolus III præstiterint, narratum ibi jam est ubi de S. Teresiæ corpore annis 1750 et 1760 examinato novæque imposito arcæ ab ipsismet regibus donatæ. Atque hæc de regibus Hispaniis. Quæ alii reges, principes ac proceres præclara crebro edidit

R-gum, nominum Hispanorum in S. Teresiam pietas

E

F

EX VARIIS

A edidere erga S. Teresiam venerationis cultusque specimina, longum foret enarrare. Imo, ut vel solorum Albanorum ducum jugis a me depingeretur erga eam pietas, nimium quantum mihi spatium necesse foret. Sufficiat unius alteriusve ex honorificis istiusmodi adversus Sanctam nostram documentis mentionem facere. Lusitaniae rex anno 1665 decretum edidit ut singulis annis xv Octobris tribunalia vacarent et ut tota universitas Conimbricensis, praesente rectore, accederet ad solemnia in Carmelitarum templo celebranda divina Officia (vide Annum Teresianum, tom. VI, pag. 223).

item aliorum,
procerum
etiam et San-
ctorum;

51 Cardinalis Petrus de Salazar, quem S. Matris cor divite claudendum theca curasse jam diximus, constituit certos redditus ex quibus solverentur sumptus necessarii ad celebrandam quotannis quam piissime S. Matris festivitatem in cenobio Carmelitanarum Excalceatarum Cordubensium (vide Annum Teresianum, tom. I, pag. 356). Ludovicus Emmanuel Portocarrero, archiepiscopus Tolletanus et Cardinalis, dicavit xv Octobris in ecclesia cathedrali praeclearam ex argento statuum quae sacram Teresiae effigiem referret (ibidem, tom. X, pag. 306). Sequentia de S. Josepho Calasancio,

B Clericorum regularium scholarum piarum parente, ex P. Frederico latina facio: Erat ei familiarissima amicitia cum PP. Carmelitis Excalceatis, maxime cum Venerabilibus PP. Joanne a Jesu et Dominico a Jesu, qui ei consultores et magistri spirituales, defensoresque ac promotores pii ejus Instituti erant. Venerabatur tamquam insignem suam patronam S. M. Teresiam. Ejus Opera et libri Morales S. Gregorii, qui multum quoque juverant S. Matrem, in deliciis erant Calasancio, eisque legendis tempus impendebat plurimum. Apparent ei saepius illi Sancti; quibuscum colloqui pluries auditus fuit inter suaves lacrymarum imbres. Celebris facta est apparitio qua eum dignata est S. Teresia anno 1627, eum praemonens de saeva imminente tempestate; quae, dum totum ab eo fundatum Ordinem fere submerserat, occasionem dedit Josepho mirabilem constantiam et heroicam ad mortem usque patientiam exhibendi. Laboribus oppressus, in gravem incidit morbum, erysipelate maligno crus quod ex casu laesum erat, corripiente; ac mors ei Sacramentorum receptione communito jam imminabat. Cum solus esse voluisset maneretque alta contemplatione defixus, apparuit ei S. Mater, acillum de vita et valetudinis restitutione securum fecit, significans Deum velle sibi ab eo obsequium praestari per Instituti istius propagationem, eaque ratione ingentes non defuturos illi labores et asperissimas persecutiones: quae omnia ut generose ferret, ipsa multum ei addidit animum (lib. v, cap. xvi). Ex hoc tempore, inquit P. Talenti (in Compendio chronologico-historico Vitae S. Josephi, pag. 109), melius habere cepit; neque multo post a dolore liberatus est, licet crus permanserit frequenti obnoxium inflammationi atque doloribus. Pro grata sua erga Sanctam memoria voluit ut quae prima in suo Ordine aedificaretur ecclesia, a S. Teresia titulum mutaretur; et respice jussum dedit ut ejus nomen inderetur, quando proximo die vii Septembris scholae cum tirocinio Neapoli extra Portam Regiam aperiebantur. Cui rei cum PP. Carmelitani refragarentur, quod timebant ne populi ad suam aedem concursus desineret, Josephus, pacis amantissimus, jussit ut ecclesiae suae titulus mutaretur, dicereturque a Nativitate B. Mariae Virginis, ratus gratum fore S. Matri Teresiae suam erga ejus filios obsequentiam. S. Alphonsus de Ligorio, ut ait D. Jeancard in ejus gallice scripta Vita, piis

obsequiis magnaque fiducia S. Josephum et S. Teresiam plurimum colebat: in utriusque honorem conscripsit novendialem Devotionem, eosque sui Instituti Patronos declaravit; quorum ut quotannis in singulis domibus celebrarentur festa, sedulo curabat. Saepius eos ipse invocabat, et numquam inchoabat scriptionem, epistolam, et ne vel annotationunculam, quin in fronte, cum Jesu et Mariae nominum initialibus litteris, Josephi et Teresiae litteras quoque signasset. Originem patrocinii quo suam Congregationem a B. Teresia protegi voluit S. Alphonsus, reperio apud Tannojam, alterum Sancti biographum (gallice versum Parisiis anno 1842, tom. I, pag. 383): scilicet die ejus festo 1750 detecta est conspiratio quam quinque ex ejus Congregatione sodales inierant; ac S. Teresia tutelae adscripsit S. Alphonsus hanc detectionem, eoque magis ad eam colendam inferbuit. Quam instituerat novendialem devotionem ipse nonnumquam obibat cum plebe: ut liquet ex his Tannojae verbis (tom. III, pag. 278): Mense Octobri 1784, ultima die novendialis devotionis erga S. Teresiam, quam pie cum populo (Nucerientiensi) obiverat, raptus est in diurnam ecstasim, continuo ingemans: « Amor aeternae, amo te. »

E Hanc autem quam in religiose familiae numero Institutore adverteo ergo S. Teresiam venerationem a duobus jam saeculis notavit Yepes in omnibus fere religiosorum Ordinibus. A bene multis, inquit, fuit animadversum huic Christi sponsae divinitus concessam fuisse gratiam et privilegium ut, quae ex una est religiosa familia, singulariter fuerit amata et reverenter habita ab omnibus; non secus ac si ad singulas pertinuisset (Prolog. § iv). Pulchre id confirmat P. Fredericus, sic scribens: Primi qui ejus scripserint gesta, Jesuita fuerunt et monachus Heronymitanus. Ludovicus de Leon, Augustinianus, longum de ea textu encomium, condiditque egregiam de ejus Operibus apologiam. Qui primi ex hispano in alia idiomata ejus verterunt libros, item pertinent ad religiosas familias: Carthusianus monachus in idioma gallicum eos misit; Jesuita in theoticum seu flandricum; Augustinianus, prior cenobii Moguntini, in latinum; duo e Congregatione Oratorii in italicum, P. Didacus Alvarez e Dominicanorum Ordine et P. Joannes de Rada e familia S. Francisci duabus validis doctisque elucubrationibus tuiti sunt ejusdem S. Matris libros a censuris quas iis infixerat Summoque Pontifici anno 1605 obtulerat anonymus quidam, cui obturaverunt licentius os, etc. (lib. v, cap. xvi). Sine negotio centenis aliis nominibus hic breviusculus catalogus augeri posset. Prae oculis enim mihi est tomus V. Anni Teresiani, ubi (pag. 207 — 283) index habetur honorificentissimorum titulorum et cognominum quae S. Matri fuerunt data ab innumeris scriptoribus, quorum plurimi diversis religiosis familibus erant adscripti. Possem equidem ad congesta haec S. Teresiae cognomina addere alia quam plurima quibus a tempore quo scripsit auctor Anni Teresiani, multi alii eam cohonestarunt: sed pro longo auctorum titulorumque elencho suffecerit unum nominasse pietate, doctrina gravissimoque quo fungitur munere insignem Emin. Card. Lambruschini, Sanctissimi Domini Gregorii XVI vicarium, qui conscriptas a se de S. Teresiae virtutibus pietatis excitandae ac fovendae maxime utiles Meditationes in lucem recens dedit.

59 Coronidis loco his specimen subdam honoris et cultus quo S. Teresiam recens prosecuta est nostrae Societatis Jesu familia. Scilicet Hagae Comitum Patres S. J. non indignum principe illo loco templum a fundamentis,

Recens illius specimen a Societate Jesu editum.

A *fundamentis, jacto primo lapide anno 1838, positoque tribus post annis supremo, erexerunt sub titulo et patrocinio S. Teresiae; de quo certe citra invidiam dicere fas est, sive amplitudinem spectes sive elegantiam, de palma disputare illud posse inter reliquas omnes aedes sacras a tribus saeculis in Batavico solo erectas. Quod porro Societatem nostram Bollandianam attinet, non solum pro modulo et officio S. Teresiae gesta, nomen et cultum explicuimus, ac, si quando opus esset, vindicavimus; sed et sub piis ejus Sanctique Josephi auspiciis vela laxavimus, potens illud Sanctorum par in redivivae nostrae Societatis patronos adscitantes et utriusque festum speciali ratione quotannis celebrantes.*

Non modo singularia loca vel collegia eam patronam adaptarunt.

60 Teresiae, cum tantum Beatis et necdum Sanctis adscripta erat, a Mexicanis jam in patronam assumptam, memini ad num. 1072. Quare non iterabo quae ibi legi possunt. Nec est cur memorarem nescio quod Teresianum et apud equites Melitenses et in Galliarum regno patrocinium, quod singularis quidam scriptor Sanctae affinis magis quam asseruisse videtur (vide Chronicum, tom. IV, lib. xviii, c. vi, num. 9). Saltem nulla utriusque hujus memorandi certe facti mentio mihi alibi occurrit. Neque etiam recensere omnes singillatim urbes, universitates, ecclesiarum capitula, procerumque familias, quae se S. Matris clientes solemniter professae sunt: dicendi enim vix finis esset. Quippe auctor Anni Teresiani (tom. II, pag. 149) vel supra quadraginta enumerat nobiles Hispaniae civitates ecclesiasque cathedrales quae se ejus clientelae palam devoverint; et adhuc alias complures fatetur se omittere. Si cui placuerit haec nosse, adeat id opus, reperietque ibi et etiam apud alios passim auctores ipsa plurimum electionum illarum decreta, v. g. decretum Lucense, in Hispania Sacra (tom. XLI, pag. 195); Cremonense, apud P. Fredericum (lib. v, cap. xi); Eugubiense, in Anno Teresiano (tom. X, pag. 307), et alia alibi. De solo igitur Sanctae in universum Hispanum regnum patronatu disseram, et tantum, pro ratione hujus operis, per compendium. Quis enim v. g. jure a me exoptulet ut, dum posthumam Sanctae gloriae exhibeo, dissidia proferam quae male dividerunt S. Teresiae a S. Jacobi patronatus sectatoribus, et quae acriora subinde fuerunt quam decet et tale argumentum et pios ac sinceros Sanctorum clientes? Qui hac super re ampliora cupierit, consulat Chronicum (tom. IV, lib. xviii, cap. vi); Annum Teresianum (tom. II, pag. 147-248); Memoriale de patronatu S. Jacobi adversus patronatum S. Teresiae, auctore Francisco de Quevedo y Villegas; Acta Comitiorum generalium Gadibus anno 1812 adunatorum, typis regis inibi edita sub titulo: Diario de las discusiones y actas de las Cortes (tom. XIV, pag. 55).

sed et regni comitia et quidem pluries: 1° anno 1617,

61 Publica regni Comitia una cum rege semel et iterum, annis 1617 et 1626, S. Teresiam in patriae patronam elegerunt; atque id confirmarunt ii provinciarum deputati qui, assumpto Comitiorum generalium et extraordinariorum nomine, Gadibus convenerunt anno 1812, scilicet in turbatissimo illo patriae Ecclesiae statu quo Hispaniae rex Ferdinandus VII Summusque Pontifex Pius item VII arcta custodia in Gallia a Napoleone detinebantur. Etsi iteratae illius electionis decreta non perstiterunt, fas tamen est me paucis ea evolvere. Prima itaque de regni Hispani patronatu S. Teresiae committendo mota quaestio est die xxiv Octobris 1617 in Castellae et Legionis Comitibus, habitis coram Philippo III in regio Madritensi palatio; ac xvi Novembris latum est decretum quo ipsa nominabatur illorum regnorum patrona et advocata, primaevo addita Tomus vii Octobris, Pars Prior.

Hispaniarum patrono Apostolo S. Jacobo. Decreti illius partem, encomiis novae patronae plenissimam, exhibet Chronicum (loco quo supra, num. 4). Eain ipse rex una cum Castellae praeside aliisque regni primoribus Sanctae patronatum sollicitè promoverunt; quod patet e binis litteris quae in Comitibus anni 1812 exhibitae fuerunt, et quarum alteras ad Gaditanos xviii Augusti 1618 miserat praefatus praeses, alteras Philippus III. Ast archiepiscopus Hispalensis D. Petrus Baca de Castro aliique de clero vehementer obnisi sunt, non quidem animo a B. Teresia alieno, sed unius S. Jacobi patronatus studiosiores, quem timebant imminutum iri partito inter duos honore. Nulla hi adversus novum hunc B. Virgini delatum cultum contorserunt argumenta, licet exigui, imo, pro tempore quo haec agebantur, nullius ponderis; cum tunc nondum Urbani VIII decretum prodisset, quo cavetur ne alii in patronos quam Sanctorum fastis adscripti adoptentur, ne electio fiat sine episcopo et clero, ut Congregatio Rituum electionem faciendam praenoscat factamque approbet, etc. Atamen rex amore pacis; donec obtenta esset Beatæ canonizatio, statuit moras trahere. Atque hoc iterum patet ex litteris xxiv Septembris 1618 ad Gaditanos nomine regis datis, quibus mandat ut executioni decreti super-sedeatur, usquedum aliter ipse significarit (vide praefatum Diarium anni 1812, pag. 55). Ast interim Philippus III vita defunctus est, undecimo scilicet priusquam Sanctorum albo Teresia insereretur mense.

EX VARIIS

62 Praecipuo quod contra Teresiae patrocinium objectum fuerat, per ejus canonizationem amoto repagulo, Philippus IV, ut paterni regni, ita et paternae in Teresiam pietatis haeres, rem proprio suo motu resumpsit, eoque, ut videtur, prouiore animo quod Sanctae auxilium expertus esset tum in Belgio (vide cap. i, § ii, ubi de Antverpia) tum in America, attributa S. Salvatoris oppidi recuperatione patrocinio S. Teresiae, cujus effigiem in militum vexillis rex depingi voluerat. Quomodo bellicum hoc patratum fuerit factus et quomodo supremus hujus expeditionis dux, Fredericus de Toledo Osorio, marchio de Balduenza, ut primum in Hispaniam rediit Malacae navi eascenderat, in hujus civitatis Carmelitarum templo gratum erga adjutricem Teresiam animum publice testatum fecerit, legi potest in Anno Teresiano (tom. V, pag. 7, 8 et 9) et in Chronico (tom. IV, lib. xviii, cap. v, num. 8 et 9). Ergo Philippus, solo motu suo in Teresiam affectu ac veneratione, ut ait Chronicum, anno 1626 Caesar-augusta Madritum scripsit ad Franciscum de Contreras, suum in Castella praesidem, ut Comitibus tunc inibi adunatis quaestio de S. Teresiae patrocinio denuo proponeretur. Quod cum fecisset praeses, omnes prope quotquot Comitibus intererant (teste Anno Teresiano, tom. II, pag. 149) eam regnorum coronae Castellae patronam nuncuparunt. Philippus certiore de hac suffragatione fecit Urbanum VIII. Atque hic, majoris roboris decreto addendi gratia, xxi Julii 1627 (non 1628, ut Annus Teresianus habet, loco quo supra) illud confirmavit litteris datis in forma Brevis (non Bulla, ut ad calcem Actorum canonizationis anno 1628 editorum et ab aliis passim dicitur), quas hic lectorum oculis submitto.

et iterum anno 1626.

63 Urbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam, etc. Domini nostri Jesu Christi, qui servos et ancillas suas aeternae gloriae praemio donat in caelis, vices quamquam immeriti gerentes in terris, ex injuncto nobis pastoralis officii debito procurare tenemus ut eorumdem servorum et ancillarum Christi debitus honor et veneratio in terris indies magis promoveatur, et laudetur Dominus in San-

edente Urbano VIII confirmatorium Brevis;

EX VARIIS.

A ctis suis. Quamobrem Christi fidelium ad eorumdem Sanctorum patrocinium confugientium vota, ut optatum sortiantur effectum, ad exauditionis gratiam libenter admittimus, ac desuper ejusdem officii partes propensis studiis impendimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Sane dilecti syndici seu procuratores regnorum coronæ Castellæ nobis nuper exponi fecerunt, quod ipsi, attente considerantes quot et quanta meritis et intercessione S. Teresiæ de Jesu præpotens Deus illis contulerit et indes conferat beneficia, quamque regna prædicta illius vitæ sanctimonia ac quæ Dominus par eam operari dignatus est miraculis, nec non etiam fundatione tot monasteriorum tam virorum quam mulierum Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo Discealceatorum nuncupatorum, in quibus primitivæ dicti Ordinis Regulæ observantia maxime floret, per eam institutorum, illustrentur, idcirco et alias ob singularem quem erga ipsam S. Teresiam gerunt devotionis affectum, in comitiis seu parlamento dictorum regnorum ultimo loco habito eandem S. Teresiam in præcipuum regnorum coronæ hujusmodi Patronam et Advocatam elegerunt, prout in decreto desuper emanato plenius dicitur contineri. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, syndici seu procuratores prædicti plurimum cupiant electionem hujusmodi, quo firma perpetuo subsistat, nostro et hujus Sanctæ Sedis apostolicæ patrocinio communiti, nos syndicatorum seu procuratorum eorumdem pietatem et consilium hujusmodi plurimum in Domino commendantes, illosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et pœnis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus tam charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum regis Catholici quam eorumdem syndicatorum seu procuratorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinatis, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpositorum consilio electionem prædictam ac desuper emanatum decretum hujusmodi apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, atque omnes et singulos tam juris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; utque imposterum eandem S. Teresia ab omnibus et singulis eorumdem regnorum personis tam sæcularibus et ecclesiasticis quam regularibus uti talis Patrona, cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis et Indulgentiis similibus Patronis competentibus seu alias concedi solitis (sine tamen præjudicio et innovatione vel diminutione aliqua patronatus S. Jacobi Apostoli in universa Hispaniarum regna), haberi et reputari; atque ita ab omnibus ad quos spectat observari debere, etiam perpetuo statuimus, præcipimus et mandamus: decernentes nihilominus irritum et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari; non obstantibus Constitutionibus et ordinationibus apostolicis cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis et sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Mariam Major-

rem sub annulo Piscatoris die xxi Julii 1627, D Pontificatus nostri anno quarto.

64 Hæc S. Virgini a Papa, rege et comitiis collata dignitas propensis animis excepta fuit, non modo ab Excalceato Carmelo, sed et a quam plurimis civitatibus, imo fere ubivis per Hispaniam locorum; quod comprobatur Joannis de Ortiz de Zarate scripto testimonio, verbotenus citato in Anno Teresiano (tom. II, pag. 149). Affirmat scilicet hic auctor, qui Philippo IV a secretis erat, in tabulario regio assertatas esse vel quinquaginta præcipuarum, quas enumerat, Hispaniæ civitatum capitulorumve ecclesiarum cathedralium aut collegialium responsorias litteras quibus regi testatum faciunt se id ab eo communicatum decretum et acceptasse et executioni mandasse. Interim tamen ecclesiæ Compostellana aliæque nonnullæ efflictim Teresiano patrocinio refragatæ sunt. Quem videns Carmelus adversum conatum, ad regem recurrit, ac simul qua scripto qua verbo strenue defendit honorem quem alii suapte et Carmelo inconsulto Teresiæ detulerant. Id experti refragatores ac desperantes, ut ait Chronicum, de successu suorum conatum in Hispania, Romam se verterunt. Citatus ibi interrogatusque Romanus Carmelus est: quo respondente non agi de mota a se causa, interrogatus est Hispanus regis in Urbe legatus, qui et ipse respondit nulla sibi ex Hispaniâ ea super re venisse mandata. Non veretur auctor Chronici (tom. IV, lib. xviii, cap. vi, num. 7) asseverare interceptas in via relatasque fuisse regis litteras, quas suo tempore adhuc eastare affirmat. Quidquid sit de gravi hac criminatione, Brevis revocationem obtinuerunt adversarii ab Urbano VIII; qui tamen sicut ut singulis civitatibus et ecclesiis maneret copia certis sub conditionibus Teresiam adoptandi patronam. Atque is, ait Chronicum, illius disceptationis finis fuit. Etenim Philippus IV, qui graves etiam viros experiebat S. Matris patrocinio contrarios, pro sua prudentia censuit rem non urgendam, sed potius expectanda meliora esse tempora quibus citra animorum motus perfici id negotium posset: adduntque Acta Comitiorum anni 1812 (tom. XIV, pag. 56) regem, ne urgeret, politicis etiam inductum fuisse rationibus, quas, ut ibi dicitur, facile intelligit quicumque hispanam temporum illorum norit historiam.

65 Atque hæc suspensa eo permansere statu ad annum usque 1812, quo præmemorata Gaditana Comita renovandi Teresiani patrocini periculum fecerunt. Quo autem hoc tentatum sit modo, breviter exponam secundum ipsa Comitiorum Acta. Jam in Septembris 1811 deputatus Guatemalensis, D. Antonius Larrazabal, moverat hanc quæstionem, votum allegans Caroli II, qui moriturus in suo codicillo scripserat se per totam vitam illud cordi habuisse propositum, ac successori regnorumque Comitii commendatam hanc habere velle rem, utpote maximi momenti ob magna et tali patronatu speranda beneficia. Deinde xxi Aprilis 1812 Carmelitæ Gaditani (in quorum templo Comitia solemnes Deo retulerant gratiarum actiones de jacto a se in Insula vulgo de Leon novo regni constituto) simile, multis munitum documentis, postulatum exhibuerunt. Atque xxii Junii quinque deputati comitiales qui id susceperant examinandum, re fuse a se disputata, Carmelitarum voto omnino annuendum censuerunt. Brevem amplæ eorum ratiocinationis ecce analysin: Annis 1617 et 1626 secundum tunc vigentem ecclesiasticam de patrocinio legem rite in patronam

quin tamen iterata ea electio perstitit.

Denique anno 1812 agitur de restaurando illo patrocino:

A patronam electa fuit Teresia . . . Abunde id patet ex Brevis quod Urbanus VIII dedit, non ut tribueret factæ electioni essentiali per decretum suum vim, sed tantum ut accidentale illi robur hac confirmatione accederet, et ut pietati satisfaceret regis ac subditorum ejus. . . Nihilominus, biennio nondum præterlapso, intercidit is patronatus, missis ad civitates ac municipia a canonicis Compostellanis litteris quibus affirmabatur Urbanum VIII suum Breve altero revocasse decreto. . . Quidquid sit de hac revocatione, cum a Comitibus rite electio olim facta et ab apostolica etiam Sede approbata atque executionem nacta aliquando fuerit, novo non opus est decreto, neque Romam recurrendum; sed binis anterioribus annorum 1617 et 1626 decretis, quæ valida fuerunt nec a rege vel Comitibus umquam sunt abrogata, stari potest, adeoque Carmelitarum votis accedi.

66 Ergo e mente comitialium eorum delegatorum (Alphonsi Rivera, Francisci Sonra, Vincentii Pasqual, Petri Gordillo, Joachim Villanueva) latum est decretum, et quidem sine controversia unanimique suffragio, atque regni administris, ut ecequendum id curarent, traditum est. En quibus id promulgatum sit verbis (quæ desumo ex tomo II, pag. 215, Historiæ et Vitæ S. Teresie, auctore P. Joanne a S. Ludovico, Valentini editæ anno 1813, ea ex hispanis latina faciens):

B D. Ferdinandus VII, Dei gratia et Hispana constitutione Hispaniarum rex, eoque absente et captivo regni administratores quos nominaverunt generalia et extraordinaria Comititia, omnibus hæc visuris vel audituris notum faciunt sancitum a Comitibus esse id quod sequitur. Generalia et extraordinaria Comititia, considerantes annis 1617 et 1626 a Comitibus S. Teresiam a Jesu secundum Apostolorum S. Jacobum (despues del Apostol Santiago) electam fuisse horum regnorum patronam et advocatam, ut in omnibus patriæ necessitatibus invocaretur, ac cupientes novum edere testimonium, ut constantis erga inclytam hanc Hispanam fœminam populorum nostrorum devotionis, ita et eorum in ipsius patrocinio fiducia, decretum faciunt ut S. Teresia a Jesu patrocinium, pro Hispaniis adoptatum in Comitibus annorum 1617 et 1626, deinceps in actum prodeat, et ut jungatur RR. archiepiscopis, RR. episcopis ac corporum et territoriorum exemptorum prælatis ut circa solemnitate ritus S. Teresie id disponant quod ei qua patronæ congruit. Intellectum hoc esto regni administratoribus ut executioni mandetur, atque curantur ut imprimatur, publicetur et divulgetur.

C — Joannes Polo y Catalina, præses. — Josephus de Torres y Machi, deputatus secretarius. — Emmanuel de Llano, deputatus secretarius. — Datum Gadibus xxviii Junii 1812. — In curia administratorum regni. — Igitur mandamus omnibus tribunalibus, municipiis, prefectis, gubernatoribus, cæterisque auctoritatibus civilem, militarem vel ecclesiasticam habentibus, cujuscumque sint ordinis vel dignitatis, ut observent curentque observandum, implendum et exequendum præsens decretum cunctasque ejus partes. Notum hoc vobis esto ut fiat, ac curatote ut imprimatur, publicetur ac divulgetur. Dux del Infantado. — Joachim de Mosquera y Figueroa. — Joannes de Villavicencio. — Ignatius Rodriguez de Rivas. — Comes del Abisbal. — Datum Gadibus xxx Junii 1812. — D. Antonio Cano Manuel.

Hispani S. Teresie patrocini exitus.

67 Gaditanum hoc de ecclesiastico S. Teresie patrocini plebiscitum, quale ex Comitiorum illorum officina prodit, sine commentario retuli; tametsi plura in eo reperiantur quæ debita erga ecclesiasticam auctoritatem obedientiæ et reverentiæ non satis quadrant, sed quæ meum non est discutere.

Historicum saltem est documentum, ex quo, juxta atque ex actis Comitiorum 1617 et 1626, testatum sit quam fuerit hodieque perennet contribulibus suis accepta S. Teresia, siquidem diversa adeo hominum genera diremptisque adeo temporibus creditam ei voluerint patriæ tutelam. Germano certe Hispanorum nulli defuit amor, fiducia summaque erga eam veneratio, quominus universi hos ei collatos voluerint honores: sed lata decreta ideo non perstiterunt quod, adoptatis duobus principalibus patronis, haud pauci timerent a recentiore Teresia antiquum S. Jacobi patrocinium aliqua ratione evictum iri; ne quid dicam de temporum iniquitate modoque quo id nuper tentatum fuit. Atque ex solæ fuerunt causæ ob quas nulla Teresiani patrocini vestigia hodie superesse videantur. Porro, præter Hispanum, regnum quoque Neapolitanum Sanctam nostram habere patronam voluit, sed secundariam: narratque P. Josephus a S. Teresia, Comititia, auctore et promotore D. Antonio Alvarez de Toledo, duce Albano, prorege, eam cum plausu unanimisque votis proclamavisse; additque jugem et vegetum sub Antonii successoribus, nominatim sub comitibus de Castrillo et Penaranda, ejus cultum ad sua usque tempora permansisse. Atque hæc præfatus scriptor tomi IV Chronici, editi Madriti anno 1684 (lib. xviii, cap. vi, num. 9).

EX VARIIS

CAPUT III.

Gloria S. Teresie posthuma ab Ordine quem reformavit.

§ I. Celeriter ac late propagata sacra Teresie familia

Tertio nunc capite ejus gloriam ostendemus ex numerosa, inclyta, docta et sancta prole quam fecunda hæc parens spiritualiter progenit. Enimvero gloria parentis est progenies gloriosa; et arbor bona habetur quæ bonos fructus facit, artifexque laudatur ab opere, quia ex effectu rite noscitur et æstimatur causa. Quod et votis Romanorum Pontificum et sub auspiciis potentium etiam principum superiores Ordinis incassum pluries tentarant, Carmelitana etiam virorum familia a S. Virgine ad disciplinæ severitatem non modo revocata fuit, sed et tam solido fundamento Reformatio hæc fuit superstructa, lamque sagaci optimarum regularum munimine septa, ut fertilis hæc vitis brevi propagines suas per totum fere terrarum orbem emiserit, ac copiosissimos fructus per tria fere jam sæcula in Ecclesia Dei procreavit. Brevi itaque conspectu Ordinis incrementa ab ipsis ejus incunabulis consideremus. Videlicet fundati fuere, vivente ipsa Sancta Reformatrice, conventus triginta duo, quos exhibet schema sequens, in quo conventibus fœminarum litteram F, virorum vero conventibus litteram V præfigam:

Vivente Sancta, celerissima fuit Reformatiois propagatio.

F. Ahulæ, xxiv Augusti 1562.
F. Methymnæ Campi, xv Augusti 1567.
F. Malagone, xv Aprilis
F. Vallisoleti, xv Augusti } 1568.
V. Durveli, xxviii Novembris
F. Toleti, xiv Maji
F. Pastranæ, ix Julii } 1569.
V. Pastranæ, xiii Julii

V. Mancera,

EX VARIIS.

A	V. Mancerae, xi Junii	} 1570.
	F. Salmanticae, i Novembris	
	V. Compluti, i Novembris	
	F. Albæ, xxv Januarii	} 1571.
	V. Altomiræ, xxiv Novembris	
	V. B. V. M. de Subsidio, Aprili	1572.
	V. Granatæ, xix Maji	} 1573.
	V. In Rupecula, xxix Junii	
	V. Hispali, v Januarii	} 1574.
	F. Segoviæ, xix Martii	
	F. Veasi, xxiv Februarii	} 1575.
	V. Almodovari, vii Martii	
	F. Hispali, xxix Maji	} 1576.
	F. Caravacæ, i Januarii	
	V. In Monte Calvaria, i Decembris	
V. Biatia, xiv Junii	1579.	
F. Villanovæ, xxii Februarii	} 1580.	
F. Palentia, xxix Decembris		
V. Vallisoleti, iv Maji	} 1581.	
V. Salmantica, i Junii		
F. Sorie, iii Junii	} 1582.	
F. Granatæ, xx Januarii		
B	V. Ulyssipone, xix Februarii	} 1582.
	F. Burgis, xix Aprilis	

circa quam
errant plures:

69 *Monitum hic velim lectorem me in hoc dispen-
dendo elencho, prout antea feci in Commentario
prævio, potissimum sequi Ordinis Chronicum,
pro viribus conando errores vitare quos non pau-
cos reperi in variis aliorum catalogis, de quibus
postea sermo erit. Præterea meminisse lectorem
velim conventum Durvelensem religiosorum xi
Junii 1570 fuisse translatum Manceram, et con-
ventum Rupeculæ initio Decembris 1576 ad Mon-
tem Calvaria prope Veasum, Pastranenses autem
moniales initio Aprilis 1574 transiisse Segoviam.
Unde fit ut interdum triginta sub Teresia fundata
numerentur monasteria, communius vero triginta
duo, dicente Breviario Ramano: Effloruit ip eo con-
silio (reformandi Carmeli) omnipotens miserentis
Domini benedictio. Nam duo supra triginta monaste-
ria inops virgo potuit ædificare, omnibus humanis
destituta auxiliis, quin imo adversantibus plerum-
que sæculi principibus. Sive, ut dicit consistorialis
Aulæ advocatus coram Summo Pontifice et Car-
dinalibus: Plurima ejus Instituti mulierum viro-
rumque cœnobita (rem a sæculis in fœmina inaudita-
tam) generoso ausu excitavit: siquidem septemde-
cim monasteria monialium erexit ac gubernavit,
virorum vero quindecim fundata reliquit, miraque
prudenter direxit, omniaque sanctitatis exemplo
constabilivit. Non recte igitur Helyot in sua *Ordi-
num religiosorum Historia* (tom. I, cap. XLVIII)
ait plura quam triginta duo Teresia vivente erecta
fuisse monasteria.*

Sanctaque
mortua, Ordo
multo adhuc
magis

70 *Jam xxii Junii 1580 Gregorius XIII lit-
teris suis in forma Brevis provinciam erexerat
Fratrum Escalceatorum, quia, ait, successive,
benedicente Domino, numerus religiosorum primi-
tivarum regulam hujusmodi profitentium et obser-
vantium adeo hoc tempore creverit ut de præsentibus
viginti duæ domus Fratrum et monialium hujus-
modi, in quibus fere trecenti Fratres et ducentæ
moniales existunt, devotum Altissimo famulatum
exhibentes, in prædictis regnis Hispaniarum
reperiantur. Sancta nondum vivis excesserat,
cum filii ejus xx Martii 1582 Ulyssipone in Afri-
cam ad Guinæ missiones vocati fuere, et anno
sequente ad Conganam et Capoverdensem seu
Promontorii Viridis. Genuæ recepti Fratres
anno 1584, quos anno 1590 Sorores secutæ sunt.
Anno 1585 in America prima Mexicana provin-
ciæ fundamenta jacta fuere. Anno 1586 procura-
tor Ordinis Romæ degere cepit: et anno 1587*

*litteris pontificiis Sixtus V copiam fecit eligendi D
suum Reformationi vicariam generalem, qui
anno subsequente electus est in primo capitulo
generali, ubi et Reformata familia in sex provin-
cias divisa fuit, eo quod, ut loquitur Pontifex in
prædictis litteris, numerus Fratrum hujusmodi et
monialium Discalceatorum non mediocriter auctus
fuerit, et in dies majora, benedicente Domino, susci-
piat incrementa cum divini cultus augmento, bonæ
famæ odore ac spirituali fructu et consolatione ani-
marum, tum ipsorum religiosorum, tum etiam alio-
rum Christi fidelium, qui piis eorum exemplis in
viam salutis diriguntur, jamque non modo per uni-
versam fere Hispaniam, sed etiam in Indiis complura
monasteria et domus aliaque regularia loca Discal-
ceatorum instituta et erecta fuerint, quæ omnia per
unum priorem provinciam non ita commode regi
et gubernari queunt.*

71 *Neque minus rapida subsequencia fuerunt
Reformationis incrementa; adeo ut, cum S. Joanes
a Cruce, qui primus ejus professus fuerat, xiv
Decembris 1591 de vita decedebat, Ordo jam
possideret, partim Fratrum partim Sororum,
domos octo supra septuaginta. Anno dein 1593,
omnino segregata Reformatorem a Calceatorum
familia, obtentus est Reformationi suis Præpo-
situs Generalis. Hæc igitur suo jam stabat pede,
cum anno 1597 Summo Pontifici visum est a Con-
gregatione Hispana separare tres quæ in Italia
existebant domos, nempe Genuensem Fratrum,
quæ anno 1584 erecta fuerat, inibi que Sororum,
quæ anno 1590, ac Romanam Fratrum, quæ
ipso illius separationis die erigebatur. Consti-
tuta trine hæ domus fuerunt anno 1600 Con-
gregationis titulo insignita, recteque a commissario
apostolico; donec, fundato quarto conventu Nea-
poli anno 1602, et quinto haud procul a Tusculana
civitate anno 1605, proprium Præpositum Gene-
ralem adeptæ fuerint. Porro Reformatum S. Ter-
esie Ordinem successive adivisse anno 1604 Per-
sidem, Poloniam et Galliam, anno 1607 Belgium,
anno 1612 Coloniam, etc., patebit e schemate mox
exhibendo, in quo cernere erit quo tempore sin-
gulæ utriusque Congregationis domus erectæ
fuerint.*

72 *Specialem tamen mentionem meretur cele-
bris multisque nominibus gloriosa una et altera
Ordinis propago, scilicet ejus in Galliam invecio,
ac possessio capta Montis Carmeli. Quod ad sedem
in Gallia positam pertinet, narrationem ejus rite,
licet paucis verbis, describit auctor operis cui
titulus: Essai historique sur l'influence de la Reli-
gion en France pendant le dix-septième siècle, se-
cundis prelis Lovanii recusi anno 1824. Sic ait
scriptor ille (lib. I, § VII): S. Franciscus Salesius,
cum Parisiis (anno 1602) morabatur, viam planarat
ad exequendum cœptum quod multi homines frugi
moliebantur. Virtutes nempe S. Teresie valde per
totam Ecclesiam resplenderant, ac primarum ejus
sodalium fervor auxerat celebritatem reformati ab
ea Ordinis. Statuerant itaque zelosæ quedam perso-
næ id Institutum, quod pietatem multum promovere
natum erat, etiam in Galliam inducere. Animo rem
hanc præcipue volebant duæ principissæ de Lon-
gueville, Domina Acarie (posthac soror conversa
sub nomine Mariæ ab Incarnatione, ac Beatorum
fastis inserta anno 1791), D. de Berulle, D. de
Marillac, duo alii e magistratu viri Sublet et Gau-
thier, doctor Duval, Galleman, D. de Bretigny, etc.
Inter sese hac de re illi conferebant, præsentem
S. Franciscus Salesio. Litteræ patentes ab Henrico IV
ad eam erectionem impetrabantur, amotis quæ
subinde objiciebantur repagulis. Maxima difficul-
tas*

posita v. g.
sede in Gallia

A tas in Hispania e Carmelo sororibus obtinendis versata est. DD. de Berulle, de Bretigny, Gauthier et pia quaedam femina cognomento Jourdain Hispanum ad id iter susceperunt; rex vero tum ad legatum suum Madriti, tum ad regem Hispaniae Philippum III, in eundem finem litteras dedit. Non nisi multas post efflagitationes atque tentamina sex Hispanae Carmelitanæ obtentæ sunt, ut ad novum conventum Parisiis erectum inhabitandum accederent, et juxta suæ Regulæ mentem plures ibi inter eas adscribi cupientes informarent. Domina Acarie non paucas jam congregaverat puellas; easque ad eandem vitæ consuetudinem præparans, in perfectionis semita, quam animose adeo erat aggressa, ipsa dirigebat: Congregatio S. Genovefæ cœtus hic vocabatur, et quotquot eam constituiebant, singula apud moniales Carmelitanas in usu posita sectabantur. Domus eodem tempore in suburbio S. Jacobi Hispanam coloniam receptura instruebatur. Ducissa Nemosiensis primum claustrum lapidem posuit pro regina Maria de Medicis, quæ tunc Fonte Bellaqueo versabatur: ducissa de Longueville et principissa d'Estouteville, ipsius cognata, secundum statuere lapidem: paucis vero post diebus pariter ecclesiæ chorum inceperunt DD. de Berulle et de Marillac. Tandem Hispanæ sorores, ardentissime exoptatæ, Parisios pervenerunt; primo quidem ecclesiam abbatissæ S. Dionysii visitaverunt et Montis Martyrum; ac Sanctis Galliæ Apostolis, ibidem præcipue cultis, venerationis suæ obsequia impenderunt. Suum inde conventum solemniter introgressæ sunt, magna urbis frequentia, spectatisque coram viris, iis præsertim qui huic domicilio illis apparando studiosius insudaverant. Post triduum Maria de Medicis cum principissis et aulicorum comitatu conventum adiit. Piæ septem sodales, ex earum numero quas Domina Acarie collegerat atque paraverat, habitum Ordinis sumpserunt; quas inter cerebatur marchionissa de Bréauté, florens ætate vidua, filia Nicolai de Harlai de Sanci; Domina Jourdain et du Coudray, Domicellæ d'Hannivel et de Fontaines-Marans. Primis illis temporibus aliæ etiam dignitate ortus opibusque præclaræ inter S. Teresiæ filias annumerari gestierunt: memorare enimvero hic posses Ludovicam Séguier, viduam præsidis et matrem Domini de Berulle; nobilem puellam de Brissac, filiam Caroli de Cossé, ducis de Brissac et castrorum præfecti; tres filias Dominae Acarie;

C Mariam Silviam de la Rochefoucauld, Cardinalis hujus nominis sororem, et commitissam de Rochecouart de Chandener; Mariam Phelipeaux-d'Herbault, viduam Henrici de Neuville de Villeroi; nobiles puellas de Marillac, de Raconis, etc. Anno 1616 ducissa de Longueville secundum ejusdem Ordinis conventum Parisiis statuit: tertius postea fundatus est. Celerrime ita auctæ in Francia domus, ut sexaginta duas labente sæculo caperet.

et in Monte Carmelo,

73 Altera memoranda Reformati Carmeli propago est Mons Carmelus, in quo felicia prisca Ordinis cunabula fuerunt. Scribitur in Chronico (lib. XIX, cap. XLVIII) hunc locum Teresianæ in Italia Congregationi cecidisse sequenti modo. Versus annum 1620 frequens erat per Palæstinam missionariorum e Carmelo Excalceato, Persidem aliaque Asiatica regna petentium, iter. Lustrabant pii illi viatores inter alia Terræ Sanctæ monumenta Montem Carmelum, qui sacræ familiæ cui adscripti erant, ortum præbuerat et nomen. Inter eos P. Prosper a S. Spiritu, Cantaber, vir strenuus et devotus, isthac adiit Persidem; in cujus

metropoli Ispahano Ordinis sui domum aliquamdiu cum revisset, anno 1627 evocatus fuit Romam, et dehinc missus in Syriam ad fundandam Alepensem Missionem. Absoluto prospere et hoc negotio, pro superiorum voluntate adiit Carmeli Montem, nihil non tentaturus ut illic pedem figeret Ordini suo domicilium pararet (vide Annales Carmeli Excalceati Gallici, auctore P. Ludovico a S. Teresia, lib. II, cap. CXIII et seqq.). Exhibet Chronicum descriptionem Eliani illius Montis, quam P. Prosper anno 1631 ad suos superiores ex eo hospicio misit, ut induceret eos ad novos socios sibi ex Europa permittendos. Hoc dum agitur, referuntque superiores negotium ad Urbanum VIII, P. Prosper a loci dynaste, cui arabice nomen erat Mir Tarabei sive Princeps Carmeli, facultatem obtinet struendi cœnobii, ea conditione ut annuum penderet tributum ducentorum realium sive 50 fere francorum. Urbanus tandem, votis annuens Præpositi Generalis ac Fratrum Congregationis S. Eliæ, III Decembris 1633 Carmelitis Excalceatis sacri Montis Carmeli habitationem et possessionem ita asserit ut nulli alterius Ordinis religioso habitare illic aut locum habere liceat. Exinde prælaturæ conventus illius titulum sibi reservat Præpositus Generalis Congregationis Italicæ, quamquam domus regitur a priore in capitulo electo. Pii interim illi cœnobitæ magnum sibi, aut magis Deo Catholicæque Religioni, amorem et æstimationem conciliant pietatis et humanitatis operibus quæ exercent erga Christianos qui in iis vicinisque locis Turcarum servituti subsunt, et erga peregrinos qui ad loca ea appellant: quod multi viatores in suis relationibus memorarunt, hodieque suis laudibus deprædicant.

74 Ad perennem quoque Catholici nominis gloriam et simul in Excalceatæ familiæ commendationem non modicam, juxta recens structum monasterium in Monte Carmelo splendida, quæ anno 1825 incepta fuit, modo fere perfecta stat ecclesia, singulari in barbaris illis Turcarum terris gaudens privilegio habendi pulsandique æs campanum. Præclarum opusculum cui titulus: Notitia de templo et hospitiis Montis Carmeli, auctore D. Artaud de Montor (Parisiis, 1843), multa curiose explicat super hoc Catholicæ Religionis simul et Teresiani zeli sanctæque industriæ monumento, quod ecurrit indefesso labore Fratrum aliquot Carmelitarum, qui undequaque eum in finem stipem corrogarunt et structuræ præferunt. Miror tamen in eo opusculo non allegari litteras pontificias datas die xxvi Novembris 1839, quibus S. D. N. Gregorius XVI ecclesiam præfatam prærogativis Basilicæ minoris decoravit, eamque filialem capituli Lateranensis declaravit, ut notat R. P. Gregorius a S. Josepho, subprior monasterii Burgensis, qui etiam ipsas pontificias litteras mihi subministravit.

75 Gregorius Papa XVI. Ad perpetuam rei memoriam. In apostolicæ Sedis fastigio collocati, illustrium præsertim ecclesiarum honori atque splendori libenter profecto prospicimus. Quum itaque in eo Carmeli Montis loco ubi ad Evangelicam Apostolorum prædicationem viri plurimi Sanctorum Prophetarum Eliæ et Elisæi vestigiis inherentes, et Baptistæ præconio ad Christi adventum comparati, rerum veritate perspecta, susceptaque Catholica Fide, omnium primi sacellum Deiparæ Virgini sacrum construxerunt, in præsentia nova erecta reperitur ecclesia curæ commissa Ordinis Carmelitarum Excalceatorum Congregationis Italicæ, atque hodiernus generalis procurator Congregationis ipsius a nobis efflagitaverit ut ecclesiam

EX VARIIS

E

ubi recens structa nunc exstat ecclesia,

F

nomine Basilicæ insignita.

EX VARIIS

A clesiam eandem Basilicæ titulo ac juribus decorare velimus, nos, de VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpositorum consilio, ejusdem procuratoris et Congregationis desiderio quam libentissime annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hæ litteræ favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et penis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce litteris auctoritate nostra apostolica commemoratam ecclesiam in Basilicam minorem cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis, præminentis, exemptionibus et indultis quibus aliæ ecclesiæ Basilicæ minores hujusmodi quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, atque uti, frui et gaudere possunt et poterunt, erigimus, ac talem hoc futurisque temporibus esse et fore statuimus, eandemque ecclesiam Basilicam nuncupari et haberi volumus. Decernentes ipsas præsentis litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, dictæque ecclesiæ plenissime suffragari, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii apostolici auditores, Sedis apostolicæ Nuntios, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstant. quoties opus fuerit fel. rec. Benedicti XIV prædecessoris nostri super Div. Mat. aliisque apostolicis, atque in universalibus provincialibusque et synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus Constitutionibus et ordinationibus: quibus omnibus et singulis, illorum tenores præsentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die xxvi Novembris 1839, Pontificatus nostri anno nono. A. Card. Lambruschini.

§ II. In Ordinem cooptata multa membra insignia natalibus, scientia ac virtute.

Ordini adscriptæ multæ claro genere femine;

Parvi aut potius nihili pendenda esset Ordinis plaus a numero membrorum, nisi aliis nominibus corpus laudabile esset et nisi ejus membra congruis suo statui dotibus fulgerent. Ut a sequiori seculi et simul ab inferioris meriti gradu incipiam, decus non modicum Teresiano Instituto addidit neglecta a multis puellis generis nobilitas ac sprete fortunatæ paternæ domus amplitudo et mollities, ut, hispida severioris Carmeli lana indutæ strictaque arctatæ clausura et sustentatæ paupere victu, sub S. Teresiæ disciplina Deo ancillarentur, Deoque, quantum homini datum est, conjungerentur tum intellectu per pias cogitationes, tum corde per pios affectus. Longum esset earum quæ ex Evangelii placitis ita sapientissime stultæ fuerunt, texere catalogum. In claustra adhuc viventis Teresiæ, quæ pauculas inopes orphanas in primum suum Abulense S. Josephi monasteriolum

collegerat, confluerunt aliquot post annis puellæ ac matronæ potenti claroque genere ortæ. Has inter fuere, ut alias plures taceam, Anna ab Incarnatione, filia proregis Navarræ, in aula Philippi II educata (tom. IV, epist. 68, not. 13); proximè cognata comiti de Tendilla (tom. I, epist. 28, num. 18); Helena de Quiroga, filia fratris Cardinalis de Quiroga et vidua D. Didaci Villaruel (Chron. lib. x, cap. vi), etc.

77 Illarum vero quæ postmodum Ordini se manciparunt, aliquot enumerat Palafox in suis annotationibus ad epist. 24 tom. I (quas anno 1656 composuit) hoc modo scribens: In conventu Ulyssiponensi vivit hodie Mater Michaela a S. Anna, filia augustissimi imperatoris Matthiæ; quæ, insigni rerum mundanarum contemptu, spes terrenas cum cœlestibus, et patris sui archiducis Alberti palatium cum arcto Carmelitarum Excalceatarum clastro commutavit. Albæ duas cognovi uno eodemque tempore sorores, alteram excellentissimi ducis Antonii, vocatam Beatricem a SS. Sacramento, alteram excellentissimi ducis Ferdinandi hodie viventis, quæ fuit M. Anna a Cruce, marchionissa de Villanueva del Río; quæ mirabili plane exemplo ac spiritu, modo ut prælate, modo ut subditæ, inter Excalceatas Teresianas enituerunt. M. Joanna a SS. Trinitate, ducissa olim Bejarensis, ex illustri stirpe Infantadia orta, e palatio suo ad Hispalense monasterium transiit, relicta nobili sua prole, ut S. Teresiæ proli semet adjungeret, dans Deo animam simul et egregium hominibus exemplum. M. Ludovica a S. Magdalena, comitissa de Paredes, pædagogica et cubicularia serenissimæ Infantis, aulam regiam deseruit, ut in cœnobium Malagonense, cui hodie præest, sese abderet; atque ita, quæ olim augustissimæ reginæ nostræ palatium virtutibus suis illustravit et ingenio suo moderata fuit, nunc Deo ancillatur in magis regio ac sublimiori palatio. In Talaverense monasterium ingressa est M. Ludovica a Cruce, in sæculo dicta Ludovica de Padilla, filia summi Castellæ præfecti Antonii de Padilla, mater ducis de Uceda et fundatrix cœnobii Lermensis, in quo anno 1614 prioratum gerens obiit, subditarum æque ac prælatarum exemplar. Ibidem vixit M. Beatrix a S. Josepho, in sæculo vocata Beatrix de Ribera, propinqua comitis Molinensis consanguinea ac præcipua fundatrix Lermensis cœnobii, cui tredecim annos præfuit, defunta anno 1633. In hoc cœnobio Lermensi vestem Carmelitanam induit M. Maria a Cruce, cui sæculare nomen Maria de Velasco, filia hæresque comitis de Moron, Obiit ibidem anno 1625, magno sui desiderio ob singularem prudentiam aliasque virtutes relicto, novitia Catharina ab Incarnatione, filia excellentissimorum ducum de Lemos, annos nata sexdecim.

78 Vallisoleti claruit M. Mencia a Matre Dei, e magno domo Benaventana, et in Complutensi Corporis Christi cœnobio M. Maria a SS. Sacramento, ejusdem Menciæ soror et olim marchionissa de las Navas: ambæ hæc amitæ fuerunt comitis de Benavente hodie viventis. Item Vallisoleti M. Mariana a SS. Sacramento, e domo de Montealegre; nec non sancta illa anima, excellentissima D. Brianda de Acuna, in Religione dicta Teresia a Jesu, amita comitum de Castrillo, insigne Excalceatarum virginum exemplar, quæ, ut Chronica perhibent, per quatuor continuos annos solo pane et aqua vixit et sic vivere perrexisset, nisi vetuissent superiores. Palentiæ excellentissima Ludovica de Moncada y Aragon, soror ducis de Montalto, comitissa de Santa Gadea et uxor olim Eugenii de Padilla, summi Castellæ præfecti, quæ nomen sumpsit Ludovicæ

quarum, e Palafoxio, aliis in Hispania

F

ingressæ Carmelium,

A *dovicæ* a SS. Sacramento. Lucronii M. Vincentia a SS. Sacramento, filia comitum de la Corzana, quæ hodie Palentino cœnobio præest. Burgis duæ filiæ excellentissimorum comitum de Aguilar, marchionum de la Hinojosa, quæ tempore S. Teresiæ e regio cœnobio de las Huelgas ad Excalceatas Carmelitanas transierunt, et inter has vocatæ fuerunt Catharina ab Assumptione et Isabella a SS. Sacramento. Guadalajara soror Eleonora a Jesu Maria, filia excellentissimorum ducum Pastranensium. In cœnobio S. Josephi Cæsaraugustano et in Oscensi duæ filiæ marchionum de Torres. Item Cæsaraugustæ in S. Josephi obiit Ven. Mater Catharina a Conceptione, neptis præfecti rei maritimæ regni Lusitani, quæ Madriti inter honorarias matronas apud principissam Lusitanam versata fuerat. In Barcinonensi cœnobio M. Stephana a Conceptione, illius fundatrix, in sæculo dicta Stephana de Rocaberti, filia comitum de Peralada in principatu Catalanæ. Osce cognata ejusdem Stephana, M. Catharina a Conceptione, vocata in sæculo Catharina Boxados y Rocaberti, filia comitum de Saballa, quæ hodie Oscensi cœnobio præposita est. In cœnobio Corvensi M. Alphonsa a Matre Dei, in sæculo Alphonsa Niño de Guevara, parens D. Roderici Lassi Niño de Guevara, comitis de Anover, notissimi in Hispania in aula regis Philippi II et in Belgio in aula archiducis Alberti, cujus administer et consiliarius major fuit. Ibidem M. Eleonora Maria a SS. Sacramento, Matris Briandæ cognata et filia comitum de Arcos. Cordubæ M. Brianda ab Incarnatione, in sæculo Brianda de Cordova, e stirpe de Guadalcazar; item D. Catharina de Cordova, filia excellentissimorum marchionum de Priego, dominorum domus de Aguilar, Alphonsi de Cordova y Aguilar et Catharina Fernandez de Cordova, in Religione nuncupata Catharina a Jesu: quarum duarum egregias fuisse virtutes docent Sacra illius Reformationis Chronica, tom. II, lib. VIII, cap. xxiv et xxv.

alia alibi,

79 Romæ duæ filiæ præfecti rei bellicæ Colonna, proximæ cognatæ præfecti rei maritimæ regni Castellæ; quarum in sæculo nomina erant Maria et Victoria Colonna. Neapoli parens excellentissimi D. Ludovici Moncada y Aragon, ducis de Montalto et proris Valentia, soror excellentissimi ducis de Medina Celi. Denique annotationes in commentariis abirent, si enumerandæ forent illustres fœminæ quæ vestem Teresianam assumpserunt cum aliis plurimis virorum titulis ac dominiis insignium filiabus: quæ cum tantæ sint numero, brevi scripto referri nequeunt, adeoque hic omittuntur. Idem dictum velim de viris plurimis nobilibus et magnæ in sæculo auctoritatis, qui, relicta mundi vanitate, pauperem S. Teresiæ lanam induerunt seque excalcearunt, ut honoribus atque divitiis mundanis nuntium remitterent ac perpetuam memoriam æternamque gloriam sectarentur et mererentur. Unum pro omnibus sit videre serenissimam imperatricem Eleonoram, alteram Ferdinandi II sanctitate ac victoriis clarissimi imperatoris conjugem, quæ, mortuo Cæsare, ut solamen de ingenti illa jactura caperet, sub S. Teresiæ pallium se recepit in regium Carmelitarum Excalceatarum monasterium Vindobonense.

enumerantur:

80 Referens § proximo Carmeli in Gallia initia, mentionem feci plurimum natalibus insignium matronarum et puellarum quæ ei nomen dederunt. Annumerari iis possunt, in Parisiensi conventu, platea dicta de la Grenelle, *Thais a Misericordia*, filia ducis de Grammont et vidua comitis de Ruppelmonde, et in altero conventu Parisiensi, dicto de Notre-Dame des Champs, *Ludovica a Misericordia*, in sæculo *Ludovica de la Baume*, domina

de la Vallière et ducissa de Vaujour. Sed præ cæteris memoranda est in conventu Sandionysiano *Teresia a S. Augustino*, filia Galliarum regis Ludovici XV, quæ, nata xv Julii 1737, x Septembris 1770 Religionis habitum induit, præbente ei *Maria Antonia*, futuri regis Ludovici XVI uxore, illud ipsum pallium quod S. Reformatrix olim gesserat, quodque Parisiis inter Sacras Reliquias asservari diximus (num. 1473). Solemni huic caremonia præerat Nuntius, specialim ad hoc delegatus a Romano Pontifice, qui summo desiderio percupivisset ipse huic solemnitati præesse, ni locorum impedivisset distantia (vid. *Proyart in Vita inclityæ illius monialis*, lib. II, et gallicum opusculum D. Arlaud de Montor: Notitia templi et hospitii Montis Carmeli, Parisiis 1843). In Italia, in conventu Fanensi, *Teresia a Jesu*, in sæculo comitissa *Joanna Ghini*, vidua *Scipionis Chiaramonti Cæsenatis*, ac mater Pii VII, facta *Carmeli filia*, sexagenaria obiit anno 1773 in odore sanctitatis. In Belgio, in conventu Gandavensi, plures ex primariis patriæ familiis uno die aulam commutarunt cum asceterio *Carmeli* II Februarii 1623, serenissima principe *Isabella Clara Eugenia* cum aulico suo comitatu eas ducente per plateas urbis in cœnobium, magno apparatu ac splendido pioque populi et senatus Gandavensis applausu, ut narrat *Antonius Sanderus in sua Flandria Illustrata* (lib. III, cap. xxxii *Rerum Gandav.*), ubi nominatim quatuor ex iis ita citantur: *Domina Magdalena de Conflans*, soror marchionis de S. Remy, nunc soror *Magdalena a S. Elisabeth*; *D. Maria de Noyelles*, hæres et primogenita comitis de Noyelles, nunc soror *Maria a S. Joanne*; *D. Maria de Hallewyn*, e nobili Flandrorum familia, nunc soror *Maria a S. Joseph*; *D. Catharina de Barca*, filia *Antonii de Barca*, qui portui Gandavensi præfuit, nunc soror *Catharina de Christo*. Quod si cunctas enumerare velim *Belgicæ puellas quæ calcarunt aut hodieum calcant gentilitia scuta thesaurosque, ut præoptato sibi Sponso Jesu Christo in rigido Carmelo adhæreant, non unus mihi sufficeret paragraphus. Sed pauca quæ dixi, pro specimine sunt.*

81 Inter viros quoque qui Reformatum amplectati sunt Ordinem, non exiguus fuit numerus ortorum nobilissima stirpe. Jam inter primos *Teresiani Instituti sectatores computabatur P. Hieronymus Gratianus*, Ordinem cum fratre tribusque sororibus ingressus, quem *Bibliotheca Ord. Carm. Exc.* (p. 190) ortum dicit in aula regis Catholici, Vallisoleti, patre *Didaco Gratiano de Alderete*, Carlo V et Philippo II a secretis, et matre *Joanna de Anthisio*, nobilis Poloniæ regique Poloniæ apud Carolum V oratoris filia. Computabatur et *P. Ambrosius Marianus*, ex inclitya in regno Neapolitano domo, sodalis quondam *Hugonis Boncompagni*, Pontificis postmodum sub nomine *Gregorii XIII*, et deputatus ad Concilium Tridentinum (vide *Commentarium prævium*, num. 482). Quibus adde *P. Nicolaum a Jesu Maria*, *Genuensem*, ex illustri stirpe *Doria*. Hicque tres e primis fuerunt *S. Matris* asseclis. Mitto innumeros alios qui postea nobilitatis tesseri valedixerunt, ut, *S. Teresiæ* vestigiis insistentes, *Crucis opprobrium* sectarentur.

82 Alio nomine egregia *Teresiano Instituto*, et proin ipsi etiam *Teresiæ*, laus accrevit, nempe e doctrina qua scientias, potissimum sacras, filii ejus illustrarunt. *P. Martialis a S. Joanne Baptistæ* in *Bibliotheca Ordinis sui*, anno 1730 *Burdigalæ* edita, jam tum, ut fert libri index, sequentem scriptorum numerum collegit: qui *S. Scripturam tractarunt*,

EX VARIIS.

D

E

ut et plures clarissimi viri.

F

At major ad-huc Ordini gloria venit e cultura scientiarum, et e Missionibus,

XX VARIIS

A tractarunt, auctores 56; qui theologiam polemīcam, 27; qui scholasticam, 40; qui moralem, 40; qui mysticam, 43; qui Sacros Canones, 27; qui historiam ecclesiasticam vel civilem, 64; qui *Vitas Sanctorum*, 96; qui orationes sacras, 102; qui *ascetica religiosorum*, 61; qui alios libros spirituales composuerunt, 139; præter alios complures qui egere de mathesi, de astronomia, de litteratura, de linguis orientalibus, præcipue de Persica, a Carmelitis missionariis exculta et illustrata. Non enim solo calamo Carmelus Catholicam Fidem et pietatem promovit, sed exercito multis modis zelo. Quippe hi, e consortio sermonis Dominis procedentes, cum ipsimet arderent, aptissimi erant ut sacro quovis ministerio alios accenderent. Non parvus quoque Teresiano Carmelo honos inde accessit, quod a Clemente VIII et Paulo V præfecti successive fuerint curando Romæ Missionum negotio P. Petrus a Matre Dei et P. Dominicus a Jesu Maria. Ne quid dicam de Missionibus quas Ordo ille florentes habuit, et ex parte habet, in Perside, Syria, Arabia Felice et Indiis, formati ad id munus viri in duplici Missionum seminario, Romæ sub titulo S. Pancratii, et Melitæ sub titulo S. Teresiae.

B multo autem maxime e vita sanctitate.

B 88 Gloria denique cæteris omnibus titulis longe præcellentior enata est Reformato Carmelo e disciplina observantia, Instituti sui amore et vitæ sanctitate, qua is Ordo usque se commendabilem præstitit, hodieque præstat. Alibi mentionem jam feci de celso perfectionis fastigio ad quod, ut patet ex ipsis S. Teresiae libris, in suis asceteriis quam plurimæ filia ejus ascenderant. Tali autem stirpe salam, Teresianam progeniem degenerem non fuisse demonstrari posset vel e solis encomiis quæ frequentissime de religiosa ea familia a Romanis Pontificibus, ab episcopis, ab universitatibus et a piis doctisque viris prolata fuerunt. At, his brevitatis causa omissis, unum alterumque quod omni verborum laude majus est, breviter attingam argumentum. Hujusmodi est quod Reformatus is Ordo in gremio habuerit non exiguum personarum numerum quæ tam eminenti sanctitate effulserunt ut canonizationis earum causa introducta aut non parum protracta sit. Præter S. Joannem a Cruce, qui anno 1727 inter Sanctos, et B. Mariam ab Incarnatione, quæ anno 1791 inter Beatos cooptati fuerunt, en, e primum mihi obvii, aliquot hujusmodi Venerabilis Servos Servasque Dei. Reperio nempe (in Vita Ven. Annæ a S. Augustino, anno 1832 Parisiis gallice recusa, pag. 2) a S. Sede declaratum virtutes in gradu heroico coluisse: decreto anni 1735, Annam a S. Bartholomæo; decreto anni 1762, Claram Mariam a Passione; decreto anni 1769, Franciscum a Puerio Jesu; (inibi pag. 377) decreto anni 1776, Annam a S. Augustino; (in gallica Vita B. Mariæ ab Incarnatione, Parisiis a Cl. Boucher edita anno 1800, pag. 314) decreto anni 1789, Magdalenam a S. Josepho; (in præfata Vita Ven. Annæ a S. Augustino, pag. 2) introductam jam causam in via esse ut ad ulteriora pervenire possit, Mariæ ab Angelis et Dominici a Jesu Maria, ut et (in Benedicti XIV Opere de Beatif. et Canoniz., lib. II, cap. II, num. 11, multisque aliis locis) Annæ a Jesu, ac (in Novissima Positione super virtutibus, Romæ 1838) Teresiae Margaritæ Redi a Corde Jesu: præter alios aliasque qui me hæc non accurate perscrutantem fugiunt. Adducentur, ait Theophilus Raynaudus (in Scapulari Mariano, part. I, cap. IV, § IV) de S. Teresia loquens, Virgines post eam, Virgines plane sapientes, quæ acceptis lampadibus sumpserunt oleum secum, in quas cadit illud Cypriani elogiolum: „Flos est iste ecclesiastici ger-

„minis, decus atque ornamentum gratiæ spiritualis, D
„ læta indoles, laudis et honoris opus integrum at-
„ que incorruptum, Dei imago respondens ad san-
„ ctimoniam Domini, illustrior portio gregis Christi.
„ Ubi enim vigeat exquisitius regularis observantia,
„ ubi paupertatis sollicitus sit studium, ubi obe-
„ dientia jucundius efflorescat, ubi silentium, quo
„ multiplicitas peccatorum præpeditur, ubi collectio
„ animæ et familiaris consuetudo cum Deo diutur-
„ nior, purior, suavior reperitur, quam inter sacras
„ has virgines, haud facile dixerim. „ Propterea que
„ non mirum, si efflorescat super eas sanctificatio
„ Domini. Testes rari exempli in tot ubique Teresianis
„ parthenonibus claræ sanctitatis nomine piæ virgines
„ et jam cælo illatæ et etiamnum superstites.

§ III. Inclyta virtutis specimina numeris temporibus a sequiori Carmeli sexu edita in Belgio, Gallia et Hispania.

E

A ltero dein non minus luculento et magis universali argumento S. Teresiae filia (de solis hic loquor virginibus, eo quod historica de virorum sorte documenta mihi non suppetunt) a medio et amplius sæculo orbi Christiano testatum fecerunt non inlepuisse primitivum Reformati sui Ordinis spiritum, ac gravissimas inter ærumnas ubivis præ se tulerunt nullis corde suo excellendum minis vocationis suæ amorem et æstimationem, eæmplaque ediderunt omnimodarum virtutum ac speciatim masculæ in rebus adversis fortitudinis. Etenim a sexaginta jam annis ad hunc usque diem in cunctis prope totius Europæ successive partibus sequior ille Carmeli sexus passus est domorum suarum direptionem aut longa etiam exilia duosque carceres et sævam aliquando necem: quam haud paucæ in Gallia fortiter oppetiverunt, quando sub finem sæculi præteriti omnis dominatorum populi illius in scopulos impigisse videbatur sapientia, insaniente quæ pro Deo colebatur humana ratione (quam ipse qui hæc scribo in picta incensari vidi effigie, qualis scilicet in oppidulis adhibebatur, dum in urbis projectissima femina in principis templi altari collocabatur, ubi monstrum illud divinos usurpabat honores). A proposito meo recedere me non arbitror, si pauca quædam quæ lucluosius iis temporibus Carmelus toleravit, litteris hic consignem; cum magnam non tantum Ordinis commendationem habeant heroicamque prodant in prole fortitudinem, sed et magnam simul conferant gloriam Matri quæ talem sua institutione efformavit suoque spiritu imbuat prolem.

E Testata sit mætera Carmeli, maxime monachiam virtutis.

85 Quæ autem promam, partim hausit e manuscripta a Cortracena Carmelissa ephemeride et e pluribus editis libris, partim audivi ex ore Carmelitissæ proximæ mihi consanguinitate conjunctæ, quæ, ea Iprensi primis vicibus Ordinis sui domo anno 1783 sub Josepho II expulsa, Castellionem in Gallia petiit, ut inter suas in monasterio diem clauderet. At et hac domo turbine revolutionis Gallicanæ evulsa, dum plures e sodalibus suis capite plectuntur, feliciter nece, sed non periculo, erepta, diu Galliæ pererravit plagas Juranosque montes, millenas inter mortes, et totis sex mensibus emendicato victitans pane, illotisque usa vestibus, donec tandem Solodurum in Helvetia appulit. Rursus hinc decimo

E indicatis prius fontibus unde argumenta haurita sint.

A decimo post mense, eos tractus invadente Gallorum exercitu, profuga Alexandriam in Pedemontio proripere se fuit coacta. Sed et tertium suo quod ingressa erat monasterio expellitur. Ewin annos adhuc ferme quindecim in ea civitate morata, tandem, ut exiit Napoleon, trigesimo tertio exilii sui anno Belgium repetivit, ubi abhinc sexennio pientissime in Domino obiit, annos nata quatuor supra octoginta. Ergo quæ ipsa qua oculata testis mihi sæpe enarravit, in passim dicendis interseram, eaque confirmabo aliis quæ ad manum mihi sunt, quæque suo citabo loco, documentis.

In Austriaci
primum ditio-
nibus

86 Posteriore sæculi decimi octavi parte vehementer impeti cœperunt Religionis Catholicæ dogmata et instituta, vehementius autem appeti Ecclesiæ Catholicæ bona, speciatimque tunc passim tractus est ut inutile terræ pondus et prope ut crimen ac scelus quicumque in asceterio occuparetur jugibus Dei laibus canendis, satage-retque fuis precibus a populo avertere vindictam cœlestem. In Austriaci primum ditonibus a Josepho II, ut suæ matri anno 1780 successerat, sine mora suppressæ sunt contemplativorum, ut dicuntur, Ordinum domus. Quam firmo autem animo, pulsæ sacris suis domiciliis, S. Teresie filie in sua vocatione perstarent, innocescit ex litteris quas Reverendissimus Præpositus Generalis Congregationis Italicæ, P. Hilarion ab omnibus Sanctis, scripsit ad Ludovicam Franciæ, filiam, ut supra dixi, Ludovici XV, et amitam Ludovici XVI, monialem in conventu Sandionysiano. Optima enim hæc virgo, ut audierat sororibus suis in remotis iis plagis ingruere persecutionem, sollicitæ pietatis ducta sensu, rogat P. Generalem ut certiore se dignaretur facere de earum statu. Ad ejus ergo litteras respondit Reverendissimus sequentia: In Germania, Carmelitanas Viennæ, Græci, Pragæ, Neostadii, in S. Hippolyti Lincii et Leopoli, domo sua jam esse ejectas. Ex his postremæ civitatis moniales, una dempta, in vicina Poloniæ Ordinis monasteria commigrasse; Græcienses et Pragenses, quibus sui Instituti in vicina regione non patebat domus, uno sub tecto convivere; reliquiarum vero domorum sorores admissas fuisse in monasteria aliorum Ordinum. In Italia tres dumtaxat domos fatali decreto subjacuisse, videlicet Mediolanensem, Cremonensem et Mantuanam; hujusque, Mantuanæ nempe, incolas ad unam omnes capessivisse aliud Carmeli domicilium, et paritas esse in Parmensi, Regiensi, Placentino ac Bononiensi. . . Ast omnium miserabiliorem fore sortem numerosarum in Belgio filiarum, quæ propediem suis propellendæ quoque erant et claustris; jamque supellectilia earum a fisci administris esse censita. . . Summo interim sibi esse solatio Bruxel-lenses moniales (quod et provinciali norat) in Galliæ monasteria receptum iri, moto nimirum rege supplicibus precibus quibus apud eum illa ad quam scribebat Ludovica Borbonia egerat. . . Postremum, enixe se cæteras potenti ejus patrocinio commendare, ut illas Belgici Carmeli incolas, quas modo ut filias regebat, saltem ut sorores sub alio deinceps regimine in tuto esse sciret (novit lector Excalceatas in Gallia non subfuisse Carmelitanis viris, sed aliis superioribus aut commissariis apostolicis.

summa inju-
ria et impru-
dentia exter-
minari fac-
tunt Carmeli
conventus.

87 Dum hæc Præpositi Generalis litteræ novum solertis principissæ erga miseræ sorores pietati calcar addunt, ipsaque e regia Ludovici XVI liberalitate cuncta disponit ad exules recipiendas, ferale promulgatur in Belgio edictum de supprimendis, contemplativis Ordinibus. Asceteriorum itaque incolæ suis spoliantur illic bonis suisque exterminantur domiciliis, quamvis ipsæ

hæc e juratis patriæ legibus non minus æquo pleneque possiderent jure legalique non minus titulo quam quisque suam herus domum, sicut ipsum demagogum Mirabeau fassum esse affirmat Cl. de Gerlache in sua Regni Belgici Historia (Bruxellis anno 1839, tom. I, pag. 121; aut anno 1842, tom. I, pag. 155). Memorent alii qui sortem populorum fastis inscribunt, quomodo novum hic calculum experientia adjecerit S. Scripturæ oraculo, pronuntiantis justitiam elevare gentes, miseros autem facere populos peccatum (Proverb. XIV, 34); explicentque quo pacto publica æraria, in quæ tantum alieni auri congestum erat, brevi fuerint ære alieno supplenda; atque evolant qua ratione stipendiarii milites in bello quod Josephus II adversus Turcas suscepit, brevi absorberint omnes thesauros congregatos e divenditis bonis extinctorum bis mille monasteriorum (quot Fellerus numerat in suo Diario ad annum 1788, tom. III, pag. 535), dum in his juxta computum Cl. de Gerlache (loco mox citato) trecenti supra triginta tria millia innocuorum incolarum eatenus sua vicerant penu, largisque vicinos pauperes sustentarent eleemosynis.

88 Interea, cum de excisis monasteriis in multis Europæ regionibus mihi sermo est, repeti jure a me potest quod Joannes Marshamus, anglicanæ licet ecclesiæ membrum, abhinc duobus sæculis, de patria sua agens, hoc modo scripsit: Jamdudum diem fatalem obierunt monasteria nostra; nec præter semirutos parietes et deploranda rudera supersunt nobis avitæ pietatis indicia. Minus impendiosa hodie cordi est Religio, et vetus dictum obtinet: « Religentem esse oportet, religiosum ne-que fas » (A. Gell. lib. IV, cap. IX). Videmus nos, heu videmus, augustissima templa et stupenda æterno dicata Deo monumenta, quibus nihil hodie spoliatus, sub specioso eruendæ superstitionis obtentu, sordidissimo conspurcari vituperio, extremamque mane interneconem! « Ad altaria Christi stabulati equi, Martyrum effossæ Reliquiæ » (Hier. epist. III, pag. 32, A. ad Heliodorum). Sunt quidam zelatores adeo religiosos delirantes ut religiosos veterum Ordines ex τοῦ φέροντος τῆς ἀβύσσου (Apocalypsis IX, 3) prognatos aiant. Ita licenter sibi indulget προσηβία. Insuper sane mihi quoque, Vitam commentato Institutricis religiosæ familiæ, multaque proin de monasteriis sermocinato, contigerit quod idem Marshamus subjungit de Monastico Anglicano: Neque deerunt hæc qua vivimus ætate homunciones elephantina olfacientes proboscide, qui ista quæ jam prodeunt, tanquam futilia, inutilia et hodiernæ rerum conditioni minus congruentia damnabunt, et non tantum a bibliothecis eliminanda, sed et flammis tradendo judicabunt (in Propylæo ad Monasticon Anglicanum).

pulchre mona-
steris olim
suffragato
Marshamo,
li et acathe-
lico.

E

89 Sacratæ itaque, ut dixi, Excalceati Carmeli in Belgio virgines, nullius criminis reæ, a Religionem perosis avidisque spoliatorum ecclesiasticorum, suis e domiciliis per sacrilegum nefas apertamque injustitiam foras projectæ, quærebant locum ubi pedem figerent. Potenti Ludovicæ Borboniæ patrocinio, exulaturis patuerunt Carmelitanarum in Gallia domus. Atque eo se recepit mediâ et amplius Belgarum pars. Scilicet, ut notatum invenio in Manuscripto archivi Cortraceni, inter eas quæ primitus, id est anno 1783, patriam reliquerunt, hospitatæ sunt:

Mulæ tum
Carmelitanæ
Belgio Gal-
liam petiverit,

- 13 Bruxellenses (id est tota familia): in conventu Sandionysiano.
- 2 Alostanzæ: ibidem.
- 5 Antverpienses: 2 Remis, 2 Hovt, 1 Leodii.
- 3 Vilvoordenses: 2 Parisiis, platea vulgo Chapon, 1 Ambiani.

EX VAHLIS.

A 7 Ruremundanæ: 3 Ambiani, 2 Viroduni, 2 Metis.
6 Gandavenses: 4 Gisoritii, 1 Trevis, 1 in Gandavensi Anglarum conventu (hæc enim domus, ut et Lyrana et Hoogstratensis, quæ a contribulibus suis fuerant fundatæ, suppressionis decreto non subjacebant).

12 Teneramundanæ (id est tota familia): in duobus conventibus Parisiensibus, platea S. Jacobi et de Grenelle.

7 Iprenses: 3 Rothomagi, 3 Castellione, 1 Insulis.

8 Brugenses: 5 Parisiis, 3 Pontisaræ.

12 Montenses (id est tota familia): Duaci.

12 Tornacenæ: 7 Insulis, 1 Trevis, 1 Castellione, 1 Parisiis, 2 Valencenis.

5 Contracenæ: Pontisaræ.

non tamen omnes, et ob justas quidem rationes,

90 Dein, tractu temporis, exulum numerus adhuc crevit, ita ut anno 1787 viginti quatuor essent supra centum: e quibus centum et duæ interiorum Galliam habitabant, cæteræ vero viginti duæ hærebant in Gallicis Leodiensibusque Belgio vicinis tractibus. Is autem numerus eo magis mirandus est quod a decennio et amplius Belgica monasteria multas ob vexationes fere emorerentur, et proin incompletus esset monialium in omnibus prope domibus numerus. Etenim jam diu Vienneensem aulam veneno Jansenistico infecerant duo clarissimi medici van Swielen et Dehaen, viri specietenus Catholici, et qua tales missi a celebri Boerhave, quem imperatrix Maria Teresia duos artis suæ peritissimos, sed Catholicos, rogarat (vid. Mémoires pour servir à l'Hist. eccl. Paris 1815, in Catal. Scriptorum, ad xxii Dec. 1772). Ea igitur ratione factum est ut, inter alia illata Religioni impedimenta, etiam monasterium ingressuris repagula objicerentur, ab ætate, a dote, a consensu parentum, fieretque difficilis, et proin rarus, aditus ad religiosas familias. Præterea moniales e Belgio in Galliam migrantes et Charybdi in Scyllam propemodum incasuræ erant: nam adeo grassabatur gliscibatque in dies feda in eo regno impietas, ut superior Carmelitissarum in Gallia, D. Rigaud, assereret anno 1780 inter centum incolas Parisienses non esse duodecim qui gravissimum Sacræ Communionis paschalis præceptum implerent (vid. Histoire des religieuses Carmélites de Compiègne conduites à Péchafaud. Sens 1836, p. 176), atque ut eo fere tempore cordati viri jam præ sagirent et asserveranter prædicerent non elapsum iri decennium, quin proscribendi essent sacri Religionis ministri, divinaque Mystera in cryptis et latibulis peragenda. Vide Journal historique D. de Feller, ad annum 1786 (tom. I, pag. 230 et 318). Habitabant ibi, ait perspicax ille immortalique laude dignus Catholicæ Religionis athleta, verba Isaia XIII, 21 et 22, usurpans, habitabant ibi struthiones, et pilosi saltabant ibi. Et respondebant ibi ululæ in ædibus ejus, et sirenes in delubris voluptatis. Imo, quod magis mirabile est, quoque multi passim laudant a celebri ecclesiaste Beauregard coram aula regia Parisiis fuisse prænuntiatum anno 1789, idem Fellerus apertissime prædixerat toto prius quam Beauregardius triennio, ea instare tempora quibus impudicæ theatri actrices intra profanandorum sanctuariorum parietes ab apostatis Catholicis pro Deo colerentur, scorta simul et idola! (Vide locum Felleri supra citatum; item vide pag. 420, ubi tam eloquenter de misero temporum eorum statu disserit ille auctor, ut nesciam an quidquam promi possit Catholico pectore dignius).

non autem ob defectum virtutis,

91 Has igitur aliasque ob causas quas silentio prætereo, ipsi Belgii episcopi extinclarum domorum monialibus non dissuadebant quidem, sed

nec suadebant emigrationem in Gallias. Ergo, si D
multæ eo se non receperint, invitantique Ludovicæ Francicæ, ipsique qui id cupiebat, at non jubebat, Reverendissimo P. Generali morem non gesserint, id non imputandum est labanti in vocatione animo aut affectui carnis et sanguinis, sed justis, ut probabile est, causis ac rationibus, quas inter ea multis erat communis, quod decrepitis infirmisve sororibus quibus exiliis inter impossibile erat, esset ab iis e charitatis lege inseriendum. Imo, quantum e documentis testimoniisque intelligere potui, ne vel una Belgici Carmeli sanctimonialis fuit quæ in suo statu, quantum per circumstantias licebat, sancte non perseveraverit.

92 Quod si quis ab exemplis nosse velit quanta in Belgico Carmelo vigeret virtus et quam vere Teresianæ eæ essent virgines, legat in appendice operis Cl. Proyang: Vie de Madame Louise de France, religieuse Carmélite, fille de Louis XV, relationem emigrationis Carmelitanae familiae Bruwellensis. Modica earum suppellex, ut præcitate a fisci administris censu prope indigna haberetur; via ullæ ab exulaturis convasatæ reculæ, rhedisque suis viæ quidquam asportatum præter tria sacra corpora B. Alberti et Venerabilium Annæ a Jesu et Annæ a S. Bartholomæo; fracta præ dolore valedicturi eis Cardinalis de Francenberg post distributam ullimo a se S. Synaxim vocæ et interrupta oratio; processionalis descensus in ipso abitus momento ad loculamenta quibus inclusa jacebant cadavera et cineres defunclarum suarum sororum, ut ultimum eis vale dicerent, æternamque in cœlis requiem apprecarentur; oscula humo affixa in carissimis illis locis in quibus commori et contumulari maluissent; fletus singultusque circumfluentium, summo licet mane, vicinorum ad rhedas quæ avecturæ erant voluntarias eas exules, patriæ Religioni gratissimas; stipatio devotorum Carmelo amicorum, æstimatissimorumque virorum D. de Villegas d'Estaimbourg ac baronis de Peuthy; ultima denique abeuntium mora in ecclesia Hallensi ad celebrandam B. Virginis statuum, ut Deiparæ Angeloque Belgii tutelari postremum suam patriæque sortem commendarent: hæc omnia in supremo eo momento demonstrant et heroicam in Teresianis iis virginibus virtutem et magnam hominum erga Carmeli Ordinem venerationem. Ea autem veneratio liberius meliusque exercere se potuit, quando, conversis rebus politicis, xxv Junii anni 1790 postliminio e Gallia revertentes, splendida lætaque pompa, et quaque moniali præcipuam quamdam e Bruwellensi tabilitate matronam ad latus habente, in basilicam S. Gudulæ primum, clero præeunte, conductæ fuerunt, et inde, postquam decantatus solemnissime fuisset hymnus Te Deum, tandem iterum reductæ ad optatissimum suum claustrum (vid. p. xviii Vitæ P. Cornelii Smet, præfixæ præstanti viri illius operi cui titulus: Het Leven van onzen Heer Jesus Christus, Brussel, 1841). Ast eheu! novæ eas rursus manebant ærumnæ, quas æque fortiter tolerarunt, cum Gallorum, qui Belgium invaserant, decreto anno 1796 suppressa denuo monasteria sunt.

93 Mitto æqualia aliorum Belgicorum conventuum exempla; e Bruwellensi enim, cujus reliqui omnes similissimi erant, disci omnes possunt: ac propero ad declarandum jam breviter S. Teresiæ gloriam posthumam eæ constantia qua etiam in Gallia Eccealecati Carmeli moniales sub finem sæculi præteriti durissima quæque perpeti maluerunt quam a sancta sua vocatione deficere et maculam inferre gloriæ suæ. Uno autem argumento id demonstrari potest, quod suppeditat

quæ quanta in iis fuerit, probatur exemplo Carmeli Bruwellensis.

E

F

In Gallia quoque persistere Carmelitanae in vocatione:

A *suppeditat Cl. d'Hesmivy d'Auribeau, archidiaconus et vicarius generalis Diniensis, qui jussu Pii VI Romæ collecta multa documenta anno 1794 in lucem dedit sub titulo: Mémoires pour servir à l'histoire de la persécution française. Nimirum hic (tom. I, part. II, pag. 537, art. Paris) agens de heroica fortitudine quam devotæ Deo sponsæ excernerunt in æstu persecutionis Gallicanæ, testatur sequentia: Carmelitanæ præ cæteris virgines animos dedere Catholicis invicta sua constantia. Austerus ille Ordo, qui inter suas nuperrime computarat Ludovicam Borboniam, erat numerosus imprimis. Attamen inter mille nongentas et amplius moniales vix quinque aut sex defecerunt.*

ut liquet sup-
plicibus earum
litteris;

94 *Hæ communibus supplicibus litteris, simul ac sparsus fuerat rumor de imminente domibus suis excidio, ad congregatos eos primores cives qui regni Galliarum fata regenda sibi arrogarent, confugerunt: inque iis ea qua insones decet libertate mulieres hæ illos alloquebantur. Quo, inquebant, pacto proscriptis et convellatis Institutum quod nunquam non sibi demeruit dominato-*

B *rum in Gallia tutamen, populi æstimationem, multitudinis gratitudinem? Eoquam domum feratis destrui, in qua amita augustissimi monarchæ potiores vitæ suæ annos recens transegit? Carmelitanarum fortuna nunquam talis fuit quæ cupiditatem alliceret; neque earum indigentia benefactoribus umquam fuit oneri. Sed nobis euangelica ea est paupertas qua nobis sufficimus, miseris opem feramus, patriæ non desimus, magnæque gaudeamus felicitate, plurimarum licet rerum abstinentes. Libere vota profitemur. Monasteria nostra omnes nos æquales habent; dives illic nulla, nulla nobilis: omnium par est regulis legique subjectio. Non hic, quod fama mendax spargit, victimæ, amissa libertate, lenta tabe consumuntur. Contra vero (Deum testamur!) si qua est in mundo felicitas, hac nos sub umbra sanctuarii fruimur. Ac, si denuo optandum esset mundum inter et monasterii clathra, nulla nostrarum si quæ factum olim delectum ratum non habeat, idque adhuc majore quam prius lætitia. . . Nolite igitur iis nos expellere refugium in quibus omnium consolationum fonte gaudemus. Illa magis de novo aperiatis et pietati quæ suam ad hoc vitæ genus vocationem exploratam habet, et infortunio cui sanctæ hæ latebræ modestum præbent asylum. Mementote venerabilium earum exulum (Belgas intelligunt, quas ad primum earum in Galliam*

C *ingressum Ludovicus XVI civitate donarat) quæ confidenter hospitem jura hic quaesierunt. . . quæque vos obtestantur ut in pace diem hic claudere sinantur. Hanc supplicam, illustres viri, omnium quotquot in regni monasteriis existunt, sororum nomine, demisse vobis porrigimus. Omnes, apposito litteris his, quas suo etiam sanguine exarare paratissimæ erant, chirographo, testatæ sunt malle se pati mille mortes quam status sui jacturam facere: quod eis pro martyrio esset. Instrumenta quæ fidem faciant eas in suo vitæ genere perstare velle, in manu sunt unius e comitiis vestris (Illustrissimi episcopi Claromontani), qui ea exhibebit simul atque id exegeritis. Cum iis omnibus, unanimi id fate-mur voce, pro crudeli maxime injustaque oppressione haberemus, si nostra turbarentur asyla, quæ tuta inviolabiliaque esse semper existimavimus. Summa veneratione, etc. Signatum erat: Superiorissa et religiose Carmelitanæ (vid. d'Hesmivy d'Auribeau, part. II, pag. 655).*

idque exemplo
confirmatur
Carmeli Viro-
dunensis et
Lugdunensis,

95 *Si particularia investigare et evolere placeret celsarum virtutum exempla quæ in rerum Gallicarum perturbatione singuli monialium conventus et singulæ cujusque conventus moniales*

ediderunt, non unum mihi concinnandum esset volumen, sed plura. Adeat qui hujusmodi specimina habere voluerit, prædictum opus Cl. d'Hesmivy d'Auribeau. Ibi videre est (pag. 535) Carmeli Virodunensis, item (pag. 1043) Carmeli Lugdunensis sanctimoniales ferocibus dolosisque suis judicibus talia esse locutas ut Pater celestis os eis dedisse videatur cui non possent resistere omnes adversarii eorum. Ad priorum responsa ipse in episcopalem Virodunensem sedem intrusus episcopus Aubry erubuit; et a mulierculis victus, turpiter ex acie cessit. Eodem modo tumultuarii feroces judices Lugdunensis tribunalis, postquam totum quadrivium nihil non tentassent ad animum virginum illarum frangendum, liberæ eas, nec supplicii terrore fractas, nec dolis deceptas, dimittunt, stupentibus quodammodo ipsismet lupis agnos faucibus suis lacari, atque uno istorum judicum ultro fatente se jam miracula admittere; quippe qui tanta animi sui conversione in semetipso miraculum experiretur.

EX VARIIS.

96 *Verum nusquam immissa cœlestis fortitudo sanctaque simul et modesta virginum illarum judicibus suis respondentium audacia elucit magis, quam in agone quem tredecim Compendienses Carmelitanæ sustinuerunt adversus judices aut magis adversus monstra quæ omnem justitiæ et humanitatis sensum excuerant. Ecce ea de re egregia relatio quam neci fortuito erepta superstes quædam ejusdem conventus soror composuit, quæque anno 1838 Senonibus edita est sub hac inscriptione: Histoire des religieuses Carmélites de Compiègne conduites à l'échafaud le 17 juillet 1794. Religiosa ea familia, in qua abneptis debebat celeberrimi regii administri Colbert (vid. eam Relat., pag. 13) et in qua e regia Ludovici XVI domo principissæ Aloisia, Victoria, Sophia et Ludovica, quoties aula Compendii agebat, sæpe ad mensam sive lectricum sive ministrantium partes obibant (ibid. pag. 2), fervens, inquam, ea domus tam sancte observabat religiosam disciplinam, ut D. Rigaud, unus e tribus Carmelitanarum in Gallia visitatoribus, cum pro officii sui munere domum inspexerat, non haberet quod corrigendum eis commendaret (ibid. pag. 182). Legi illic potest (ibid. pag. 50 et seqq.) qualia candidis iis animabus crimina objicerentur, quæ fuerint judicum interrogata, quæ sororum responsa, qualis ab iniquo præside pronuntiata condemnatio, denique quam læte excepta mortis sententia: quæ omnia in ea Relatione clauduntur sequenti necis descriptione: Fideles illæ Christi sponsæ F mane ad mortem sese præpararant, ac canendis Dei laudibus occupabantur. Ut autem in carros, ad supplicii locum avehendæ, conscenderant, cantabant Psalmum " Miserere ", Antiphonam " Salve Regina ", ac " Te Deum. " Dein, cum perventum esset ad terminum ac descendendum e vehiculo, octogeneria monialis, cujus omnia membra arthritide erant constricta, movera ipsa se nequibat, neque a sororibus, quarum manus vinculis erant innexæ, poterat juvari. Hæc videns licet impetu in eam ferretur, projecitque ceu massam plumbeam ex curru; ac viventem adhuc anum, sed totam sanguinolentam et attrito fronte visu horridam, immanes lictoris satellites in ferale pegma trudunt, cultroque collum subnectunt.*

præcipue vero
e necatis Com-
pendienses,

E

F

quarum mors
hic describitur.

97 *Ut pertigerant supplicii locum, omnes cantare cœperunt hymnum " Veni Creator ", ac renovare promissa Baptismatis et formulam votorum Religionis. Animadversumque non sine magna admiratione fuit carnificem et satellites totamque circumfusam multitudinem, nullo edito iræ vel impatientiæ*

EX VARIIS.

A impatientiæ signo, sive in illa hæc Catholicæ pietatis exercitia obirent et complerent. Plebs quæ quæ vias quibus transvehebantur, obstruebat, quæque solebat in eos quos aristocratas vocabant, indigne vociferari, ne vel mutiebatur, aut, si quæ vox percipiebatur, plangentis erat et admirantis innocentium, taliter supplicium patientium, sortem. « O animas, aiebant, candidas! Quam celestis illæ vultu! « Certe, si his apertus non pateat paradisis, paradisis nulli erit. » Reverenda Mater Priorissa, ut altera Machabæorum mater, poposcit, et a torture impetravit, ut omnium postrema moreretur. Atque is, ait *relatio*, si accusatores et iudices spectes, atrox illius causæ exitus fuit; si vero heroicam in victimis constantiam, finis fuit gloriosissimus. *Humata dein fuere cadavera in suburbio S. Antonii, in eo cimiterio ad quod religiosa modo familia SS. Cordium, dicta de Picpus, habitat, et in quo congesta fuerant, juxta Relationem (pag. 33) 1298 corpora quæ intra sex hebdomadas, a XIV Junii ad XXVII Julii, fælix revolutionis Gallicanæ sequebatur. Horum occisorum nomina typis vulgata fuerunt anno 1814, et in eo elenco nomina tredecim monialium adjuncta sunt centum et viginti quatuor aliis eodem die morti datorum nominibus.*

B. Ea monialium fortitudo honoris fuit Religionis Catholicæ ac vitæ monasticæ.

98 Omitto plura hujusmodi Christianæ fortitudinis exempla, quæ cum legeris, Acta de legisse putes priscorum Martyrum, qui, ante Decii, Diocletiani Saporis satellites immoti serenoque stantes ore, quasi in alienis corporibus patiebantur, ac in morte ridebant. Tale interim animi robur ipsique in electo a se statu sacratarum Deo virginum constantia magnam Ecclesiæ Catholicæ ipsique monasticæ vitæ comparavit gloriam. Nam, ut laudatus sæpe d'Hesmivy (part. II, pag. 537) asseverat, inter quadraginta duo ferme millia virginum, quot tunc capita in Galliarum monasteriis numerabantur, non fuere ducentæ ex omnibus simul religiosis familiis quæ aut in Deum fuerint sedifragæ aut in regiam potestatem, emittendo nempe improba quæ tunc extorquebantur jurajuranda. Atque eo modo, ut rite observatum est a Cl. Barruel in sua Cleri Gallicani Historia (Antverpiæ 1794, part. I, pag. 19), numerosæ illæ virgines, cum oblata, imo obtrusa, libertati præhaberent dilectos suos cancellos, mendacii et calumniæ convicerunt insinceros vitæ monasticæ detractores, qui sæculo præterito universæ Europæ persuadere conati fuerant monasteria non continere nisi miserandas incarceratas puellas, quæ alienæ voluntatis erant victimæ, et quibus per gratum feret, si ruptis vinculis et clathris, in libertatem assererentur. Simul et sanctimoniales illæ præclara tali agendi ratione luculenter demonstrarunt quanta sit differentia inter castas virgines quæ in Religione Catholica Jesu Christo sese devocent, et inter jactatas ab hodiernis avitæ Religionis desertoribus priscas Vestales, quæ, septenæ quamquam tantum erant, non infrequenter, quia violatæ castitatis reæ, e decreta sibi pœna, humo infodiebantur: ut legere est apud Eusebium, S. Ambrosium, Prudentium, etc. (vid. Memorialia Trivoltiana, ad annum 1720, pag. 848).

C. Dicta confirmantur pari in Hispania virginum hodie non constantia.

99 Neque in Belgio et Gallia dumtaxat fracti illapsique, ut ita loquar, Ordinis ruinæ impavidas et constantes virgines ferierunt, sed et recens in Hispania. Grassata enim et illic est persecutio adversus Catholicam Religionem sacraque ejus instituta; atque XI Martii anni 1886 in moniales earumque domos sequentia decreta prodierunt (quæ legi passim possunt in illius temporis diariis, v. g. Cl. Kersten: Journal historique et litté-

raire, Liège, tom II, pag. 654): Domicilia monialium ad eum numerum restringentur qui necessarius est ut commode capiantur quæ exire detrectabunt. Religiosæ quarum domus supprimentur, dispicientur in domos conservandas. Nulla autem manebit domus, nisi viginti professas contineat. Eadem civitate contineri non poterunt binæ ejusdem Ordinis domus. . . Religiosis ad statum sæcularem ante redactis et quarum domus jam extinctæ sunt aut deinceps extinguentur, pensio fiet quinque realium (sive circiter franci unius et quartæ ejus partis); si vero in alia religiosa domo vivere maluerint, pensio tantum fiet quatuor realium (sive unius circiter franci). Interim in illis vacationibus et angustis, quibus non tantum religiosis familiis novitias adscribere votaque proferri velatur, sed et illæ familiæ bonis omnibus spoliantur, domiciliorumque numerus, congestis multis monialibus in domos pauciores, quam plurimum minuitur, in tali, inquam, rerum statu sacræ Deo virgines in electo a se statu perseverant, atque in cuncta Hispania vix ullas reperire est moniales quæ obtrusa sibi libertate uti velint, quamvis plurimis in locis ob solutum male a gubernio censum prædura egestate premantur. Speciatim autem, quod Excalceatam S. Teresiæ familiam attinet, plures, rerum hispanicarum bene gnari, asseverant inauditum sibi esse vel unius Teresianæ virginis liberum et suo, licet reserato, asceterio egressum, necdum ullius a religioso statu apostasiam: unde fit ut ipsa quæ Catholicis partibus adversantur diaria sanctam eam virginum in claustrali vita pertinaciam stupeant ac prope laudent. Denique, ut post sæva ea quorum memini tempora primum eluxit aliqua in Belgio et Gallia libertas restituendi monasteria, brevi restoruit Teresiana familia, ita ut in utroque eo regno hodie non exiguus existat numerus domorum, quas suo quodammodo e cinere renatas dixeris.

§ IV. Conspectus provinciarum ac domiciliorum utriusque Congregationis Ordinis Carm. Exc. quæ erecta fuerunt a tempore S. Teresiæ usque ad nuperas rerum subversiones.

CONGREGATIO HISPANICA

SEU S. JOSEPHI.

Antequam Carmelus a S. Teresia reformatus in duas Congregationes abiret, constitutæ fuerant anno 1588 sex provinciæ: quarum prima, sub titulo S. Eliæ, Veterum capiebat Castellam cum Navarræ regno; secunda, sub titulo S. Spiritus, Castellam Novam et regnum Murcianum; tertia, dicta a S. Angelo, Andalusiam superiorem; quarta, S. Philippo diccata, Andalusiam inferiorem cum Lusitania; quinta, sub S. Josephi patrocinio, Catalaniam, Aragoniam et Italianam; sexta demum, a S. Alberto nomen mutuata, Novam Hispaniam in terris ultramarinis. Stetit hæc provinciarum distributio (divulsis tamen interim, nempe anno 1600, monasteriis Italicis) ad annum usque 1610; quo anno congregatæ in capitulo generali decimo Patribus visum fuit unam ex utraque Andalusia provinciam conficere, præposito Lusitanis

A nis vicario provinciali. Ortis hinc controversiis Romamque anno proxime sequenti delatis, R. P. Alphonsus a Jesu Maria, quartus Carmelitarum Excalceatorum in Hispania Generalis, probante Antonio Cajetano, Capuano archiepiscopo et Nuntio apostolico, cui hujus rei procuracionem Paulus Papa V commiserat, die XIII Aprilis 1612 cum summo omnium suorum applausu vicariatum Lusitanæ, quamvis sufficientem provinciæ constituendæ cenobiorum numerum nondum haberet, in provinciam sub S. Philippi titulo erexit; quo pacto, coactis jam in unam S. Angeli provinciam Andalusii, in senarium rediere provinciæ numerum.

Cum autem anno 1640 Catalini primum et mox etiam Lusitani imperium Philippi IV, Hispaniarum regis, detrectare cepissent, adeoque ab ineunte anno 1641 regia in Lusitaniam potestate gauderet Joannes dux Braganthinus, Barcinonenses vero cum magna Catalanæ parte ad Galliarum regem Ludovicum XIII descivissent, congregati Pastranzæ anno 1643 Carmelitæ Excalceati suam S. Josephi provinciam ita disperterunt ut penes provincialem maneret ea Catalanæ pars quam Galli eatenus occupabant, reliquam provinciæ partem vicarius administraret; item capitulis ac diffinitoriis provincialibus in Lusitania et Catalonia tempore belli celebrandis solito ampliorem, quantam scilicet rerum adjuncta exigere viderentur, concessere potestatem: denique, præter leges communes, aliquem e provincia Castellæ Veteris designarunt qui vices diffinitoris provinciæ Lusitanæ suppleret. Triennio post, in capitulo generali vigesimo secundo, nullus e provincia Lusitana diffinitor, sed hujus loco (prouti jam pridem quoad Mexicanam provinciam obtinebat) alius ex toto, ut dicitur, Ordine fuit electus; isque, ex decreto S. Congregationis negotiis Episcoporum et Regularium præpositæ edito XXVII Aprilis 1646 et deinceps binis Innocentii X litteris apostolicis confirmato, non diffinitor provinciæ S. Philippi, sed sextus diffinitor appellatus. Ad eandem normam, propter Lusitanorum absentiam, diffinitorium generale constitutum fuit in tribus sequentibus capitulis generalibus, annis 1649, 1652 et 1655. Quoniam autem Chronicon Ord. Carm. Exc. anno 1657 desinit et cætera circa hanc rem documenta mihi desunt, comperit non habeo num qui e Lusitana provincia ad capitula generalia sui Ordinis venerint ante pacem anno 1668

B Hispanos inter ac Lusitanos intiam. Verum recrudescente bello anno 1704, iisdem ac anno 1646 redeuntibus difficultatibus, sextus iterum diffinitor, teste ultimo continuatore Chronici (lib. XXIII, cap. I, num. 11, et lib. XXIV, cap. XVIII, num. 7), e toto Ordine assumptus fuit; idque hodie etiam obtinere, docet nomenclatura mox citanda. Denique e litteris nuper ex Hispania ad nos datis accepimus provinciam illam Lusitanam jam dudum separatam et a quibusvis aliis independentem existere, ita ut nec ad Hispanicam Congregationem pertineat, nec aggregata sit Italicæ.

C Porro, cum labente sæculo XVII numeris cenobiorum in Aragoniæ regno multum creverisset, creata fuit anno 1685 nova Aragoniæ provincia sub S. Teresie titulo. Idem obtinuit pro Andalusia inferiore anno 1688, pro Navarra anno 1704, et demum pro Murcia anno 1713. Atque hæc quidem de Congregatione Hispanica in universum prænotanda duxi; quæ anno 1832 adhuc numerabat in Hispania provincias octo, in usque domos virorum centum et tredecim, prout agnoscere est e nomenclatura omnium Superiorum eo anno confecta et typis excusa. Monialium vero

Ordinis jurisdictioni subditarum, inquit is qui prædictam nomenclaturam ad nos anno 1840 destinavit, cenobia sexaginta circiter manent: aliarum autem Ordinaris subjectarum monasteria non pauca; at numeri mihi ignoti. Erat præterea, subdit idem, alia provincia, S. Alberti dicta, in regionibus Novæ Hispaniæ, nunc reipublicæ Mexicanæ; cujus domus virorum sexdecim, monialium vero sex aut octo facile numerari possent. Singularum nunc provinciarum domicilia, additis Patronorum nominibus et annis foundationis, ex ordine enumerabo: adhibendo Chronicon Ordinis, nomenclaturam paulo ante memoratam, tabulas topographicas simul et chronologicas provinciarum hujus Congregationis anno 1739 excusas, elenchum qui ad diem xv Octobris in Tamayi Martyrologio Hispanico legitur; præcipue vero elenchum quem P. Dositheus a S. Alexio tomo posteriori Vitæ S. Joannis a Cruce inseruit, et cui in exemplari quo utor, recentior manus adscripsit aliquot cenobia condita ad annum usque 1746, necnon catalogum quem circa finem anni 1844 R. P. Emmanuel a S. Rosario nobis describere dignatus fuit ex notis quas in cenobio suo conservant Carmelitissæ Excalceatæ Oscenses. Annotationes quasdam, ubi res feret, interseram. Præmittendum autem est, extra provinciarum ordinem,

Romanum hospitium, SS. Annæ et Joachim, E anno 1610 cum venia Pauli V Summi Pontificis erectum; in quo procuratores generales, pro negotiis Congregationis ad Romanam Curiam deputari soliti, cum suis sociis residerent. De hospitii hujus origine et incrementis agit continuator Chronici (lib. XIII, cap. XI).

I. PROVINCIA CASTELLÆ VETERIS SEU

S. ELIÆ. (Erecta anno 1581.)

MONASTERIA VIRORUM.

1 Durvelense, B. V. M. de Monte Carmelo.	1568
2 Manceranum, B. V. M. de Monte Carmelo.	1570
cui successit Abulense, S. Teresie.	1600.
3 Vallisoletanum, B. V. M. de Consolatione.	1581
4 Salmanticense collegium, S. Eliæ.	1581
5 Segoviense, B. V. M. de Monte Carmelo.	1586
6 Fluvii Sicci, B. V. M. de Monte Carmelo.	1588
7 Taurense, Incarnationis.	1589
8 Banezense, B. V. M. de Monte Carmelo.	1595
9 Palentinum, B. V. M. de Monte Carmelo.	1599
10 Batuecanum desertum, S. Josephi.	1599
11 Methymnacampense, Corporis Christi.	1645
12 Albanum, S. Joannis a Cruce.	1679
13 Fontiberiense, S. Joannis a Cruce.	1723
14 Padronense, S. Josephi.	1738

Quatuordecim hæc monasteria adhuc existebant anno 1832. Abulense ab anno 1636 solum occupat cui domus natalis S. Teresie fuerat superstructa; Fontiberiense pariter natali S. Joannis a Cruce domui substitutum fuit. P. Emmanuel a S. Rosario Banezensi assignat annum foundationis 1590, et Padronensi annum 1700. Adjungenda prædictis monasteriis tria hospitia: videlicet Penarandense, Ponferratense et Albercense; quorum postremo in tabula topographica adscribuntur hæc verba: pro Fratibus eremi.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

1 Abulense, S. Josephi.	1562.
2 Methymnacampense, S. Josephi.	1567
3 Vallisoletanum, Conceptionis B. V. M.	1568
4 Salmanticense, S. Josephi.	1570
5 Albanum, Incarnationis.	1571
6 Segoviense, S. Josephi.	1574
7 Palentinum	

7	Palentinum, S. Josephi	1580
8	Fluvii Sicci, S. Josephi	1603
9	Taurense, S. Josephi	1619
10	Penarandense, Incarnationis	1669

Extra jurisdictionem Ordinis :
 11 Placentinum, SS. Trinitatis 1627
In tabula hujus provincie topographica et in P. Dosithei elencho Salmanticense monasterium anno 1569 et Segoviense anno 1573 fundata dicuntur; sed perperam. Vide Commentarium prævium, §§ xxvii et xxxiii.

II. PROVINCIA CASTELLÆ NOVÆ SEU
 S. SPIRITUS. (Erecta anno 1588.)

MONASTERIA VIRORUM.

1	Pastranense, S. Petri	1569
2	Complutense collegium, S. Cyrilli	1570
3	Almodovarense, B. V. M. de Monte Carmelo	1575
4	Madritense, S. Hermenegildi	1586
5	Toletanum, S. Spiritus	1586
6	Cogolludense, B. V. M. de Monte Carmelo	1588
7	Bolarquense desertum, B. V. M. de Monte Carmelo	1592
8	Oceniense, S. Alberti	1599
9	Civitatis Regalis, S. Angeli	1610
10	Gaudalajarense, SS. Regum	1632
11	Talavarense, B. V. Mariæ	1699
12	Budiense, Conceptionis B. V. M.	1732

Hæc monasteria, quæ (cum tabula topographica hujus provincie mihi desit) enumeravi secundum elenchem P. Dosithei et catalogum P. Emmanuelis, eodem numero recensentur in nomenclatura anno 1832 confecta: sed in hac, nescio quam ob causam, Talavarense nomen locum occupat; quod præter ordinem chronologicum, qui alias passim inibi servatur, factum esse nemo non videt. Quod vero in P. Dosithei elencho Pastranensi monasterio annus 1589 assignatur, is typothetæ, non auctoris, est error. Habebat hæc provincia hospitia quatuor: Consaburense, Malagonense, Ispinenense et Corvensense.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

1	Malagonense, S. Josephi	1568
2	Toletanum, S. Josephi	1569
3	Pastranense, Conceptionis B. V. M.	1569
4	Corvensense, Incarnationis	1585
5	Madritense, S. Annæ	1586
6	Talavarense, S. Josephi	1595
7	Oceniense, S. Josephi	1595
8	Civitatis Regalis, S. Antonii	1596
9	Loechense, S. Ignatii Martyris	1596
10	Consaburense, S. Josephi	1597
11	Complutense, Corporis Christi	1599
12	Almodovarense, S. Josephi	1599
	<i>cui successit Ispinenense, SS. Josephi et Ildephonsi</i>	<i>1606</i>
13	Guadalajarense, S. Josephi	1615
14	Madritense, S. Teresie	1684

Extra jurisdictionem Ordinis :

15	Complutense, Conceptionis B. V. M.	
16	Guadalajarense	
17	Madritense, Nativitatis B. V. M.	1651
18	Boadillense	

Pastranensis virginum monasterii abolitio, ab ipsa S. Teresia facta, narratur in Commentario prævio (num. 596 et seqq.). Cætera, præter Almodovarense (de quo videtis Chronicon, lib. x, cap. xxii), ex PP. Dositheo et Emmanuele descripsi.

III. PROVINCIA ANDALUSIÆ SUPERIORIS D
 SEU S. ANGELI. (Erecta anno 1588.)

MONASTERIA VIRORUM.

1	Granatense, SS. Martyrum	1573
2	Rupeculense, S. Joannis a Cruce	1573
3	Montis Calvarie, B. V. M. de Monte Carmelo	1576
4	Biatense collegium, S. Basilii	1579
5	Malacitanum, S. Andreæ	1584
6	Manchie Regalis, Conceptionis B. V. M.	1586
7	Ubetense, S. Michaelis	1587
8	Giennense, S. Josephi	1588
9	Alcaudetense, Incarnationis	1590
10	Velezmalacitanum, S. Josephi	1591
11	Nivense desertum, B. V. M. ad Nives	1593
12	Antiquarense, B. V. M. in Bethleem	1617
13	Cazorlense	
14	Benamejiense, B. V. M. de Remediis	1682
15	Gaucinense, S. Crucis	1700

Si e quindecim monasteriis hic enumeratis secundum tertiumque demas, habes hujus provincie statum qualis erat anno 1832. Calvariense, ut in tabula topographica annotatur, non ita diu post obitum S. Teresie fuit derelictum. Rupeculense, quod anno 1576 cum Calvariensi commutatum fuerat, sed anno sequenti denuo coeperat incoli, adhuc existebat circa sæculi proxime elapsi medium. Cazorlense autem, quod in nuperrima nomenclatura recensetur, nec elencho P. Dosithei nec catalogo P. Emmanuelis nec tabulæ topographicæ inscriptum est. Præterea P. Dositheus Antiquarense conobium omisit, et fundationi conobii Manchie Regalis annum 1589 erronee assignat. Gaucinense in tabula topographica anno 1702 fundatum exhibitur. Hospitia hujus provincie tria ponit P. Dositheus: Veasense, Rondense et Mijense; in tabula topographica quartum additur Gracelemense.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

1	Veasense, S. Josephi	1575
2	Granatense, S. Josephi	1582
3	Malacitanum, S. Josephi	1585
4	Sabiotense, S. Josephi	1585
5	Ubetense, Conceptionis B. V. M.	1595
6	Biatense, Incarnationis	1599
7	Giennense, S. Teresie	1615
8	Antiquarense, S. Josephi	1636
9	Velezmalacitanum, Jesu et Mariæ	1699

P. Dositheus septimum ex hisce monasteriis prætermisit.

IV. PROVINCIA CATALANÆ SEU

S. JOSEPHI. (Erecta anno 1588.)

MONASTERIA VIRORUM.

1	Barcinonense, S. Josephi	1586
2	Mataronense, S. Josephi	1588
3	Tarregense	1588
4	Ilerdense collegium, S. Josephi	1589
5	Dertusanum, B. V. M. de Miraculo	1590
6	Gerundense, S. Josephi	1591
7	Tarraconense, S. Laurentii	1597
8	Reusense, S. Joannis Baptistæ	1606
9	Cardonense desertum, S. Hilarionis	1606
10	Barcinonense, B. V. M. de Gratia	1626
11	Silvense, S. Raphaelis	1636
12	Vicense, S. Hieronymi	1642
13	Balaguerense, S. Teresie	1678
14	Villanovanum, S. Josephi	1735

Tarregense monasterium a Franciscanis primum (vide Waddingum ad annum 1318, t. VI, pag. 324), dein

A *dein a Dominicanis occupatum, Carmelitæ Excalceati adierunt die xxv Septembris 1588: sed cum hi non ita diu post inde excessissent, in eorum locum successerunt Augustiniani; uti narrat Narcissus Felii de la Peña y Farell in suis Annalibus Catalanæ (lib. xix, cap. xi). Atque hæc ratio est cur istud monasterium non recenseatur in tabulis et catalogis quæ præ oculis habeo. Silvensem fundationem non anno 1627, ut in tabula hujus provinciæ topographica et jam antea in tabulis anno 1699 editis scriptum fuit, sed anno 1636, ut Tamayus et P. Dositheus habent, factam fuisse demonstrat alter e Chronico continuatoribus (lib. xxi, cap. iv), et confirmat auctor Annalium Catalanæ paulo ante citatus (lib. xx, cap. ii). Ex eodem auctore (lib. xxi, cap. vi) patet P. Dositheum fundationi Balaguerensi recte adscripsisse annum 1678, dum contra in tabula topographica erronee notatur annus 1668. Villanovanæ fundationi tabula hæc assignat annum 1735, sed annum 1737 manuscripta additio ad elenchum P. Dosithei. Cæterum omnia cœnobîa supra enumerata, præter Tarregense, adhuc supererant anno 1832.*

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- B 1 Barcinonense, Conceptionis B. V. M. 1588
2 Mataronense, Conceptionis B. V. M. 1648
3 Reusense, Conceptionis B. V. M. 1660
4 Ilerdense, S. Anastasii. 1686
5 Tarraconense, S. Teresiæ. 1708
vel SS. Josephi et Annæ. 1712

Extra jurisdictionem Ordinis:

- 6 Vicense, Jesu, Mariæ et Josephi. 1688
Monialium cœnobium Barcinonense sub titulo B. V. M. sine labe Conceptæ fundatum fuisse narrat auctor Chronici (lib. viii, cap. vii, num 5), cui consentiunt Tamayus et P. Dositheus: quare puto nomen S. Josephi per errorem irrepisse in tabulam topographicam. In hac tabula et in catalogo P. Emmanuelis monasterio Tarraconensi asseruntur patroni SS. Joseph et Anna et annus fundationis 1712; in elencho P. Dosithei patrona S. Teresia et annus 1708: ambigo utra ex parte stet veritas. De anno fundationis monasterii Ilerdensis concordant inter se præfata documenta; sed discrepant ab Annalibus Catalanæ Narcissi Felii, qui fundationem hanc ex testamento Josephi Pastor, canonici Ilerdensis, factam refert ad annum 1640 (lib. xx, cap. v). Forsitan dictum cœnobium ab anno 1640 ad annum 1686 Ordinario loci subfuerit.

V. PROVINCIA LUSITANÆ SEU S. PHILIPPI.

(Erecta anno 1588.)

MONASTERIA VIRORUM.

In Lusitania:

- 1 Ulyssiponense, B. V. M. de Remediis. 1582
2 Cascaense, B. V. M. de Pietate. 1594
3 Eborensis, B. V. M. de Remediis. 1594
4 Figuerense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1602
5 Conimbricense collegium, S. Josephi. 1603
6 Aveirense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1613
7 Portuense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1617
8 Vianense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1618
9 Busacense desertum, S. Crucis, dein S. Joannis a Cruce. 1628
10 Santarenense, S. Teresiæ. 1648
11 Adollabense, Incarnationis. 1648
12 Braccarense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1653
13 Setubalense, S. Teresiæ. 1661
14 Ulyssiponense, Corporis Christi. 1665
15 Carnidense, S. Josephi vel S. Joannis a Cruce. 1681

In regno Congi:

- 16 Angolense, S. Teresiæ vel Conceptionis B. V. M. 1610

In Brasilia:

- 17 Bahiense, S. Teresiæ vel Salvatoris mundi. 1619
18 Fernambucense, S. Familiæ in Ægyptum fugientis vel B. V. M. de Monte Carmelo 1698

De hac provincia vide quæ dixi in annotationibus de Congregatione Hispanica in universum. Annos quibus fundata fuere duodecim prima cœnobîa modo enumerata, desumpsi e Chronico; cui magis fidendum reor quam cæteris documentis, nonnihil inter se et a Chronico discrepantibus. Quatuor postremis cœnobîis binos titulos, hinc e tabula topographica et catalogo P. Emmanuelis, illinc e P. Dositheo assignavi: utri præferendi sint, nescire me fateor. P. Dositheus tribus ultramarinis monasteriis annos non adscripsit; P. Emmanuel Angolensi et Bahiensi assignat annum 1600. Hospitia hujus provinciæ erant Tavirense in Lusitania et Recifense in Brasilia.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- E 1 Ulyssiponense, S. Alberti. 1585
2 Carnidense, S. Teresiæ. 1642
3 Aveirense, S. Joannis Evangelistæ. 1658
4 Ulyssiponense, Conceptionis B. V. M. 1681
5 Eborensis, S. Josephi. 1681
6 Portuense, B. V. M. de Monte Carmelo vel SS. Josephi et Mariæ. 1706

Prior monasterii Portuensis titulus apud P. Dositheum, alter in tabula topographica compareret: idem dicendum de annis 1699 et 1706. Monasteria vero Ordinarii locorum subjecta intra hujus provinciæ limites mihi nulla occurrunt.

VI. PROVINCIA MEXICANA SEU S. ALBERTI.

(Erecta anno 1588.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Mexicanum, S. Sebastiani. 1586
2 Angelopolitanum, B. V. M. de Remediis. 1586
3 Atlitxense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1589
4 Vallisoletanum, B. V. M. de Monte Carmelo 1593
5 Guadalajarensis, Conceptionis B. V. M. 1593
6 Zelayense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1597
7 Mexicanum collegium, S. Alberti. 1601
cui successit Guyocanense, S. Annæ. 1614
8 S. Fidei desertum, S. Joannis Baptistæ. 1606
9 Queretarense, S. Teresiæ. 1614
10 Salvaterrense, S. Angeli. 1644
11 Ad Aquas Calidas. 1649
12 Tacubense, S. Joachim. 1696
13 Tolucense, S. Josephi vel Conceptionis B. V. M. 1699
14 Antiquarense (seu Oaxacanum), S. Teresiæ vel S. Crucis. 1699
15 Orizavense, S. Teresiæ. 1735
16 Popayanense.
17 Latacunganum.

E septemdecim hisce monasteriis tredecim notantur in tabula topographica; et merito: nam quatuor ex iis jam a longo tempore non amplius incolebantur. Guadalajarensis extitit prius ab anno 1593 ad 1610, et iterum ab anno 1649 ad 1653; quo demum anno, sicut et alterum Aquis Calidis fundatum, propter varia objecta impedimenta derelictum fuit, uti narratur in Chronico (lib. xxv, cap. ii). Popayanense vero ac Latacunganum ob congrui victus inopiam deseruerunt incolæ, teste Antonio de Ulloa in Itinerario

EX VIRIBUS

A *vario America Meridionalis (part. 1, lib. vi, cap. iii). P. Dositheus duodecim provinciæ Mexicanæ tribuit virorum cœnobia; sed his recentior manus addidit Orizavense. Quæ de Cuyocanensi collegio et cœnobia Queretarensi notavi, desumpta sunt e Chronico (lib. xi, cap. xxi, et lib. xxiii, cap. viii); cum de his non satis accurate loquantur elenchus P. Dosithei et tabula topographica. De titulis monasteriorum Tolucentis et Antiquarensis nihil certi statuere possum. Hospitia tria, Guadalajarensis, Tehuacanense et S. Ludovici Potosinum, annotantur in tabula topographica; nulla vero apud P. Dositheum. Circa annum 1827 in republica Mexicana sedecim Carmelitarum cœnobia numerata fuisse docent Hoffmannus, Pahlus et Pfaffus in sua Geographia anno 1837 Stutgardiæ germanico idiomate edita (tom. III, pag. 321); at num Excalceatorum, non indicant: ajunt vero plura e 150 illius regionis cœnobiis per annos subsequentes fuisse deleta. De reliquo præsens provinciæ Mexicanæ Ord. Carm. Exc. status mihi prorsus ignotus est.*

B *Porro, ad sequiorem searum quod attinet, in regionibus Americanis ad Hispanicum dominium olim spectantibus extiteret et partim (v. g. Guatemala, Havana et in S. Jacobi apud Chileses, uti a viris fide dignis accepti) etiamnum extant sequentia*

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

1 Angelopolitanum, B. V. M. Dolorosæ. . . 1780

Extra jurisdictionem Ordinis:

2 Angelopolitanum, S. Josephi. 1604

3 Mexicanum 1616

4 Mexicanum alterum. 1659

5 Guatemalense. — 6 Guadalajarensis. — 7 Havanaense. — 8 Limanum. — 9 Carthagense.

— 10 Limanum alterum. — 11 S. Jacobi Chilense. — 12 Cordubense. — 13 Potosinum. — 14 Quitoanum. — 15 Cuzeense. — 16 Bogotense. — 17 Guamanganum. — 18 Latacunganum, cui successit Quitoanum alterum. — 19 Charcense. — 20 Popayanaense. — 21 Conchense. — 22 Trujillense. — 23 Arequipanum. — 24 Pacense.

C *Novemdecim priora ex hisce monasteriis in tabula topographica provinciæ Mexicanæ recensentur: cætera quinque in Itinerario Ulloano reperi, in quo etiam mentio fit de Latacunganomonalium monasterio, quod anno 1698 terræ motu destructum fuit; unde se moniales Quitoam contulerunt, novum ibi cœnobium erecturæ (part 1, lib. v, cap. iv, et lib. vi, cap. 1). Loquens autem Ulloa de omnibus generalim Carmelitarum Excalceatarum monasteriis in America Meridionali sitis: Notatu dignum est, inquit, virginum Teresianarum monasteria firmissimo pede stare; nec ullum inter ea noscitur in quo pauciores reperiantur moniales quam ad definitum a regulis numerum complendum requiruntur (ibid. lib. vi, cap. iii).*

VII. PROVINCIA ARAGONIÆ SEU S. TERESÆ.

(Erecta anno 1685.)

MONASTERIA VIRGINUM.

1 Valentinum, S. Philippi. 1589

2 Tamaritense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1591

3 Cesaraugustanum, S. Josephi. 1597

4 Bilbilitanum, S. Josephi. 1599

5 Oscense collegium, S. Alberti. 1627

6 Enguerense, SS. Josephi et Annæ. 1649

7 Boltaniense, S. Spiritus. 1651

8 Turiasonense, S. Teresæ. 1654

9 Nulense, S. Familiæ. 1673

10 Sosense, B. V. M. de Valentiana. 1677 D

11 Turris Carmeli, S. Eliæ. 1682

12 Palmarum desertum, S. Teresæ. 1694

13 Tervelense, S. Josephi. 1697

Omnia hujus provinciæ monasteria virorum adhuc supererant anno 1832. Nescio an idem dici possit de hospitibus Ibicensi, Caldensi et Molinensi.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

1 Cesaraugustanum, S. Josephi. 1588

2 Valentinum, S. Josephi. 1588

3 Turiasonense, S. Annæ. 1600

4 Bilbilitanum, S. Alberti. 1603

5 Oscense, S. Teresæ. 1642

Extra jurisdictionem Ordinis:

6 Cesaraugustanum, S. Teresæ. 1600

7 Majoricense, S. Teresæ. 1630

8 Turiasonense, S. Joachin. 1632

9 Caudiense, S. Teresæ. 1648

10 Malvendense, S. Josephi. 1649

11 Tervelense, SS. Josephi et Teresæ. 1660

12 Valentinum, Corporis Christi. 1681

13 Nulense.

Monasterium virginum Palmæ in Majorica anno 1600 erectum dicitur a P. Emmanuele.

VIII. PROVINCIA ANDALUSIÆ INFERIORIS

SEU S. JOANNIS BAPTISTÆ.

(Erecta anno 1688.)

MONASTERIA VIRGINUM.

1 Hispalense, B. V. M. de Remedii. 1574

2 Guadalcazarensis, B. V. M. de Caritate. 1585

3 Cordubense, S. Josephi. 1586

4 Bujalancense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1587

5 Hispalense collegium, S. Angeli Custodis. 1588

6 Aguilarensis, B. V. M. de Monte Carmelo. 1590

7 Andujarensis, B. V. M. de Monte Carmelo. 1590

8 Astygitanum, Conceptionis B. V. M. 1591

9 Lucense, S. Josephi. 1600

10 Barramedense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1641

11 Insulæ Regalis, S. Joachin vel S. Josephi. 1680

12 Carmonense, S. Josephi. 1687

13 Coronilense, S. Michaelis. 1688

14 Paternense, Domine Virtutum. 1693

15 Montorensis, S. Joannis a Cruce. 1697

16 Vallestre, S. Josephi. 1697

17 Lucarensis, S. Teresæ. 1700

18 Speculense, S. Teresæ. 1733 F

19 Gaditanum, B. V. M. de Monte Carmelo. 1736

20 Corvensis desertum.

Viginti hæc monasteria enumerantur in nomenclatura anno 1832 edita. Novemdecim tantum enumerat auctor tabulæ topographice; qui videtur Vallestre cœnobium, quod P. Dositheus desertum Vallestre vocat, cum deserto Corvensi confudisse. P. Dositheus, qui elenchum suum anno 1727 edidit, septemdecim tantum nosse potuit virorum hujus provinciæ cœnobia: attamen, ut ex eo elencho liquet, jam tunc Speculi, Gadibus et in loco cui a Corvo nomen, hospitia Carmelitarum Excalceatorum existebant; hisque annumerat P. Dositheus quatuor alia, quæ in tabula topographica non comparent, hospitia: nimirum S. Joannis Baptistæ, Arcense, Pedrosense et Gonzalvipo-tanum.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

1 Hispalense, S. Josephi. 1575

2 Cordubense, S. Annæ. 1589

3 Lucarensis, S. Josephi. 1590

4 Cabrensis,

A	4 Cabrense, S. Josephi	1603
	<i>cui successit</i> Lucenense	1612
	5 Astygitanum, S. Josephi	1638
	6 Barramedense, S. Teresiae	1644
	7 Aguilarense, S. Josephi	1671
	8 Gonzalvipontanum, S. Josephi	1705
	9 Bujalancense, S. Teresiae	1708

Extra jurisdictionem Ordinis :

10	Fontis de Cantos, S. Josephi	1632
11	Talaverense, S. Teresiae	1640

Monasterium Gonzalvipontanum a P. Dositheo annotatur, sed in tabula topographica et a P. Emanuele omittitur : Cabrense utrobique abest, quamvis ejus fundatio in Chronico narratur (lib. XI, cap. xxxvii). P. Emmanuel Bujalancensi assignat annum 1700, et duobus sequentibus annum 1600.

IX. PROVINCIA NAVARRÆ SEU S. JOACHIM.

(Erecta anno 1706.)

MONASTERIA VIRORUM.

	1 Pampelonense collegium, S. Annæ	1587
	2 Oxomense, B. V. M. de Monte Carmelo	1589
	3 Corellense, B. V. M. de Monte Carmelo	1595
B	4 Tudellense, S. Josephi	1597
	5 Penarandense, S. Josephi	1603
	6 Calagurritanum, B. V. M. de M. Carmelo	1603
	7 Burgense, B. V. M. de Monte Carmelo	1606
	8 Lermense, S. Teresiae	1617
	9 Lucroniense, S. Josephi	1625
	10 Lazcanense, S. Teresiae	1641
	11 Marquinense, B. V. M. de Monte Carmelo	1691
	12 Insulanum desertum, S. Josephi	1719
	13 Reense, S. Joannis Baptistæ	1733
	14 Balsamedense, B. V. M. de Monte Carmelo	1732
	15 Villafrancanum, S. Joachim	1734

Idem est horum cœnobiium ordo ac numerus in tabula topographica et in nuperrima Congregationis Hispanicæ nomenclatura. Duodecimum, decimum tertium et decimum quartum recentior calamus elencho P. Dosithei adiecit, omisso decimo quinto, quod pariter omisit P. Emmanuel. Lermensi P. Dositheus S. Josephum patronum assignat, Lucroniensi S. Teresiam : quod equidem erronea nominum transpositione factum reor; etenim et Chronico patet sub patrocinio S. Teresiae cœnobiium Lermæ fundatum fuisse (lib. xv, cap. v). P. Emmanuel annum 1597 adscribit Corellensi, et annum 1700 Insulano deserto ac monasterio Reensi. Adde hospitia duo : Bilbaense et Soriense.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

	1 Soriense, SS. Trinitatis	1581
	2 Burgense, S. Josephi	1582
	3 Pampelonense, S. Josephi	1583
	4 Lucroniense, B. V. M. de Monte Carmelo	1589
	5 Calagurritanum, S. Josephi	1598
	6 Lermense, Incarnationis	1608
	7 Corellense, B. V. M. de Ara Cœli	1723

Extra jurisdictionem Ordinis :

	8 Zumayense, S. Josephi	1640
	9 Sansebastianense, S. Teresiae	1663
	Calagurritano apud P. Emmanuelem adscriptus est annus 1589.	

X. PROVINCIA MURCIANA SEU S. ANNÆ.

(Erecta anno 1713.)

MONASTERIA VIRORUM.

	1 Altomiranum, B. V. M. de Subsidio	1571
	2 Rodense, B. V. M. de Subsidio	1572
	3 Daimielense, S. Josephi	1583
	4 Manzanarense, B. V. M. de Gratia	1558
	5 Caravacense, B. V. M. de Monte Carmelo	1586

Tomus VII Octobris, Pars Prior.

	6 Villanovanum, B. V. M. ad Nives	1587
	7 Uclesense, S. Josephi	1594
	8 Criptanense, S. Jacobi	1598
	9 Conchense, S. Angeli Custodis	1626
	10 Sanclementinum, S. Teresiae	1673
	11 Lietorense, S. Joannis a Cruce	1679
	12 Murciense collegium, S. Teresiae	1689
	13 Carthaginense, S. Joachim	1690
	14 Cambronense desertum, S. Joachim	1732
	15 Ilorcense.	

Cœnobium Altomiranum et Rodense post obitum S. Teresiae fuere relicta (Rodense quidem anno 1603, ut dicitur Chron. lib. IV, cap. XX, num. 8) : cœtera omnia hic enumerata perstabant adhuc anno 1832. Ilorcense, quod hospitii tantum nomine gaudet in tabula topographica, et desertum Cambronense in P. Dosithei elencho, quippe ante eorum fundationem confecto, non reperiuntur. Caravacense cœnobiium, cujus possessionem adierunt Carmelitæ Teresiani die XVIII Decembris 1586, sed cui non ante annum sequentem SS. Eucharistia fuit illata, primitus ad provinciam Andalusie pertinuit; sed anno 1610, teste auctore Chronici (lib. VII, cap. XLIX, num. 4), transit ad Novæ Castellæ provinciam : unde anno 1713 ad Murcianam. P. Emmanuel Murciensi collegio adscribit annum 1680.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

	1 Caravacense, B. V. M. de Monte Carmelo	1576
	2 Villanovanum, S. Annæ	1580
	3 Conchense, S. Josephi	1588
	4 Daimielense, B. V. M. de Pace	1599
	5 Valerense, SS. Annæ et Josephi	1600
	<i>cui successit</i> Sanclementinum	1617

Extra jurisdictionem Ordinis :

	6 Villarobledense, B. V. M. de bono Consilio	1729
--	--	------

CONGREGATIO ITALICA

SEU S. ELLE.

Anno 1617, in quinto suo capitulo generali, Italica Congregatio in sex provincias fuit distributa : quarum prima, sub S. Annæ patrocinio, Genuensem ditionem cum Etruria complectebatur ; secunda, Sanctissimo Mariæ nomine insignita, ditionem S. Romanæ Ecclesiæ cum regno Neapolitano Siciliæque ; tertia, S. Spiritui sacra, Poloniam et Lithuaniam ; quarta, a S. Angelo dicta, Longobardiam ; quinta, sub titulo S. Teresiae, Galliam ; sexta, cui a S. Josepho nomen, Belgium, Burgundiam et Germaniam. Ex hisce deinceps cæteræ prodierunt provinciæ. E Genuensi nata est anno 1695 provincia Etruriæ seu Anuntiationis B. V. M. E Romana anno 1626 ortum habuit Neapolitana Matris Dei, et sexennio post Sicula S. Alberti. Anno 1734 Lithuani sejunctam a Polonis provinciam, S. Casimiri dictam, nacti sunt. Pedemontana S. Mauritiî provincia anno 1653 constituta fuit ; Veneta S. Joannis a Cruce anno 1677. In Gallia circa sæculi proxime elapsi finem quinque provinciæ numerabantur : Avenionensis, cui remansit inditus anno 1617 S. Teresie titulus ; Parisiensis, anno 1635 sub titulo omnium Sanctorum erecta ; Normandica SS. Trinitatis, anno 1686 e Parisiensi nata ; Lotharingica S. Nicolai, orta itidem e Parisiensi anno 1740 ; et Aquitana Jesu, Mariæ et Josephi, anno 1641 inchoata. Demum secta provincia, primitus sub S. Josephi patrocinio constituta, successu temporis in octo omnino provincias abiit : nimirum anno 1626 erecta fuit provincia Germaniæ seu SS. Sacramenti, e qua processerunt anno 1701 Austriaca S. Leopoldi et anno 1740 Bavarica S. Crucis : e Burgundicis cœnobiis anno 1653 con-

EX VARIIS.

A flata est S. Claudii provincia : Belgium anno 1665 duas Carmelitarum Excalceatorum provincias habere cœpit, Flandro-Belgicam, quæ retinuit S. Josephi nomen, et Gallo-Belgicam, cui patroni SS. Maria et Joseph : ex hac distracta fuit anno 1681 Wallo-Belgica seu Leodiensis, a S. Carolo cognominata; Flandro-Belgica autem anno 1761 in duas abiit; quarum altera dicebatur Brabantia seu S. Josephi, altera Flandriarum seu S. Josephi et Reginae Pacis. Mentio præterea facienda est provincie Hibernicæ, quæ anno 1638 sub titulo S. Patricii erecta fuit, sed non diu post a nefario Cromwello destructa; sub cuius tyrannide Carmelitæ utriusque secus Excalceati, non secus ac aliorum Ordinum religiosi, horrendo modo fuerunt ab hæreticis vexati et partim Catholicæ Fidei odio trucidati. Demum ad enumeratas hactenus provincias adjungendæ sunt missiones in variis orbis terræ partibus, potissimum vero in Asia, institutæ, ad veræ Religionis inter infideles propagationem et inter Catholicos conservationem.

B Italica quoque Congregationis tabulas æri incisas ob oculos habeo; sed hispanicis tabulis eo potissimum inferiores quod hæ typographicæ sunt simul et chronologicæ, illæ topographicæ tantum. Insuper adhibebo elenchum quem P. Ludovicus a S. Teresia adjecit libro secundo Annalium Carmelitarum Excalceatorum Gallie, anno 1665 editorum; item elenchum, quo etiam pro Hispanica Congregatione describenda usus fuit, a P. Dositheo a S. Alecio confectum; libellum quoque anno 1725 Lovanii excusum sub hoc titulo : Chronologia omnium provinciarum et conventuum tam religiosorum quam sanctimonialium utriusque Congregationis Hispanicæ et Italicæ Ordinis Carmelitarum Excalceatorum : quo tamen in libello chronologiam Congregationis Hispanicæ, quantumvis hæc etiam promittatur, frustra quæsieris. Maximam vero præ cæteris documentis lucem mihi afferet Catalogus universalis provinciarum, monasteriorum, conventuum, residentiarum, hospitiorum et missionum Congregationis Italicæ, prout fuerunt ab exordio usque ad annum 1780, magna cura confectus nitideque descriptus a R. P. Gregorio Maria a S. Josepho, subpriori Brugensi; qui arduum hunc laborem, summa superiorum suorum voluntate, in nostri gratiam atque ad S. Matris Teresie honorem suscipere non dubitavit : ut adeo industriæ ipsius potius quam mee attribuendus sit Congregationis S. Elie conspectus, quem nunc describere aggredior. Ac primum quidem locum, extra provinciarum seriem, sibi vindicant domicilia soli Præposito et diffinitorio generali immediate subiecta, adeoque

NULLI PROVINCIÆ INCORPORATA.

- 1 Romanum collegium generalitium et domicilium Superiorum majorum, SS. Teresie et Joannis a Cruce. 1762
- 2 Melitense collegium, S. Teresie 1626
- 3 Montis Carmeli vicariatus, S. Elie 1631
- 4 Romanum seminarium missionum, S. Pancratii 1662
- 5 Ulyssiponense hospitium pro natione Germanica, SS. Joannis Nepomuceni et Annæ
- 6 Roncillonense monasterium virginum, SS. Teresie et Annæ.

I. PROVINCIA GENUENSIS SEU S. ANNÆ.
(Erecta anno 1617.)

MONASTERIA VIRGinum.

- 1 Genuense, S. Annæ. 1584
- 2 Ladanense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1609

- 3 Genuense, B. V. M. de Sanitate. 1613 D
 - 4 Voraginis desertum, S. Joannis Baptistæ. 1616
 - 5 Genuense, S. Caroli Borromæi. 1623
 - 6 Savonense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1623
 - 7 Clavarense, B. V. M. de Horto. 1628
 - 8 Vultrense, S. Teresie. 1659
- Horum monasteriorum quinto ac sexto, haud scio an per errorem typographicum, annus 1628 adscriptus legitur in elencho P. Dosithei.

MONASTERIA VIRGinum.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Genuense, Jesu et Mariæ. 1590
- 2 Genuense, S. Teresie. 1619
- 3 Savonnense, S. Teresie 1623
- 4 Savonense, S. Spiritus 1643

Genuense S. Teresie monasterium secundo loco collocat P. Dositheus, adjecto anno 1619; et merito quidem hoc ab eo factum arbitror : etenim in Hist. Gen. Carm. Disc. Congreg. S. Elie, Romæ impressa anno 1668, affirmatur Genuense illud prius fundatum fuisse quam Savonense S. Teresie (tom. I, lib. 1, cap. xxxiv). Recedendum igitur mihi putavi ab auctore Catalogi Lovanii impressi et a P. Gregorio, qui Genuense S. Teresie cœnobium, quasi anno 1629 fundatum, tertio loco posuerunt.

II. PROVINCIA ROMANA SEU S. MARIE.

(Erecta anno 1617.)

MONASTERIA VIRGinum.

- 1 Romanum, B. V. M. de Scala. 1597
 - 2 Tusulanum, S. Silvestri. 1605
 - 3 Interamnense, S. Valentini. 1609
 - 4 Romanum, S. Pauli, dein B. V. M. de Victoria. 1612
 - 5 Perusinum, S. Teresie. 1622
 - 6 Caprarolense, SS. Mariæ et Silvestri. 1623
 - 7 Viterbiense, SS. Joseph et Teresie. 1630
 - 8 Anconitanum, S. Peregrini. 1642
 - 9 Sentinense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1643
 - 10 Montis Virgineæ desertum, Præsentationis B. V. M. 1668
 - 11 Urbinense, Annuntiationis B. V. M. 1672
 - 12 Matelicense, SS. Valentini et Teresie. 1705
- Lovaniensis Catalogus Perusino cœnobio titulum Jesu et Mariæ assignat. P. Ludovicus Interamnensi, quod anno 1609 fundatum fuisse ex Hist. Gen. Congreg. S. Elie (tom. II, lib. II, cap. xxv) constat, annum adjicit 1613; contra vero Romano sequenti annum 1609. Eidem Romano annum 1613, Perusino 1623, Viterbiensi 1629 ac Sentinensi 1644 adscribit P. Dositheus.

MONASTERIA VIRGinum.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Romanum, B. V. M. de M. C. et S. Egidii. 1610
- 2 Interamnense, S. Josephi. 1618
- 3 Romanum, S. Teresie. 1627
- 4 Romanum, Reginae Cæli vel Præsentationis B. V. M. 1654

Extra jurisdictionem Ordinis :

- 5 Romanum, S. Josephi. 1598
- 6 Fanense, S. Teresie. 1632
- 7 Romanum, Corporis Christi vel SS. Petri et Marcellini. 1637

Ultimum hoc Romanum monasterium sub Corporis Christi titulo fundatum fuit a Cardinali Dominico Gymnasio, uti liquet ex Hist. Gen. Congreg. S. Elie (tom. I, lib. 1, cap. XLII) et e brevi hujus [Cardinalis biographia quæ reperitur in Ciacconi] [et] Oldoini Vitis Romanorum Pontificum (tom. IV, col. 346, edit. Rom. 1677) : attamen P. Gregorius SS. Petrum

A *SS. Petrum ac Marcellinum hujus monasterii patronos facit, recentiora proculdubio documenta nactus. Idem, secus ac fecere antiquiores, Romanum monasterium S. Teresiae collocat extra Ordinis jurisdictionem.*

III. PROVINCIA POLONIE SEU S. SPIRITUS.

(Erecta anno 1617.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Cracoviense, *Conceptionis B. V. M.* . . . 1605
- 2 Leopoltanum, *S. Michaelis* . . . 1614
- 3 Cracoviense, *SS. Michaelis et Josephi* . . . 1619
- 4 Czernense desertum, *S. Eliae* . . . 1620
- 5 Visnicense, *SS. Salvatoris* . . . 1623
- 6 Premisliense, *S. Teresiae* . . . 1630
- 7 Camenecense, *B. V. M. de Victoria* . . . 1638
- 8 Varsoviense, *Assumptionis B. V. M.* . . . 1642
- 9 Berdyczoviense, *Conceptionis B. V. M.* . . . 1644
- 10 Visnioviciense, *S. Annæ* . . . 1669

Monasterium Varsoviense anno 1622 sub S. Josephi patrocinio fundatum dicunt P. Ludovicus et Catalogi Lovaniensis auctor: hic etiam a cæteris dissentit quoad Camenecense cenobium, quod S. Michaeli sacrum esse asseverat. P. Dositheus annum 1613 assignat Leopoltano, 1617 Cracoviensi alteri, 1632 Visnicensi et 1642 Berdyczoviensi, cui patronos tribuit S. Joannem Baptistam et S. Joannem Evangelistam.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Cracoviense, *SS. Josephi et Martini* . . . 1612
 - 2 Leopoltanum, *B. V. M. Lauretanæ et S. Josephi* . . . 1642
 - 3 Varsoviense, *S. Spiritus et S. Teresiae* . . . 1649
 - 4 Cracoviense, *SS. Teresiae et Joannis a Cruce* . . . 1719
- Leopoltano S. Spiritus, et Varsoviense Assumptionis B. V. M. titulum assignat Catalogus Lovaniensis, et Cracoviense posterius omittit.*

IV. PROVINCIA LONGOBARDIE SEU

S. ANGELL. (Erecta anno 1617.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Cremonense, *S. Himerii* . . . 1606
- 2 Bononiense, *B. V. M. Lacrymosæ* . . . 1611
- 3 Mediolanense, *S. Caroli Borromæi* . . . 1614
- 4 Faventinum, *SS. Thomæ et Mariæ Magdalænæ* . . . 1617
- 5 Papiense, *B. V. M. Gratiarum* . . . 1621
- 6 Parmense, *B. V. M. Albæ* . . . 1623
- 7 Placentinum, *S. Teresiae* . . . 1627
- 8 Vallesinum desertum, *S. Angeli* . . . 1633
- 9 Mutinense, *B. V. M. de Paradiso* . . . 1641
- 10 Comense, *S. Spiritus* . . . 1641
- 11 Laudense, *S. Marci* . . . 1643
- 12 Mantuanum, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1646
- 13 Concesiense, *B. V. M. de Monte Carmelo* . . . 1647
- 14 Ferrariense, *S. Hieronymi* . . . 1671
- 15 Foroliviense, *S. Teresiae* . . . 1673
- 16 Vallesinum, *SS. Trinitatis* . . . 1678
- 17 Regiense, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1685
- 18 Rosanense, *B. V. Mariæ* . . . 1685
- 19 Imolense, *B. V. M. de Ponte* . . . 1735

P. Ludovicus Cremonensi monasterio adscribit annum 1607, Mediolanensi 1612, Faventino 1615, Parmensi 1624, Placentino 1626, Concesiensi 1643, Mantuano 1644; P. Dositheus Bononiensi 1612, Faventino 1616. At Cremonensis initia ad annum 1606 referuntur in Hist. Gen. Congr. S. Eliae (tom. II, lib. I, cap. XLVI): Mediolanense non ante annum 1614 edificari cepit, ut apparet e litteris a Frederico Cardinali Borromæo ea de re datis,

quas in sua archiepiscoporum Mediolanensium Historia ex ejusdem monasterii MS. codice recitat Jos. Ant. Saxius (tom. III, pag. 1091): de Concesiensi fundatione, a Cæsare Cardinali Montio, item Mediolanensi antistite, anno 1647 effecta, videsis eundem Saxium (ibid. pag. 1137). Ad novemdecim monasteria modo enumerata accedit in P. Gregorii Catalogo et in tabula topographica Rezanense hospitium.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Cremonense, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1618
- 2 Bononiense, *S. Gabrielis* . . . 1619
- 3 Parmense, *SS. Teresiae et Antonii* . . . 1635
- 4 Mutinense, *S. Josephi* . . . 1655
- 5 Placentinum, *S. Josephi* . . . 1673
- 6 Mediolanense, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1674
- 7 Rosanense, *S. Teresiae* . . . 1687
- 8 Regiense, *Desponsationis B. V. M.* . . . 1689
- 9 Mantuanum, *SS. Stephani et Teresiae* . . . 1694

Extra jurisdictionem Ordinis:

- 10 Viglevanense, *SS. Josephi et Teresiae*.
- 11 Angleriense, *SS. Teresiae et Joannis a Cruce*.

V. PROVINCIA AVENIONENSIS SEU S. TERESIAE (Erecta anno 1617.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Avenionense, *B. V. M. a Nazareth, deim S. Josephi* . . . 1608
- 2 Lugdunense, *B. V. M. de Monte Carmelo* . . . 1618
- 3 Massiliense, *SS. Josephi et Mariæ Magdalænæ* . . . 1632
- 4 Toloniense, *B. V. M. de M. C. et S. Joachim* . . . 1635
- 5 Aquissextiense, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1637
- 6 Camberienense, *B. V. M. de Monte Carmelo et S. Annæ* . . . 1639
- 7 Gratianopolitanum, *B. V. M. de Monte Carmelo* . . . 1644
- 8 Arelatense, *S. Josephi* . . . 1648
- 9 Astromelense, *S. Josephi* . . . 1653
- 10 Montepessulanum, *S. Josephi* . . . 1663
- 11 Barjoliense, *B. V. M. de bono Refugio* . . . 1678
- 12 Carpentoractense, *SS. Josephi et Joannis a Cruce* . . . 1684

De duodecim hisce cenobiis, quibus addendum Cabellionense hospitium, satis bene consonant inter se documenta quæ præ manibus habeo. In Catalogo Lovaniensi, quem secutus fuit P. Gregorius, Lugdunense cenobium anno 1618 fundatum dicitur: quod quidem a veritate non alienum esse evincitur ex Annalibus Carm. Exc. Galliarum a P. Ludovico a S. Teresia conscriptis (lib. I, cap. XLIV); quamvis ipse P. Ludovicus in suo elencho annum 1619 eidem cenobio adscribat.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Avenionense, *B. V. M. de Monte Carmelo* . . . 1613
- 2 Carpentoractense, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1627
- 3 Caberienne, *S. Teresiae et OO. SS.* . . . 1634
- 4 Cambellionense, *SS. Josephi et Teresiae* . . . 1668

Extra jurisdictionem Ordinis:

- 5 Cabillonense, *Matris Dei et S. Josephi* . . . 1610
- 6 Lugdunense, *B. V. M. de Pietate* . . . 1616
- 7 Belnense, *S. Stephani* . . . 1618
- 8 Massiliense, *S. Mariæ Magdalænæ* . . . 1623
- 9 Aquissextiense, *S. Mariæ Magdalænæ* . . . 1625
- 10 Matisconense, *Præsentationis B. V. M.* . . . 1626
- 11 Arelatense, *S. Josephi* . . . 1632
- 12 Gratianopolitanum, *Desponsationis B. V. M.* . . . 1649
- 13 Trivoltianum, *Pueri Jesu et S. Josephi* . . . 1668

Etiam

EX VARIIS.

A *Etiã hodie Camberii in Sabaudia existit monasterium Teresianarum cœnobium; in Gallia vero Carpentoracti, Cabillone, Lugduni, Belnæ, Massilia, Aquis Sextiis, Arelate itidem degunt ejusdem Institutii virgines: quin et recentiora iisdem in tractibus habent monasteria Montepessulanum, Nemausense, Aubaneense, Porojulense, Augustodunense et Tronchense prope Gratianopolim; ut e nuperimo elencho ad nos transmissio accepimus.*

VI. PROVINCIA BRABANTLÆ SEU S. JOSEPHI.

(Erecta anno 1617.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Bruxellense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1610
- 2 Lovaniense, S. Alberti. 1611
- 3 Antverpiense, S. Josephi 1618
- 4 Lovaniense, SS. Josephi et Teresiæ 1621
- 5 Mechliniense, S. Josephi 1652
- 6 Nethense desertum, Incarnationis et S. Joannis a Cruce 1689

Hiscæ monasteriis adde duo hospitia: Vilvordense scilicet et Ruremundanum. Nethensi deserto P. Dositheus adscripserat annum 1699; sed hunc recentior calamus in 1689 mutavit. De cæteris cœnobiis nullum est inter varios quos adhibeo scriptores dissidium. Hodie nullum hujus provincie virorum cœnobium amplius extat.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Bruxellense, SS. Josephi et Annæ 1607
- 2 Antverpiense, S. Josephi 1612
- 3 Mechliniense, S. Teresiæ 1616
- 4 Vilvordense, S. Elisabethæ 1668
- 5 Ruremundanum, SS. Teresiæ et Joannis a Cruce 1698

Extra jurisdictionem Ordinis:

- 6 Lovaniense, SS. Mariæ et Josephi. 1607
- 7 Buscoducense 1622
- 8 Oirschotatum 1644
- cui successit Mollense 1665
- ac demum Willebroekatum, SS. Josephi et Teresiæ. 1712

Ex octo hisce monasteriis duo tantum priora et sextum hodie dum persistunt. Buscoducenses moniales profugæ, capta anno 1629 a Balavis urbe, partim se receperunt Aloust, ubi anno 1632 monasterium condiderunt, testibus Cornelio van Gestel in Historia Archiep. Mechl. (t. I, p. 138) et J. F. Foppens in Hist. Episc. Silvæduc. (pag. 315); partim anno 1636 abiere Coloniam, uti refert Ægidius Gelenius (de Magnit. Colon. lib. III, syntag. LXXVII), initium daturæ novo inibi monasterio; partim denique Oirschoti anno 1644 sedem fecerunt, prout narrat van Gestel modo citatus. Olim quoque intra provincie Brabantinæ fines extiterent tria

MONASTERIA VIRGINUM NATIONIS ANGLICÆ.

- 1 Antverpiense, SS. Josephi et Annæ 1619
- 2 Liranum, B. V. M. de Monte Carmelo. 1642
- 3 Hoogstratanum, B. V. M. de Monte Acuto. 1677

Horum duo priora hodie in ipsa Anglia perdurant, tertium in Gallia. Nimirum ex Antverpiensi ortum habet Llanhernense prope oppidum S. Columbæ in Cornubia (vulgo Llanherne near St. Columb's, Cornwall); e Lirano illud quod pridem fuit in Cocken Hall, nunc vero est in loco quem Domum Carmeli vocant, apud Darlingtoniam in comitatu Dunelmensi (vulgo Carmel House, near Darlington, Durham): Hoogstratanum quoque aliquanto tempore fuit in Anglia continuatum, nempe Canfordiæ in Dorsetia (vulgo Canford, Dorsetshire); at inde remotum est in Bellumlocum ad Valonias, Nor-

mandiæ in Gallia civitatem (vulgo Beaulieu, Valogne, Basse Normandie seu Département de la Manche). Videsis indices ecclesiarum, collegiorum, cœnobiolorum etc. subnecti quotannis solitos Directorio seu Ordini divini Officii in Anglia.

VII. PROVINCIA NEAPOLITANA SEU MATRIS

DEI. (Erecta anno 1626.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Neapolitanum, Matris Dei 1602
- 2 Alecense, S. Teresiæ 1620
- 3 Neapolitanum, S. Teresiæ 1620
- 4 Bariense, SS. Josephi et Teresiæ 1629
- 5 Turris Græci, S. Januarii. 1632
- 6 Altiliense, Jesu, Mariæ et Josephi. 1632
- 7 Surrentinum, SS. Josephi et Teresiæ. 1636
- 8 Tranense, SS. Marci et Teresiæ 1637
- 9 Cataciense, S. Joannis Baptistæ et S. Joannis Evangelistæ 1638
- 10 Tarentinum, SS. Josephi et Teresiæ. 1642
- 11 Monopolitanum, SS. Joannis Baptistæ et Annæ. 1644
- 12 Cosentinum, Animarum Purgatorii. 1647
- 13 Brundusinum, SS. Joachim et Annæ. 1672
- 14 Massæ Lubrensis desertum, Montis Calvarie 1680
- 15 Salernitanum, B. V. M. de Portu Salutis. 1582
- 16 Bituntinum, B. V. M. de Populo. 1702
- 17 Beneventanum, S. Nominis Mariæ. 1711

In tenendis horum monasteriorum ordine et chronologia duæ mihi fuit P. Gregorius; a quo tamen recessi in designando titulo monasterii Cosentini, quod ipse sub S. Teresiæ patrocinio positum esse asserit. P. Ludovicus Altiliensi, P. Dositheus Tranensi cœnobia patronos attribuunt SS. Josephum ac Teresiam. Annum 1657 Cosentino cœnobia adscribit P. Ludovicus; 1630 Bariensi et 1646 Monopolitano P. Dositheus; 1648 Cosentino et 1678 Salernitano ac deserto Massensi auctor Catalogi Lovaniensis.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Neapolitanum, S. Josephi. 1607
- 2 Trejanum, SS. Trinitatis 1620
- 3 Alecense, SS. Nicolai et Teresiæ 1631
- 4 Bariense, S. Teresiæ 1647
- 5 Neapolitanum 1746

Extra jurisdictionem Ordinis:

6 Gallipolitanum, Jesu, Mariæ et Josephi. 1692
7 Neritense, S. Teresiæ 1699
8 Anacapense, S. Michaelis. 1710
Monasterium Trejanum solus mihi indicat P. Gregorius. Neapolitanum posterius non alibi invenio quam in additione manuscripta ad P. Dosithei elenchum. Neritense et Anacapense tantum occurrit in tabula topographica et in catalogo P. Gregorii. Gallipolitano Catalogus Lovaniensis tutelares asserit SS. Josephum et Teresiam.

VIII. PROVINCIA COLONIENSIS SEU SS. SACRAMENTI. (Erecta anno 1626.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Coloniense, SS. Josephi et Teresiæ. 1613
 - 2 Herbipolitanum, SS. Josephi et Mariæ Magdalenæ. 1627
 - 3 Confluentinum, Omnium Sanctorum. 1656
 - 4 Heidelbergense, SS. Josephi et Jacobi Min. 1702
- Coloniam non anno 1612, ut scribit P. Ludovicus, nec anno 1614, ut in aliis elenchis asseritur, sed anno 1613 incolere cœperunt Carmelitæ Excalceati, teste Gelenio (de Magnitud. Colon., lib. III, syntag. I). Confluentino cœnobia annum fundationis*

A nis 1659 solus assignat P. Ludovicus. Jungendum ad quatuor cenobia hic indicata Neoburgense hospitium.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Coloniense, B. V. M. de Pace et S. Teresæ. 1637
2 Neoburgense, SS. Josephi et Teresæ. 1661

Extra jurisdictionem Ordinis :

- 3 Coloniense, B. V. M. Lauretanæ et S. Josephi. 1636
4 Dusseldorpiense, B. V. M. de M. Carmelo. 1643
5 Eiffilia-Monasteriense, S. Josephi. 1659
6 Aquisgranense, Jesu, Mariæ et Josephi. 1662
Pars extorrium Buscoduco monialium non Aquisgranensi, ut credidisse videtur Gestelius (supra, ubi de provincia Brabantina, a me citatus), sed Coloniensi monasterio jurisdictioni Ordinarii subjecto initium dederunt anno 1636; sed anno 1662 aliquot ex iis Aquisgranum petierunt, novum et ibi cenobium inchoaturæ, de quo agit Chr. Quirius tom. II Subsidiarum Historiæ Aquisgranensis (pag. 32). Alterius monasterii Coloniensis, anno 1637 per accessitas Bruwellis moniales fundati, primordia refert Egidius Gelenius in opere suo de Magnitudine Coloniæ (lib. III, synlag. LXXVIII).

B IX. PROVINCIA SICULA SEU S. ALBERTI.

(Erecta anno 1632.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Panormitanum, B. V. M. de Remediis. 1610
2 Messanense, B. V. M. Gratiarum. 1619
3 Panormitanum, S. Erasmi. 1619
4 Baidense, S. Isidori. 1626
5 Syracusanum, S. Teresæ. 1633
6 Messanense, S. Alberti. 1635
7 Pitineense, S. Isidori. 1635
8 Catanense, B. V. M. Novæ Lucis, dein S. Spiritus. 1643
9 Mutycense, B. V. M. de Populo. 1643
10 Castelveteranense, S. Josephi. 1643
11 Mazaratum, S. Viti. 1669
12 Mylense, S. Catharinæ. 1693

Messanensi priori cenobio unus P. Gregorius, lapsu fortasse calami, annum 1617 adscripsit; alteri Messanensi annum 1637 solus P. Ludovicus: huic equidem, licet cætera documenta aliter sonent, quoad annum fundationis prioris Panormitanæ assentior ex Hist. Gen. Congr. S. Eliæ (tom. II, lib. III, cap. xxxix). Titulum B. V. M. Novæ Lucis Catanensi cenobio primitivo inditum, de quo nihil dicunt varii quos adhibeo catalogi, memorat D. Vitus M. Amicus et Statella, Benedictino-Casianensis prior, in sua Catana illustrata (lib. IX, cap. v, num. 4).

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Panormitanum, SS. Annæ et Teresæ. 1628
2 Panormitanum, Assumptionis B. V. M. 1636
3 Messanense, Conceptionis B. V. M. et S. Caroli. 1686

Extra jurisdictionem Ordinis :

- 4 Casmenense, Reginz Cæli. 1627
5 Scicalense, S. Claræ. 1631
6 Vizzinense, Animarum Purgatorii. 1657
7 Claromontanum, S. Teresæ. 1660
8 Syracusanum, S. Teresæ. 1668
9 Galeriense, B. V. M. Gratiarum. 1670
10 Mutycense, S. Martini. 1670
11 Casmenense, S. Claræ. 1676
12 Victoriense, S. Josephi. 1686
13 Mutycense, S. Francisci Xaverii. 1698

14 Montis Drepani, S. Teresæ. 1701
Undecim hæc posteriora per solum P. Gregorium mihi innovaverunt. Puto autem meritissimum hunc virum titulos duorum monasteriorum Panormitanorum inadvertanter invertisse: quapropter eos e Catalogo Lovaniensi et elencho P. Dosilhei suo ordine disposui. Secundum hunc P. Dosilhei elenchum prioris monasterii Panormitani fundatio referenda foret ad annum 1629.

X. PROVINCIA PARIISIENSIS SEU OMNIUM SANCTORUM. (Erecta anno 1635.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Parisiense, S. Josephi. 1611
2 Charentoniense, B. V. M. de M. Carmelo. 1617
3 Meldense, Assumptionis B. V. M. 1622
4 Nivernense, Annuntiationis B. V. M. 1626
5 Silvanectense, S. Ludovici. 1642
6 Metense, SS. Eligii et Josephi. 1644
7 Lingonense, S. Egidii. 1646
8 Aurelianense, S. Annæ. 1647
9 Vicense, S. Joannis a Cruce. 1675

MONASTERIA VIRGINUM.

Extra jurisdictionem Ordinis :

- 1 Parisiense, B. V. M. de Campis, dein Incarnationis. 1604
2 Divionense, S. Josephi. 1605
3 Aurelianense, Matris Dei et S. Josephi. 1617
4 Parisiense, Matris Dei. 1617
5 Nivernense, S. Teresæ. 1619
6 Carnutense, Incarnationis. 1620
7 Trecense, Incarnationis. 1620
8 Castellionense, Nativitatis Domini. 1621
9 Metense, Incarnationis. 1623
10 Calvomontanum, SS. Josephi et Teresæ. 1623
11 Blesense, Assumptionis B. V. M. 1625
12 Senonense, Visitationis B. V. M. 1625
13 Sandionysianum, Jesu et Mariæ. 1625
14 Molinense, Nativitatis Domini. 1628
15 Trecense, B. V. M. de Pietate. 1630
16 Remense, Incarnationis. 1633
17 Virodunense, Nativitatis Domini. 1634
18 Compendiense, Annuntiationis B. V. M. 1641
19 Parisiense, S. Teresæ. 1668

Nonnulla ex his cenobiis, sedato gallicæ rebellionis furore, reflorescere ceperunt. Parisiis nuper tria habebant, nunc habent adhuc duo domicilia moniales Teresianæ: Aureliani quoque, Niverni, Carnuti, Trecis, Blesis, Senonibus et Remis denuo sedes nactæ sunt: Compendio, quo similiter redierant, non ita pridem excesserunt. Ad hæc duo recentiora habent monasteria, Cenomanense videlicet et Brenense (vulgo Brienne-le-Château), intra antiquæ hujus, de qua agimus, Parisiensis provinciæ fines sita.

XI. PROVINCIA AQUITANA SEU JESU,

MARLÆ ET JOSEPHI. (Erecta anno 1641.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Perpinianense, S. Josephi. 1589
2 Tolosanum, S. Josephi. 1623
4 Lemovicense, S. Andreæ. 1625
4 Burdigalense, B. V. M. de Salute. 1626
5 Claromontanum, Assumptionis B. V. M. et S. Petri ad Vincula. 1633
6 Blayense desertum, SS. Josephi et Teresæ. 1638
7 Cadurcense, Omnium Sanctorum. 1639
8 Ricomagense, S. Teresæ. 1643
9 Tutelense, S. Joannis Baptistæ. 1644
10 Engolismense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1654
11 Agennense, Annuntiationis B. V. M. 1660
12 Burdigalense, S. Ludovici. 1676

Perpinianense

EX VARIIS.

A Perpinianense cœnobium, cuius fundatio narratur in Chronico Hispanico (lib. VIII, cap. XIX), e Congregatione Hispanica, ad quam primitus pertinebat, ad Italicam transit et provinciæ Aquitanæ fuit insertum anno 1662; postea scilicet quam Ruscinonensis comitatus, cuius caput est Perpinianum, vi armorum primum, dein pacis fœdere anno 1659 inito, in ditionem venisset Ludovici XIV, Galliæ regis. Videtur Annales Carm. Exc. Galliæ, jam pluries a me citatos (lib. II, cap. CXLVIII). P. Ludovicus, horum Annalium scriptor, priori Burdigalensi cœnobio titulum B. V. M. de Salute tribuit; idemque facit auctor Catalogi Lovaniensis: contra PP. Dositheus et Gregorius eidem cœnobio S. Ludovicum patronum asserunt, alteri vero B. V. Mariam. Equidem haud dubito quin hac in re potior sit P. Ludovici auctoritas; utpote qui suos Annales edidit anno 1665, id est, decennio vel saltem quinquennio antequam alterum Burdigalense cœnobium conderetur. Dixi: vel saltem quinquennio; nam Catalogus Lovaniensis ad annum 1671 refert posterioris huius cœnobii primordia.

MONASTERIA VIRGINUM.

Extra jurisdictionem Ordinis:

- B 1 Turonense, *Matris Dei* 1607
 2 Burdigalense, *S. Josephi* 1610
 3 Tolosanum, *Matris Dei et S. Josephi* 1616
 4 Bituricense, *Matris Dei et S. Josephi* 1617
 5 Santonense, *Matris Dei et S. Josephi* 1617
 6 Ricomagense, *Matris Dei* 1618
 7 Burdigalense, *Assumptionis B. V. M.* 1618
 8 Lemovicense, *Matris Dei et S. Josephi* 1618
 9 Narbonense, *Matris Dei et S. Teresiæ* 1620
 10 Lectoracense, *Matris Dei et S. Josephi* 1624
 11 Andegavense, *Incarnationis* 1626
 12 Agennense, *SS. Trinitatis et S. Teresiæ* 1628
 13 Ausciense, *SS. Trinitatis et B. V. M. de Victoria* 1630
 14 Pictaviense, *Incarnationis* 1630
 15 Montalbanense, *Pueri Jesu et S. Teresiæ* 1634
 16 Apamiense, *SS. Salvatoris et S. Josephi* 1648
 17 Niortense, *Passionis Domini* 1648
 18 Engolismense, *SS. Trinitatis, Jesu, Mariæ et Josephi* 1654
 Turone, Burdigalæ, Tolosæ, Bituricis, Ricomagi, Lemovici, Lectoraci, Agenni, Auscis, Pictavii, Montis Albani et Apamiæ hoc tempore iterum degunt moniales Teresianæ. Annotanda hic insuper sunt recentiora monasteria Albiense, Aquisbigerronense (Bagnères), Bayonense, Cadurcense, Carcassonense, Figeacense, Floropolitanum, Liburniense, Moissacense, Oleronense, Ruthenense et Tutelense.

XII. PROVINCIA PEDEMONTANA SEU

S. MAURITII. (Erecta anno 1653.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Montevicense, *S. Teresiæ* 1618
 2 Taurinense, *S. Teresiæ* 1623
 3 Caballarii Majoris, *S. Teresiæ* 1644
 4 Astense, *S. Josephi* 1647
 5 Alexandrinum, *S. Annæ* 1666
 6 Niciense, *B. V. M. de Laghetto* 1674
 7 Eporediense, *S. Josephi* 1694

De his monasteriis, quibus addendum est Montis Calerii hospitium, anno 1704 inchoatum, a cæteris quibus ulor auctoribus maxime dissentit P. Dositheus: nempe Montevecicensi adscribit annum 1621, Taurinensi 1622, Caballariensi 1636, Astensi 1646, Eporediensi vel, ut ipse vocat, Albaniensi 1685. Alexandrinum monasterium, quod antiquiores in provincia Longobardiæ collocant,

a P. Gregorio Pedemontanæ attribuitur; ad quam, credo, translatum fuerit postquam Leopoldus imperator, ex inito die VIII Novembris 1703 adversus Galliæ regem pacto, Alexandriam ditionem Victori Amadeo II, Sabaudizæ duci, transcripserat. Denique notari velim cœnobium quod Niciense nuncupavi, non intra urbem Niciam, sed in ejus territorio situm esse. Fratres suos eo induxit et ecclesia B. V. M. de Laghetto donavit Henricus de Provana, anno 1672 ex Ordine Carm. Exc. ad Nicienses infulas erectus; uti videre est in Gallia Christiana (tom. III, col. 1294).

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictionem Ordinis:

- 1 Taurinense, *SS. Christianæ et Josephi* 1658
 2 Alexandrinum, *SS. Josephi et Teresiæ* 1696
 3 Montecalariense, *Matris Dei et S. Josephi* 1703
 P. Dositheus asserit primum horum monasteriorum anno 1635 erectum fuisse.

XIII. PROVINCIA BURGUNDIÆ SEU

S. CLAUDII. (Erecta anno 1653.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Dolense, *SS. Josephi et Teresiæ* 1623
 2 Salinense, *SS. Josephi et Teresiæ* 1627
 3 Vesuntinum, *SS. Michaelis et Josephi* 1645
 4 Graiense, *S. Josephi* 1646
 5 Sanclaudiense, *SS. Josephi et Joachim* 1647
 6 Bletteranense, *Conceptionis B. V. M.* 1666
 7 Marnacense, *SS. Josephi et Teresiæ* 1673
 Aliam rursus chronologiam sequitur P. Dositheus, adscribens annum 1626 Salinensi cœnobio, 1646 Vesuntino, 1654 Sanclaudiensi, 1667 Bletteranensi.

MONASTERIA VIRGINUM.

Extra jurisdictionem Ordinis:

- 1 Dolense, *S. Mariæ Magdalenzæ* 1614
 2 Vesuntinum, *Conceptionis B. V. M. et S. Josephi* 1616
 3 Salinense, *Matris Dei et Teresiæ* 1627
 4 Graiense, *SS. Trinitatis et S. Josephi* 1644
 5 Arborosinum, *B. V. M. de bono Consilio et S. Josephi* 1647
 Nuper Vesuntione iterum habitare cœperunt virgines Carmelitanæ Escalceatzæ.

XIV. PROVINCIA GALLO-BELGICA SEU SS.

MARLÆ ET JOSEPHI. (Erecta anno 1665.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Duacense, *SS. Josephi et Teresiæ* 1615
 2 Insulense, *S. Josephi* 1616
 3 Marlianiense desertum, *S. Josephi* 1619
 4 Namurcense, *S. Josephi* 1622
 5 Tornacense, *S. Teresiæ* 1624
 6 Audomarense, *Annuntiationis B. V. M.* 1626
 7 Montense, *SS. Josephi et Teresiæ* 1647
 8 Cameracense, *SS. Josephi et Leopoldi* 1652
 9 Valencenense, *Conceptionis B. V. M. et S. Joannis a Cruce* 1673

Duacensi monasterio S. Josephum patronum assignant PP. Ludovicus et Dositheus, SS. Mariam et Josephum auctor Catalogi Lovaniensis. Hic Marlianiense desertum prope Namurcum anno 1620 incolæ ceptum esse dicit; qua in re non solum a PP. Ludovico, Dositheo et Gregorio dissentit, sed etiam ab Hispanico sui Ordinis Chronico (lib. XVII, cap. XLII, num. 5). Ex ejusdem ego Chronici fide (ibid. num. 6) annum 1622 foundationi Namurensi assignavi, quam alii ad annum proxime sequentem referunt. Valencenensi in Lovaniensi Catalogo et P. Dosithei elencho apponitur annus 1680.

MONASTERIA

A

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Montense, SS. Josephi et Teresiae . . . 1608
 2 Tornacense, S. Josephi 1614
 3 Valencense, Conc. B. V. M. et S. Josephi 1618
 4 Duacense, SS. Mariae et Josephi . . . 1625
 5 Insulense, SS. Josephi et Teresiae . . . 1626
 6 Namurcense, Jesu, Mariae et Josephi . . 1673

Hodie Duaci in archidioecesi Cameracensi, sub Ordinarii jurisdictione, existit monasterium Teresianum. Ante annum 1834 etiam Insulis et in Roubaix degerunt Carmelitanæ virginis; sed eo anno, post varias cum episcopo Cameracensi contentiones, in Belgium abierunt. In Belgica provinciæ illius parte hodie existunt virginum Teresianarum monasteria Montibus, Tornaci et Namurci.

XV. PROVINCIA VENETA SEU S. JOANNIS A CRUCE. (Erecta anno 1677.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Venetum, B. V. M. de Nazareth . . . 1647
 2 Brixense, S. Petri de Oliveto 1650
 3 Veronense, Annuntiationis B. V. M. . . 1664
 4 Vicentinum, S. Hieronymi 1669
 5 Patavinum, SS. Hieronymi et Teresiae . 1670
 6 Tarvisinum, S. Hieronymi 1681
 7 Naupliense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1686
 8 Patrense, S. Teresiae 1687
 9 Cremense, B. M. V. de Cruce 1687
 10 Venetum in Alga, SS. Georgii et Laurentii Justiniani 1699

Anno 1633, quem annum Catalogus Lovaniensis Veneto monasterio assignat, hospitio uti Venetiis ceperunt Carmelitæ Excalceati, monasterio vero proprie dicto non ante annum 1647; prout exponit Flaminus Cornelius in Ecclesiæ Venetæ antiquis monumentis (tom. VI, pag. 410 et seqq.) Ex eodem Cornelii opere patet monasterium S. Georgii in Alga non anno 1660, ut cum Lovaniensis Catalogi auctore scripsit P. Gregorius, sed anno 1699, ut notavit P. Dositheus, factum fuisse Carmelitanum. De titulis monasteriorum Tarvisini et Cremensis, quos inverso ordine ponit P. Gregorius, consonant inter se Catalogus Lovaniensis et P. Dosithei elenchus; quare his adhaerendum mihi putavi. P. Dositheus priori Veneto adscripsit annum 1650; Brixienti, cujus SS. Petrum et Teresiam patronos facit, annum 1663. Auctor Catalogi Lovaniensis Veneto posteriori

C titulum S. Teresiae, Naupliensis S. Marci titulum attribuit; annos vero 1665 Veronensi, 1694 Cremensi, 1696 Patrensi. De Naupliensi et Patrensi cœnobiis referre hoc loco juvat P. Gregorii annotationem: Conventus, inquit, Neapoli de Romania erectus antiquam ecclesiam a Græcis fundatam et S. Nicolao de Portu sacram habebat. Sedes erat missionariorum, qui inde per totam regionem excurrebant, Catholicis Græci ritus annuntiantes verbum Dei et Sacramenta administrantes. Capta urbe a Turcis anno 1715, florens hæc missio tam Mahumetanorum crudelitate quam Græcorum schismaticorum odio destructa est. Patris Achaicæ, quæ illustris est urbs S. Andreae Apostoli Martyrio, fundatus est secundus missionis conventus; cujus ecclesia, prius moschæa imperialis Mahumetanis abominationibus devota, dedicata fuit S. Andreae Apostolo. Summam Catholicis et hæc missionis sedes utilitatem afferebat. Ast anno 1716, capta urbe et subjecta a Turcis Achaia, omnia destructa sunt, religiosis quibusdam trucidatis, cæterisque in diaram servitutem conjectis. Hæc P. Gregorius; qui suo etiam catalogo adjicit hospitium Conelianense.

EX VARIIS

D

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Conelianense, S. Teresiae 1682
 2 Muranense, S. Josephi.

XVI. PROVINCIA WALLO-BELGICA SEU S. CAROLI. (Erecta anno 1681.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Leodiense, S. Josephi 1617
 2 Hoiense, S. Domitiani 1658
 3 Jemepense, S. Joannis a Cruce 1683
 4 Visetense, SS. Sacramenti 1691
 Quamquam in Chronico lib. XVII, cap. XLII, num. 4) fundatio Leodiensis facta dicitur anno 1618, putavi equidem recedendum mihi non esse ab aliis quæ mihi præsto sunt documentis, in quibus ea ad annum 1617 refertur. Hoiensi solus P. Ludovicus adscribit annum 1641.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Leodiense, B. V. M. de Monte Carmelo et S. Elizæ 1627
 2 Hoiense, S. Josephi 1651

Extra jurisdictionem Ordinis :

- 3 Cinacense, S. Josephi 1629
 Restoruit Leodii virginum Teresianarum monasterium.

XVII. PROVINCIA NORMANDIÆ SEU SS. TRINITATIS. (Erecta anno 1686.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Rothomagense, SS. Josephi et Teresiae. 1624
 2 Venetiense, S. Vincentii Ferrerii 1627
 3 Abbatisvillanum, Jesu, Mariae et Josephi. 1640
 4 Atrebatense, S. Josephi 1642
 5 S. Salvatoris apud Caretum, S. Josephi . . 1644
 cui successisse videtur Rhedonense, S. Josephi 1687
 6 Ambianense, S. Josephi 1648
 7 Depense, S. Elizæ 1651
 8 Brivatense, S. Ivois 1652
 9 Lupariense desertum, B. V. M. de Succursu 1660
 10 Caretense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1688
 Cum P. Ludovicus in suis Annalibus (lib. II, cap. II) ad annum 1644 enarret foundationem S. Salvatoris apud Caretum, quin Rhedonensis usquam meminerit, P. Dositheus vero, Gallus et ipse, Rhedonensis cœnobiî initia ad hunc eundem referat annum, quæ tamen ab auctore Catalogi Lovaniensis et a P. Gregorio ad annum 1687, imo ab Expillio in Dictionario Geographico Galliarum (art. Rennes) ad annum 1690 referuntur, cumque a tabula hujus provinciæ topographica cœnobiium S. Salvatoris absit, et Rhedonense contra eadem inscribatur, hinc non improbabili conjectura me usum arbitror, dum dixi alterum ex hisce cœnobiis alteri fortasse successisse. Caretense autem P. Dositheus anno 1686, auctor Lovaniensis Catalogi anno 1687 ortum fuisse crediderunt.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

- 1 Morleense 1620
 Extra jurisdictionem Ordinis :
 2 Pontisarense, S. Josephi 1605
 3 Ambianense, S. Spiritus et B. V. M. de Monte Carmelo 1606
 4 Rothomagense, Assumptionis B. V. M. . . 1609
 5 Depense, Matris Dei 1615
 6 Cadomense, Incarnationis 1616
 7 Nannetense,

EX VIRGINIBUS.

- 7 Nannetense, SS. Salvatoris 1618
 A 8 Morlæense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1624
 9 Guincampense, S. Teresæ 1628
 10 Gisorienne, Conceptionis B. V. M. 1631
 11 Abatisvillanum, Jesu, Mariæ et Josephi. 1636
 12 Pontaudomareense, Nativitatis Domini . 1641

E Belgio Morlæum advenere anno 1619 moniales Carmelitanae tres, cœnobium sub Ordinis jurisdictione fundaturæ in ea civitatis parte quæ ad Trecoriensem pertinebat diocesim. Sed, cum Guidonis Champion, episcopi Trecoriensis, consensum frustra petissent, inde se receperunt in alteram partem civitatis, Renato de Rieux, episcopo Leonensi, subjectam; ibique monasterium inchoarunt. Post hæc, inde aufugere coactæ, primum in ipso S. Pauli Leonensis palatio episcopali, deinde in arce Brivalensi aliquamdiu commoratae sunt; usquedum tandem anno 1625 cum aliis quas sibi adsciverant monialibus Insulas in Flandriam se receperunt. Qui hæc latius enarrata videre cupierit, adeat Michaelis de Marillac commentarium de Ereptione et Institutione Ordinis monialium Teresianarum in Gallia, Parisiis editum anno 1622 (cap. VIII, et docum. B et seqq. in appendice), item P. Ludovici Annales jam sæpe allegatos (lib. I, cap. LII et LIII) et Historiam Petri Cardinalis de Berulle, auctore Tabaraud (lib. II, cap. VI). In præsentia virgines Carm. Exc. cœnobio habent Pontisaræ, Ambiani, Rothomagi, Nannetibus, Morlæi, Abbatisvillæ et Ponte Audomari; quibus adjungenda sunt Lexoviense et Valoniense recens fundata.

XVIII. PROVINCIA ETRURLÆ SEU ANNUNTIATIONIS B. V. M. (Erecta anno 1695.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Florentinum, S. Pauli. 1619
 2 Senense, S. Michaelis, nunc S. Nicolai . 1684
 3 Aretinum, B. V. M. Gratiarum. 1695
 4 Pratense, B. V. M. de Pietate, nunc S. Francisci. 1699
 5 Pisanum, S. Euphrasie, nunc S. Torpei. 1719
Ultimum hoc monasterium sub invocatione SS. Josephi et Teresæ anno 1718 erectum putavit auctor Lovaniensis Catalogi.

MONASTERIUM VIRGINUM.

- Florentinum, S. Teresæ. 1630

C XIX. PROVINCIA AUSTRIACA SEU S. LEOPOLDI. (Erecta anno 1701.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Vindobonense, B. V. M. de Monte Carmelo et S. Teresæ. 1622
 2 Pragense, B. V. M. de Victoria et S. Antonii Patavini. 1623
 3 Græciense, S. Josephi. 1628
 4 Tridentinum, B. V. M. del Astas. 1642
 5 Goritiense, B. V. M. de Castaneo. 1649
 6 S. Annæ desertum (non procul Vindobona.) 1654
 7 Neostadiense, S. Teresæ. 1656
 8 Lincense, SS. Josephi et Elisæi. 1674
 9 Javarinense, Conceptionis B. V. M. et S. Stephani Regis. 1697
 10 Scalitense, SS. Trinitatis et S. Leopoldi. 1699
 11 Paczoviense, S. Wenceslai. 1708
 12 Hippolytopolitanum. 1773

Annus fundationis Vindobonensis est 1623 apud P. Ludovicum, 1629 in Catalogo Lovaniensi; Pragense 1624 et Neostadiensis 1665 in eodem Catalogo et apud P. Dosilheum; denique apud hunc Goritiensis 1648. In civitate S. Hippolyti inchoarunt Carmelitæ Excalceati hospitium anno 1707, idque anno 1773 in monasterium transiit; uti re-

fert Albertus de Maderna in Historia Canonica D Sand-Hippolytanæ (part. II, pag. 427 et 428). Porro, secundum elenchum die XIV Maji 1842 in ephemeride Romana, cui vulgare nomen Diario di Roma, publicatum, hodie in imperio Austriaco numerantur quinque Ord. Carm. Exc. cœnobia.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Vindobonense, S. Josephi. 1629
 2 Græciense, Annuntiationis B. V. M. . 1643
 3 Pragense, S. Josephi. 1656
 4 Neostadiense, Desponsationis B. V. M. 1667
 5 Hippolytopolitanum, S. Teresæ. 1707
 6 Lincense, S. Teresæ. 1710

Neostadiensis, Catalogus Lovaniensis adscribit annum 1665; Hippolytopolitano idem Catalogus 1701, P. Gregorius 1705, P. Dosilheus 1706, Albertus de Maderna (loc. cit.) 1707; et hunc quidem potissime mihi sequendum duxi. Elenchus paulo superius allegatus numerat hoc tempore in Austriaco imperio tria monasteria virginum Carmelitanarum, quin indicet Calceatæne sint an Excalceatæ.

XX. PROVINCIA LITHUANA SEU S. CASIMIRI. (Erecta anno 1734.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Lublinense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1610
 2 Posnaniense, S. Josephi. 1618
 3 Vilnense, S. Teresæ. 1626
 4 Glemboicense, Assumptionis B. V. M. . 1642
 5 Grodnense, Exaltationis S. Crucis. . . . 1646
 6 Kownense, S. Josephi. 1708
 7 Antelpeciense.
 8 Pinciense.
 9 Zaviliense.
 10 Vilnense alterum.

Horum monasteriorum quarto anno 1646, quinto 1668 adscriptis P. Dosilheus. Septimum et octavum annotantur in tabula topographica simul et in catalogo P. Gregorii; in solo hoc catalogo nonum; in sola tabula decimum.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis:

- 1 Lublinense, SS. Josephi et Teresæ. . . 1624
 2 Vilnense, S. Josephi. 1638
 3 Lublinense, Conceptionis B. V. M. . . . 1649
 4 Posnaniense, SS. Nominis Mariæ. . . . 1656
Annus Posnaniensis fundationis P. Dosiltheo est 1665.

XXI. PROVINCIA BAVARLÆ SEU S. CRUCIS. (Erecta anno 1740.)

MONASTERIA VIRORUM.

- 1 Monachiense, B. V. M. de Monte Carmelo et S. Nicolai. 1629
 2 Augustanum, SS. Sacramenti. 1632
 3 Ratisbonense, S. Josephi. 1635
 4 Schongaviense, S. Annæ. 1720
 5 Urfarniense desertum, SS. Teresæ et Joannis a Cruce. 1732

Augustani cœnobii primordia ad annum 1631 refert P. Ludovicus, ad annum 1628 Joannes Leon. Mayr in Moderna Ecclesia Augustensi anno 1762 edita (part. IV, sect. III, § III, num. I), cæteri ad 1632. Ratisbonensi P. Ludovicus adscribit annum 1639; Schongaviensi solus Catalogus Lovaniensis annum 1719, alii rectius 1720: nempe anno quidem 1719 consensum suum fundationi præbuit Alexander Sigismundus, episcopus Augustanus; sed sequenti tantum anno, teste eodem Mayr (ibid. num. 2), cœnobii facta est erectio.

MONASTERIUM

MONASTERIUM VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

Monachiense, SS. Trinitatis. 1711

XXII. PROVINCIA LOTHARINGIÆ SEU

S. NICOLAI. (Erecta anno 1740.)

MONASTERIA VIRORUM.

1 Nanceiense, B. V. M. Lauretanæ et S. Josephi. 1611

2 Mussipontanum, Annuntiationis B. V. M. 1623

3 Gerbevillense, B. V. M. de Monte Carmelo et S. Joannis Baptistæ. 1624

4 Baroducense, SS. Josephi et Teresiæ. 1631

5 Sanmichaelense, S. Josephi. 1645

6 Lunevillense, S. Leopoldi. 1708

Sanmichaelensi cœnobio P. Ludovicus S. Teresiam, Catalogus Lovaniensis Deiparam in templo præsentatam et S. Teresiam patronas attribuit. De cœnobio Nanceiensi consuli meretur Historia civitatis Nanceiense, auctore J. J. Lionnois presbytero (tom. II, pag. 380 et seq.). Annectendum sæe monasterii hujus provincie hospitium Novicastroense.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

1 Nanceiense, B. V. M. ad Nives. 1618

2 Mussipontanum, SS. Trinitatis et S. Teresiæ. 1627

3 Barudocense, S. Ludovici. 1627

cui successit Lunevillense. 1629

4 Nanceiense, SS. Josephi et Teresiæ. 1635

5 Sanmichaelense, S. Teresiæ. 1628

6 Novicastroense, S. Josephi. 1649

De omnibus hisce monasteriis agit in suis Annalibus P. Ludovicus : de utroque autem Nanceiensi magis particularia videre est apud Lionnois (tom. II, pag. 273 et seqq., et tom. III, pag. 74 et seqq.). Hodie nullum amplius intra provincie hujus Lotharingicæ fines existit monialium Teresianarum cœnobium.

XXIII. PROVINCIA FLANDRICA SEU

S. JOSEPHI ET REGINÆ PACIS.

(Erecta anno 1761.)

MONASTERIA VIRORUM.

1 Brugense, S. Josephi. 1631

2 Gandavense, SS. Josephi et Leopoldi. 1649

3 Ipreuse, SS. Josephi et Teresiæ. 1650

4 Dunkerkanum, S. Josephi. 1654

5 Teneramundanum, S. Josephi. 1662

Hisce cœnobiis adde Cortracenum hospitium et sæe cellulas deserti Nethensis in Brabantia, quæ post annum 1761, quo hæc provincia erecta fuit, Patribus Flandris reservata sunt. Hodie rursus degunt Carmelitæ Excalceati Brugis, Gandavi, Ipris et Cortraci.

MONASTERIA VIRGINUM.

Sub jurisdictione Ordinis :

1 Gandavense, B. V. M. de Monte Carmelo. 1622

2 Ipreuse, SS. Josephi et Teresiæ. 1623

3 Brugense, B. V. M. de Monte Carmelo . 1626

4 Cortracenum, SS. Josephi et Teresiæ. . 1649

5 Teneramundanum, SS. Josephi et Teresiæ. 1652

Extra jurisdictionem Ordinis :

6 Alostanium, SS. Josephi, Annæ et Teresiæ. 1632

De ultimi hujus monasterii origine, quod in Buscoducensis locum successisse dici potest, mentionem feci in annotatis ad provinciam Brabantinam. Etiam hodie Gandavi, Ipris, Brugis, Cortomus vii Octobris, Pars Prior.

træi, Teneramundæ et Alosti cœnobia habent moniales Teresianæ.

PROVINCIA HIBERNICA SEU S. PATRITII.

(Erecta anno 1638, sed brevi post diruta.)

MONASTERIA VIRORUM.

1 Dublinense, erectum anno 1625. — 2 Kilkennense. — 3 Limericense. — 4 Kinsaliense. — 5 Lochriense. — 6 Galviense. — 7 Atboyense. — 8 Ardacense. — 9 Droghedense.

MONASTERIA VIRGINUM.

1 Corcagiense. — 2 Limericense.
Hodierno tempore existunt duo virorum monasteria Dublini et Lochriæ : monialium novem, quorum tria sub Ordinis, sæe sub Ordinariorum jurisdictione.

MISSIONES EUROPÆÆ.

IN HOLLANDIA.

RESIDENTIÆ.

Amstelodami. 1622

Hagæ Comitum. 1647

Lugduni Batavorum. 1648

Lugduni Batavorum. 1658

IN ANGLIA ET SCOTIA.

Londini residentia, unde ad stationes suas dispersa in loca mittebantur missionarii. Hæc missio, quæ erat sub speciali protectione legati regis Hispaniæ, inchoata fuit anno 1614.

MISSIONES ASIATICÆ.

VICARIATUS MISSIONUM PERSICARUM.

RESIDENTIÆ ET HOSPITIA.

In regno Persico :

Ispahami, Jesu, Mariæ et Josephi. 1609

Ormuziæ, Jesu et Mariæ, erecta anno. 1611

destructa ab Anglis et Persis anno. 1622

restituta ope regis Persarum anno. 1632

Schirazii, SS. Simonis et Julæ. 1623

Benderabassii. 1670

Hamadani, B. V. Mariæ, sedes episcopalis subjecta S. Congregationi de propaganda Fide.

Bendercongii. 1670

Julæ, S. Eliæ. 1679

In imperio Turcico :

Bassoræ, B. V. M. de Remedio. 1628

Bagdadi, S. Thomæ. 1721

VICARIATUS MISSIONUM SYRIACARUM.

MONASTERIA ET RESIDENTIÆ.

Aleppi, B. V. M. de Monte Carmelo. 1627

In Monte Carmelo, S. Eliæ. 1631

In Monte Libano, S. Elisæi. 1643

Tripoli, Jesu, Mariæ et Josephi. 1643

Ptolemaide, Jesu, Mariæ et Josephi.

Caiffæ seu Porphyriæ. 1629

VICARIATUS MISSIONUM MALABARICARUM.

MONASTERIA ET RESIDENTIÆ.

Goæ, B. V. M. de Monte Carmelo. 1620

Goæ, S. Teresiæ. 1630

Vizaporæ 1635

Verapoli, SS. Josephi et Teresiæ.

Mahæ. — Setalli. — Mettangeri. — Cocini.

Devicariatu apostolico terræ Malabarum, quem Alexander PP. VII anno 1659 commisit R. P. Josepho a S. Maria Carm. Exc., ad dignitatem episcopalem evecto, et qui deinde ab anno 1700 ad præ-

XX TABULÆ

A *sens usque tempus, ex decreto Innocentii PP. XII, demandari consuevit episcopis ex Ordine Carm. Exc. assumptis, consule Lugdunenses Annales Propagationis Fidei ad mensem Novembrem anni 1839, ubi reperire est momentosum de Malabaricis missionibus Commentarium, initio ejusdem anni conscriptum ab hodierno vicario apostolico, Ill. D. Fr. Francisco Xaverio a S. Anna, tunc episcopo Amatensi, hodie vero archiepiscopo Sardiæ. Vide et alias ejusdem præsulis litteras in prædictis Annalibus ad mensem Septembrem anni 1840. Primaria hujus vicariatus sedes est Verapolis.*

VICARIATUS MISSIONUM MOGOLICARUM.

MONASTERIA ET RESIDENTIÆ.

Tattæ, <i>Matris Dei</i>	1605
Divii, <i>S. Josephi</i>	1630
Suratæ	1634
Caroarii, <i>S. Teresæ</i>	1705
Sunkerii	1709
Bombaini, <i>B. V. M. Spei</i>	1717
Bombaini, <i>B. V. M. de Monte Carmelo</i>	1720
Mahimi, <i>S. Michaelis</i>	1723
B Salvatione apud Mahimum, <i>B. V. M. de Salute</i>	1724
Marsegoni, <i>B. V. M. de Gloria</i>	1730
Damani.	

Pro his quoque missionibus erectus fuit anno

1669 a Clemente PP. IX vicariatus apostolicus, ad quem ex Ordine Carm. Exc. deputari solet episcopus, qui Bombaini passim residet. De hodierno vicariatus hujus statu vide loca jam citata *Annalium Propagationis Fidei*.

IN IMPERIO SINENSI.

Pekinensis residentia missionariorum. 1706

MISSIO AFRICANA.

In Mosambico residentia missionariorum 1643

MISSIO AMERICANA.

In Louisiana. 1720

Hodie vero in archidiocesi Baltimoreensi existit monasterium virginum Teresianarum jurisdictioni Ordinarii subjectarum.

Ergo non ita pridem ea erat secundæ parentis Teresæ numerosa religiosa proles, quam eheu diræ ab impiis hominibus suscitatae procellæ magnam partem dissipaverunt. Attamen si avulsi rami, perstat truncus vigetque radix, e qua novos feliciter surculos quotannis excrescere cernimus, quos Ordinis moderatores excutunt, sætæ lectæ disciplinæ servandæ solliciti, spiritusque Teresiani tenaces. Facit Deus ut ad Dei Ecclesiæque honorem et ad animarum bonum sancta prosperet Familia, in eaque posthuma S. Matris gloria in dies augeatur!

Metam tandem Vitæ Teresianæ attingimus. Hæc si cui productior videatur, consideret velim varias ejus partes quæ ex Antecessorum lege et exemplo prætermitti a me minime poterant, atque inveniet tam copiosam in pangenda commentandaque Sanctæ hujus Vita concurrere materiam, quantam, si ejus partes conjunctim sumantur, vix aut ne vix quidem ullius Sancti Vita subministrat. Enimvero Iberiana Teresæ biographia, ut præstantissima ita et longissima, deligenda et exhibenda fuit e judicio etiam Antecessoris mei Buei (vid. num. 2-7). Pari ratione Acta Canonizationis S. Teresæ et amplitudine et excellentia eminent inter cætera Sanctorum Acta (vid. num.

1077 et 1078). Dein ipsa Sancta multa, suo exarata stylo, præbet priorum annorum suorum documenta in libro Vitæ suæ, multa posteriorum in libro *Fundationum*; quæ utraque exhiberi a me fas fuit, secuto exemplum Majorum in Vita S. Augustini, etc. (vid. num. 13). Adhæc Reformatricæ fuit religiosæ utriusque sæcæ Familix de Ecclesia Dei benemerentissimæ et numerosissimæ, et insuper ipsa adeo valuit calamo ut vix ullius omni ævo scriptoris opera toties recusa et in omnes prope Europæ linguas versa tanto cum animarum fructu fuerint lectitata. Ex quo evidens fit quantam Vita quam finio, præbuerit mihi rerum tractandarum silvam.